NATIONAL LIBRARY
JAN 11 1972

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
NEWSPAPER FOR ALL LATVIANS

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephone 465-7902. United States Editoral Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

90. N-RS. SESTDIENA, 1971. G. 18. DECEMBRIS 21. GADS SATURDAY, DECEMBER 18, 1971

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Kāda ir Trudo nostāja Baltijas valstu jautājumā?

LNAK VALDES SĒDE TORONTO

LNAK valde savā 8. decembra sēdē no jauna apsprieda petīcijas iesniegšanas jautājumu Kanadas valdībai par genocīdu Latvijā, vedot to sakarā ar Kanadas ārpolitiku iepretim Pad. savienībai. Pirms ministru prezidenta Trudo brauciena uz Pad. savienību, kā arī līdz Kosigina vizītei Kanadā, LNAK nebija iespējams panākt pieņemšanu pie Trudo, lai lūgtu Kanadas valdību iestāties pret genocīdu Latvijā, lūgumu pastiprinot ar 10.000 latviešu parakstītāju vārdiem. Tagad valdes priekšsēdis saņēmis no Otavas mājienus, ka pieņemšana būtu iespējama, ja to atkal prasītu.

Pēc vispusīgām debatēm valde atzina, ka pieņemšana pie Kanadas ministru prezidenta būtu vēlama, bet tā jāizmanto nevien petīcijas iesniegšanai, bet arī pašreizējās Kanadas valdības nostājas noskaidrošanai Baltijas valstu jautājumā. Skopie laikrakstu ziņojumi Trudo un Kosigina vizīšu laikā tomēr rada bažas, ka šai jautājumā starp Kanadu un Pad. savienību varētu būt panākta

(Beigas 12. lpp.)

Ziemsvētku vecītis ir bērnu gaidīts ciemiņš katrā ģimenē Foto: J. Ligers

Divas nozīmīgas konferences

Vairāk nekā 300 ASV nacionālitāšu grupu vadītāji un pārstāvji piedalījās trešajā republikāņu partijas nacionālitāšu nozares konferencē 19. un 20. novembrī Vašingtonā, kur pārrunāja amerikāņu preses darbību un valdības politiku, kā arī priekšā stāvošo vēlēšanu kampaņu 1972. gadā.

Izglītības un tautas labklājības ministrijas pārstāvis Filips Sanchezs ziņoja par iespējām gūt līdzekļus grūtībās nonākušo etnisko grupu pilsoņu vajadzībām, bet ministrs Eliots Richardsons apskatīja etnisko grupu studiju centra jautājumu, aprādot, ka vēl arvien pastāv iespēja šī pasākuma iedzīvināšanai. Par iekšu- un ārpolitiskiem jautājumiem referēja republikāņu partijas priekšsēdis, senātors Dole, ministrs Volpi, senātors Bīls un kongresa loceklis Edvards Dervinskis, bet banketā runu teica nacionālitāšu padomes prezidija loceklis Ralfs Perks, kas nesen tika ievēlēts par Klīvlendas pilsētas galvu. Tika iesniegts daudz rezolūciju, bet to apvienošanu un formulēšanu atstāja politiskās komitejas ziņā, īpašā sēdē Vašingtonā tās priekšsēža Voldemāra Korsta vadībā.

Tiklīdz beidzās nacionālitāšu konference, tūliņ sākās Baltā nama konference vecāku gada gājumu pilsoņu jautājumā. ASV valdība, sākot ar prezidentu Rūzveltu, mēdz laiku pa laikam sasaukt plašas konferences visas federācijas apjomā dažādu akūtu jautājumu noskaidrošanai, tā praksē pielietojot tīri demokratisku principu — izdibinot pilsoņu vajadzības, sākot ar maziem miestiņiem līdz lielpilsētu kompleksiem un pašu pilsoņu ieteiktos priekšlikumus ietilpinot valsts vadlīnijās. Šo iespēju pielietoja arī prezidenti Edgars Hūvers un Dvaits Eeizenhauers, pēdējam sasaucot šādu konferenci 1961. gada janvārī par vecāko gada gājumu problēmām, kuŗas rezultātā radās t. s. „Medicare" un „Old American Act". Tā kā šīs sanāksmes rodas prezidenta iniciātīvā, tad tās sauc par „Baltā nama konferencēm". Šovasar tāda notika par bērnu aprūpes jautāju-

(Beigas 16. lpp.)

Baltijas vārds Drošības padomē

„Šodien jau bija normālāka diena, Baltijas valstis pieminēja tikai piecas reizes," vērotāji ziņoja, kad Apv. nāciju Trešajā komitejā atjaunojās pārrunas par darba kārtas 55. punktu — tautu tiesībām uz pašnoteikšanos.

Pārrunas bija nonākušas stadijā, kad jāizlemj Ekonomiskās un sociālās padomes izstrādātajai rezolūcijai 1592 (L), kas pieņemta 1971. gada 21. maijā, iesniegtie rezolūcijas papildinājumi, kuŗu skaits, kopā ar papildinājumu labojumiem pārsniedza 30. Tādā veidā, cikstoties ap rezolūciju papildinājumiem un labojumiem, Apv. nācijās bieži atbalsojās pašreizējie notikumi. Piem., debatēs par papildinājumu labojumiem izcēlās Indijas un Pakistānas nesaskaņas, pie tam pašreizējo notikumu ietekmē parādīja abas šīs zemes no agrāk nepazītas puses: Pakistāna iestājās par papildinājumiem, kas noteiktu, kādām tautām ir, un kādām nemaz nav tiesības uz pašnoteikšanos, jo baidījās, ka uz šo rezolūciju varētu atsaukties Bengladešas nemiernieki. Indija, turpretim, šoreiz it drošsirdīgi stāvēja par principiem vispārībā, kaut arī Indijas pašreizējās robežās dzīvo tautas, kam labāk patiktu būt neatkarīgām.

Vairums zemju attieksmē uz šo rezolūciju bija ļoti uzmanīgas. ASV bija iesniegušas 5 p. rezolūciju papildinājumu, kas kā stila, tā satura ziņā rezolūcijas tekstu stipri uzlaboja, taču daudzas zemes atturējās no balsošanas par tiem, jo, kā jaunā un valsirdīgā Marokas pārstāve neparasti atklāti izteicās: „Šie papildinājumi padara rezolūciju tik vispārīgu, ka to var vērst pret jebkuŗu no mums pašiem." Viņa, protams, gribēja, lai tā nosodītu tikai tādas „imperiālistu" valstis kā Dienvidafriku, Rodēziju, Portugāli un Izraēlu.

Īstā cīņa iedegās par t. s. Palestīnas jautājumu, jo daļa delegātu gribēja, lai aiz Namībijas, Angolas, Mozambīkas, Zimbabves un Bisavas Ginijas min arī „palestīniešu tautu". Šī arī ir vieta, kur atkal uzpeldēja Baltijas valstu vārds.

To pirmais minēja Barbadosas sūtnis pie Apv. nācijām Valdo E. Valrons - Ramzejs. Viņa runa bija īsts politisko runu meistardarbs, un daudzplākšņaino nozīmju ziņā atgādināja Marka Antonija runu pie Jūlija Cēzara līka, kuŗā viņš apvaino Brutu par slepkavu, visu laiku saukdams viņu par „goda vīru". V. E. Valdrons - Ramzejs pastāvēja, ka Afrikas koloniju — Namībijas, Angolas, Mozambīkas u. t. t. lietas nevajaga saistīt ar Palestīnas lietu, jo tās ir būtiski atšķirīgas un var viena otru tikai apgrūtināt.

„Pusdienas laikā aizgāju atpakaļ uz mūsu sūtniecību apskatīties, kas īsti glabājas mūsu aktīs zem jautājuma par tauŗu pašnoteikšanās tiesībām. Tur bija raksti no baltiešu — igauņu, latviešu un lietuviešu — organizācijām," viņš teica un turpināja: „Bet vai tad es tādēļ varētu par tām tagad sākt šeit runāt? Galu galā, ja arī Igaunija, Latvija un Lietuva kādreiz ir bijušas neatkarīgas valstis, tad šodien tādas nepastāv, un man draudzīgā Pad. savienība to uzskatītu kā iejaukšanos tās iekšējās lietās," viņš laipni smaidīdams teica. „Taisni tas pats notiktu ar Pakistānu, ja es gribētu šeit sākt lasīt dažādos dokumentus, kas pēdējā laikā saņemti no Bengladešas pārstāvjiem. Tālāk manās aktīs vēl ir dokumenti par Biafru un Taivānu. Ja gribam šai rezolūcijā minēt Palestīnu, tad nevar izlaist arī visus šos pārējos gadījumus," viņš teica un lika priekšā vārdu „Palestīna" atvietot ar vārdiņiem „un citur", tādējādi ietverot visas apskatāmās lietas.

Šāda runa ļoti uztrauca vairākus delegātus. Pad. savienības pārstāvis Safroņčuks, neslēpdams emōcijas, pārmeta Barbadosas sūtnim, kā viņš varot „tik briesmīgi saputrot" jēdzienus un minēt Igauniju, Latviju un Lietuvu vienā elpas vilcienā ar Ben-

(Beigas 14. lpp.)

Arnis Akmentiņš

VEROTIES NĀKOTNĒ

Analizējot pēdējā laikā vairākus mūsu trimdas presē publicētus rakstus, rodas atziņa, ka aizvadītos 25 svešnicības gados maz mainījusies mūsu neprašana latviešu trimdas laikrakstus izlietot kā ideoloģisku cīņas ieroci mūsu tautas nacionālo interešu aizstāvēšanai. Varbūt vislabāk pašreizējo situāciju raksturo Austrālijā dzīvojošā latviešu dzejnieka Teodora Tomsona vārdi: „Tik gaudu sieviņu vecīgie raksti / Nevērti balojas grāmatu plauktos. / Apgraizīti, neiespiesti, mēmi sisti liesmu vārdu runātāji."

Klausoties kā Anglijā, Austrālijā, ASV un Kanadā, uz kurieni izceļojusi latviešu trimdinieku lielākā daļa, dīži prāta vīri un gudri profesori dažādo preses biedrību un citu nacionālo organizāciju sanāksmēs ļoti izsmeļoši spriež par to, kādiem jābūt latviešu laikrakstiem; kas ir latvisks latvietis un citām līdzīgām, ļoti svarīgām un dažreiz grūti atrisināmām problēmām, jājautā, vai šī runāšana nav vienīgi skaļi un skaisti vārdi, kas tikai reti sedzas ar darbiem? Kā citādi izskaidrojama gandrīz netic mā ziņa, ka liela Kanadas latviešu laikraksta redakcijas „personāls", pirmoreiz laikraksta divdesmit gadu ilgā pastāvēšanas laikā, taupības dēļ samazināts līdz vienam cilvēkam! Kādēļ gan šāda taupība brīdī, kad viss Amerikas kontinents atrodas vēl nepiedzīvotas ideoloģiskas komūnisma ofensīvas krustugunīs, bet dažas latviešu trimdas organizācijas lepojas ar lielu līdzekļu uzkrāšanu?

Ļoti jauki, ka brīvajā pasaulē, blakus lielajiem laikrakstiem, vēl tiek iespiesti 313 (? — A. A.) citi periodiski izdevumi, pa lielākai daļai dažādu organizāciju, draudžu un citi informācijas biļeteni. Jājautā vienīgi, kāda nozīme visiem šiem izdevumiem brīvās pasaules sabiedriskās domas noskaņošanai labvēlīgi latviešu tautas interesēm un mūsu valsts brīvības atgūšanai?

Mūsu ienaidnieki rīkojas mērķtiecīgāk.

Buenosairesas laikrakstu kioski aizvien bagātīgi tiek apgādāti ar spāņu valodā iespiestiem žurnāliem, kur reizēm rakstīts arī par okupēto Latviju un krāsainās bildēs vēl parādīta sarkanās imperijas „laimīgo pilsoņu greznā un bezrūpīgā dzīve". Šo jauko fantaziju lasītājiem, kas patiesos apstākļus nepazīst, rodas pārliecība, ka šeit vēl maz pazīstami latviešu tautai „draudzīgās" krievu tautas klēpī un aizbildniecībā dzīvojot, netrūkst pat „putna piena"...

Sekojot internacionāli politisko notikumu gaitai un veroties nākotnē, visas zīmes nemaldīgi rāda, ka pasaules šķēlēju varu savstarpējās attieksmēs iespējamas radikālas pārmaiņas. Ideju plūrālisms un pacifiska koeksistence varbūt tikai uz brīdi spēj aizkavēt lielu un nenovēršamu notikumu attīstīšanos.

Laikrakstiem aizvien bijis lielāks spēks sabiedriskās domas ietekmēšanai nekā runām un demonstrācijām, lai arī cik labi pēdējās būtu organizētas. Lai pārvērstu mūsu trimdas presi par stiprāko cīņas ieroci latviešu tautas nacionālās patstāvības saglabāšanai, jau tuvākā nākotnē mūsu laikrakstiem būtu nepieciešams pievienot pielikumus angļu valodā, kas angliski runājošo patvēruma zemju tautām skaidri un uzskatāmi apgaismotu mums nodarīto ļaunumu. Laikrakstu pielikumus angļu valodā ikviens latvietis varētu dāvināt saviem kaimiņiem, draugiem sveštautiešiem, darba kollēgām, kā arī piesūtīt vietējo laikrakstu redakcijām un sabiedriskiem darbiniekiem. Tā papīrs, kas tagad gada laikā tiek izlietots dažādu latviešu laikrakstu iespiešanai 2,6 miljonu eksemplāros, būtu daudz lietderīgāk izmantots.

Jau sirmā senatnē mūsu tauta pārdzīvojusi asiņainus karus un ļaunus mēra laikus, kas postā līdzīgi pēdējo dekādu notikumiem. Arī tagad no kara vētras savainotās saknes aug un veidojas jaunas paaudzes, kas cieši turas pie savas senču valodas un paražām un nepakļaujas slavu tautu ietekmei.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto)

Credit Union Limited

491 College St., Toronto 174, Ont.

tel. 924-2775

m a k s ā

5¼% par noguldījumiem

6% par ilgtermiņa noguld.

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus, Reizē ar **naudas noguldīšanu vai aizdevumu izsniegšanu kreditsabiedrība izdara dzīvības apdrošināšanu līdz $2000.00 vai $5000.00.**

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,

sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

LATVIJA AMERIKĀ

90. N-RS. SESTDIENA, 1971. G. 18. DECEMBRIS

Latviešu nedēļas laikraksts. Iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Ltd. Atbildīgais redaktors KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šimane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūtā atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50 tekstā $5.00 pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

1970-1971

NO AVĪŽNIEKA PIEZĪMJU BLOKA (23):

ES NEPIEVIENOJOS

NE VIENMĒR NO RAKSTNIEKIEM VAR MĀCĪTIES ● KAS IR ADATU VAI MEŽA EZIS? ● ĀTRRAKSTĪTĀJAS PAVIRŠĪBAS ● PĀRSTEIDZĪGS IETEIKUMS KULTŪRAS FONDA GODA BALVAI ● OLģERTS LIEPIŅŠ — VALODAS NOVĀTORS

Režisors Vilis Lapenieks oktobrī „Latvijā Amerikā" sniedzis divus rakstus — „Tituli un titulēšana" (71. numurā) un „Koptā un nekoptā valoda" (76. numurā), kuŗos izteiktas domas, kas prasīt prasās pēc pārrunām. Šādā nolūkā, liekas, tie arī rakstīti. Tādēļ pārsteidz, ka abiem rakstiem nav bijis atskaņu, nav parādījusies nevienā lasītāja vēstule, kaut varēja domāt, ka redakcijā tādu ienāks desmitiem. Tas liecina par vienaldzību ne tikai interesantos, bet arī visai nozīmīgos jautājumos. Abu rakstu domas atzīmētas manā piezīmju blokā; ja lasītāju atbalss izpaliks arī turpmāk, ļoti iespējams, ka kādreiz šai piezīmju serijā abiem V. Lapenieka rakstiem pieskaršos, jo tie noteikti to pelnījuši.

★

Rakstā „Koptā un nekoptā" valoda V. Lapenieks, runājot par latviešu valodas kopšanu, netieši atzinis, ka laba latviešu valoda mums būtu jāmācās no mūsu literātiem. Lietojot Anšlava Eglīša jaunākā romāna titulu, man uz to jāatbild: es nepievienojos. Na mūsu modernajiem dzejniekiem pašreiz var mācīties tikai nožēlojamu latviešu valodu, un arī prozas rakstnieku darbu vairums ir tāds, kuŗu kļūdas nav jāmācās, bet būtu dodamas valodnieka izlabošanai, iekām darbu iespiež grāmatā. Izņēmums šai ziņā nav arī tik populārs, iecienīts, daudzlasīts un atzīts raksnieks kā Anšlavs Eglītis, kas elementāri grēko pret valodas likumiem ar aplamu lietvārdu locījumiem. it sevišķi personu vārdos. Viņa jaunākajā romānā „Es nepievienojos" tēloti tēvs un dēls Kalderi. Autors šo vārdu raksta īsā a celmā — Kalders, bet datīvā un akuzātīvā pāriet uz ja celmu, rakstot Kalderim un Kalderi (Kalderam un Kalderu vietā kā prasa īsā a celms). Autors regulāri neatšķir arī apstākļu un īpašības vārdu, vienmēr rakstot, piemēram, „augstāki" abos gadījumos, kaut vienā i galotnē būtu atmetams, jo Alpi gan ir augstāki par Gaiziņkalnu, bet Pēteris lec augstāk par Kārli. Visai daudz kļūdu arī interpunkcijā, it sevišķi, divdabja teicienu pārāk bieži neliekot kommatos. Ja nu šādas kardinālas kļūdas atrodamas autora darbos, kuŗa valoda ir viena no labākajām mūsu rakstnieku vidū un kas radījis daudzus daiļskanīgus jaunvārdus, ko tad lai mācāmies no citiem literātiem?

Tādēļ: es nepievienojos V. Lapenieka ieskatam. Nepievienošanās pastiprināšanai tuvāk pakavēšos pie Irmas Grebzdes jaunākā romāna „Meitene un puķe". Man nav nekā pret I. Grebzdi, es cienu un atzīstu viņu kā teicamu rakstnieci, kuŗas

(Beigas 10. lpp.)

Lasītāju vēstules

OBJEKTĪVIE UN NEOBJEKTĪVIE LATVIEŠI

„MD" no Toronto Nujorkas privātā laikraksta 87. numurā „Pārmaiņas DV laikrakstā", atkārtoti raksta par DV laikraksta pārmaiņām, pat lepojoties ar sabiedrības publisku „nekrologa" apzīmējumu. Šādas saimnieciskas pārmaiņas notiek ik dienas, gan Kanadā, gan ASV, par kuŗām laikraksti ziņo savas chronikas nodalījumā. Ja šis gadījums tiek izcelts, tad nepārprotami tam ir savi īpaši iemesli. Mans patiess lūgums „MD", kā vislabāk informētam cilvēkam", noskaidrot un klasificēt, ziņojot savā laikrakstā, cik Kanadā un ASV ir objektīvo un neobjektīvo latviešu?

K. A., ASV

DAŽĀDI IESKATI

Ar lielu interesi lasīju „L. A." H. Vītola rakstu par J. Kugu. Apbrīnoju autora plašo erudiciju dažādās nozarēs, kas mūsu laikā ir ļoti reti sastopama, un domāju, ka arī latviešu lasītāji varēja daudz iemantot, lasot šo rakstu, kaut arī autors, kā tam pārmet lasītājs no Poughkeepsie („L.A" 3. nov.), dažreiz „aizklīst tālā pagātnē". Pēc televīzijas vieglās barības lasītājiem der kādreiz arī „kaut kas stiprāks"!..

Latviešu laikrakstu sensenā tradicija no paša sākuma ir bijusi — būt ne tikai par vieglu laika kavēkli, bet arī izglītot lasītājus. Minētais lasītājs domā, ka tamlīdzīgiem rakstiem būtu ierādāma vieta kādā „speciālā žurnālā", bet ne laikrakstā. Gribētu jautāt, kur ir tie „speciālie žurnāli"... un viņu lasītāji? Zinu inteliģentas latviešu ģimenes, kuŗas neabonē nevienu latviešu laikrakstu, nepērk nevienu latviešu grāmatu, nemaz jau nerunājot par žurnāliem. Vēl 1947. g. Vācijā iznākušajā brošūrā „Latvia" (autori prof. A. Švabe, prof. Fr. Balodis un V. Korsts) lasāms, ka neatkarīgā Latvija ieņēmusi Eiropā otro vietu iespiesto grāmatu skaita ziņā (samērā ar iedzīvotāju skaitu), atstājot tālu aiz sevis daudzas lielas valstis (piemēram, Lielbritaniju u. c.). Ja iespieda tik daudz grāmatu, tad tām bija arī lasītāji. Ja tagad izdarītu aptauju latviešu starpā, tad rezultāti nebūtu spoži.

Gribētu arī pasvītrot, ka laikrakstam jākalpo dažādām lasītāju interesēm un izglītības līmeņiem. Ja lasītājam kāds raksts neinteresē, tad viņš var to nelasīt. Arī es nelasu visus latviešu avīžu rakstus, ja tie man neinteresē.

A. A., Skotijā

JA NOTIKTU VIŅU GRIBA...

Daudzie „miera mīlotāji", to skaitā arī labs bariņš ASV senātoru ar Robertu Kenediju, Mekgavernu un Fulbraitu priekšgalā, prasa ASV karaspēka nekavējošu izvākšanos no Vietnamas, kas nozīmētu nevien visas Vietnamas, bet arī Laosas un Kambodžas nodošanu komūnistu varā.

Bet kas tādā gadījumā notiktu ar šo zemju iedzīvotājiem, skaidri apliecina dienvidnieku pusē pārbēgušais ziemeļvietnamiešu pulkvedis Le Ksuen Čuens, kas 20 gadus bijis Ziemeļvietnamas komūnistu partijā un labi zina sarkano sagatavotos plānus. Šis virsnieks apliecinājis, ka Hanojas valdība jau sastādījusi sarakstu, ar 1 miljonu dienvidnieku vārdiem, par personām, kas pēc Dienvidvietnamas pārņemšanas būtu nekavējoties „likvidējamas".

Šis pulkvedis pastāstījis arī, ka Hanoja ļoti rosīgi sadarbojoties ar tām ASV radikāļu grupām, kas rūpējoties par amerikāņu armijas sagraušanu.

Sk., Toronto

Ausma
Stanfordas u
sekmīgi izturē
dījumus Dr.
pašreiz beidz
Atskaņu chro
ko angļu valo
gadu māca
Stanfordas un

Janis Gailis

DR. HUGO VĪTOLA IEVADS, DR. DŽORDŽA V. VEBERA KOMMENTĀRI AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD, TORONTO, ONTARIO, CANADA 1971.

Šie lakoniskie vārdi mums pavēstī kāda jauna izdevuma parādīšanos klajā.

Tā ir īpata, krāšņa grāmata gaumīgā apdarē, pēc apmēriem un ārējā apveida — mākslas albums ar mākslinieka Jaņa Gaiļa 30 gleznu reprodukcijām krāsās, vinetēm un vāka zīmējumu ar divu autoru — latvieša un amerikāņa apcerējumiem par gleznotāju Jani Gaili.

Dr. Hugo Vītols savā Ievadā, atzīmējams, ka katrs mākslinieks ir oriģināls, lai raksturotu Jaņa Gaiļa kursisko c i l m i, kas sniedzas sensenā pagātnē, kad kuršu pretinieki bija skandinavi, tie paši normāņi, kas, sirodami savās vikingu laivās, iekaroja zemes Eiropas rietumos un dienvidos, nostiprinoties arī Sicilijā, un austrumos viņi nodibināja krievu valsti. Normaņi iebruka arī Kursā. To tomēr nekad neieņēma. Kurši atmaksāja iebrucējiem ar aci pret aci, zobu pret zobu. Kaut kas no šo seno kuršu spītīgās drosmes un vērienīgās uzdrīkstēšanās iedzimis arī vienā no viņa redzamākajiem pēctečiem — gleznotājā Janī Gailī" (16), saka autors.

No mātes, arī kursietes, mākslinieks mantojis mīlestību uz tautas mākslu. Viņas pūra lāde zēnam atklājusi nīcietes tautas tērpu ar krāsu izsmalcināto sadali un vainagu ar tā zīļu mirdzumu. Pūra lāde zēnu valdzinājusi no agrīnās bērnības, kļūdama par nākamā gleznotāja „pirmo mākslas akadēmiju"(18).

Dabā pirmā saskarsme ar jūru mazulim iedvesusi bailes, izdzirdot to krācam, šņācam, dunam un šalcam.

Paaugoties, to ieraugot, jūra viņam kļuvusi par mīlestību no pirmā redzējuma. Jau bērnībā „jūras trauksmainā dažādība, nerimīgā viļņu rotaļa — — — valdzināja viņa jūtas un prātu" (20).

Pusaudža gados viņš gāja līdz pieaugušajiem vīriem pēc jūras sudraba — zivīm. Tā viņš pavadīja laivā uz jūras dienas, dažkārt arī naktis. „Jūra Janī nerimstas nekad. Nekad viņš nemītas to meklēt, nekad viņam nav tās gana" (20).

Māte, viņa pirmā skolotāja, kā gandrīz visiem latviešu bērniem, bija iemācījusi lasīt un rakstīt, pēc tam viņš bija nogājis jau dažus gadus tuvākajā lauku skolā, kad 1. pasaules karš pārtrauca parastās gaitas. 1915. gada vasarā Janim, 12 g. v., kopā ar vecākiem bija jāiet bēgļu ceļos, kur viņi beidzot nokļuva Pēterpilī. Tur vērīgais zēns mācījās kādā tirdzniecības skolā.

1918. gadā ģimenei atgriežoties dzimtenē, Janis turpināja mācības Liepājas ģimnazijā. Tur viņam bija laimīgā izdevība iegūt par zīmēšanas skolotājiem mākslinieku Augustu Annus un Hermani Aplocinu. Tie abi ievēroja jaunieša talantu, to atbalstīja un deva ierosmi strādāt ar krāsām arī ārpus skolas.

Varētu teikt, ka šai ziņā liktenis Janim Gailim bija labvēlīgs arī vēlāk. Latvijas mākslas akadēmijas rektors Vilhelms Purvītis, redzēdams jaunekļa darbus, viņu uzņēma ārpus kārtas akadēmijā un bez tam atļāva viņam nekavējoties strādāt savā ainavu meistardarbnīcā līdztekus vispārējam kursam.„ Tā Janis Gailis varēja nostrādāt pie latviešu impresionisma lielā meistara visus septiņus studiju gadus" (22).

Janis Gailis beidza Latvijas mākslas akadēmiju ar diplomdarbu „Pie jūras" 1932. gadā.

Jau senajos laikos domātāji ir atzinuši: „No nekā nekas nerodas" (dzejnieks Lukretijs), un Sv. Augustins V g. s. teicis ,ka radība nespēj radīt. „Tā gleznotājs Radītāja dotajam spektram nespēj pievienot nevienas jaunas krāsas, bet gan spēj ar Radītāja gaismas starā ieburtajām trim pamata krāsām — sarkano, dzelteno, zilo — izveidot neskaitāmas jaunas krāsas un nokrāsas. Mākslinieki, kā Platons teicis, „liek piedzimt kādai jaunai īstenībai", citiem vārdiem: „liek piedzimt īstenības elementu jaunām variācijām" (23)). Ievada autors Dr. H. Vītols šo atzinumu attiecina uz Jani Gaili, kurš Radītāja dotos elementus apvieno jaunās, neredzētās variācijās" (turpat). Un tālāk autors secina: „Gailis nav drupinātājs, skaldītājs, noārdītājs, Gailis ir apvienotājs, kas Radītāja dotos elementus sakārto jaunos, viņam vien īpatos veidos — viņš tēlojumā sintetiski apvieno materiju ar enerģiju, jo saules gaisma pati par sevi ir tīrākās enerģijas simbols par excellence" (24 — 25).

Un beidzot Dr. H. Vītols uzsver: „Gailis ir drāmatisks sintetiķis, kurš saista simfoniskā bagātībā savas gleznas virsdaļu ar tās apakšdaļu; tīro krāsu rotaļu ar priekšmetīgo gleznas tiesu, priekšmetīgi saistītās un priekšmetīgi nesaistītās krāsas. Tā viņš šķietas apvienojam materiju ar enerģiju" (27).

Amerikāņu Kommentātoru autors Dr. Džordžs V. Vebers, jun., savu apcerējumu par Jaņa Gaiļa mākslu sāk ar atzinumu, ka „neviens mākslas darba iztirzājums nespēj būt vairāk kā pröza pret mākslinieka dzeju, fakts pret metaforu" (65).

Tālāk viņš paskaidro, ka nevēlas J. Gaiļa gleznas klasificēt ne pēc virzieniem, nedz to kvalitātes, jo negrib „pārliecu apgrūtināt lasītāju ar savu personisko patiku vai nepatiku" (66).

Autors vēlas pievērsties tikai pašām gleznām, pie tam viņš atzīmē, ka „šeit reproducētās gleznas nav izraudzītas ar nolūku parādīt visu gleznotāja stila vērienu" (turpat).

„Šeit redzamās trīsdesmit ainavās valda divi motīvi: ūdens un debess — ūdens mums rādīts divi veidos: nekustībā un kustībā" (turpat).

Tiešo jeb, kā Dr. Dž Vebers to arī dēvē, literālo viņš norāda Gaiļa gleznās, un dzejisko jeb metaforisko viņš cenšas palīdzēt saskatīt.

„Apvienot tveramo un netveramo, mainīgo un nemainīgo — tas nekad nav bijis viegli panākams" (68).

Kommentāru nobeigumā Dr. Dž. V. Vebers pazemīgi saka, ka viņa „piezīmes tikai pavērojušas dažus skatus; tās tikai paskicējušas dažas tekas. Šīs dažas tekas ļauj mums noprast, ka Janis Gailis nav zaudējis savas lāča ausis" (turpat). Šis izteiciens, raksturojot Jaņa Gaiļa sparu un cīņas garu, norāda, ka amerikāņu mākslas profesors iepriekš painteresējies par latviešu folkloru.

Savu šķietami nosvērto auksta vērotāja rakstu autors nobeidz vārdiem: „Cīniņš starp cilvēka dzejiskām tieksmēm un dabas skaistumu un nežēlību ir sens un allaž jauns. Janis Gailis stājies cīnītāju rindās laikā, kad vairums mūsu gleznotāju izmēģinājušies pēc citām godalgām, un par to viņš neapšaubāmi pelnījis mūsu paldies" (turpat).

Lasītājs te var secināt: Janis Gailis ir oriģināls latvisks un reizē vispārcilvēcisks mākslinieks.

Grāmatā pirms katra raksta ievietotas par attiecīgo autoru īsas biografiskas ziņas.

Pēc pēdējām gleznu reprodukcijām — Vēres un pielikumi: Izstādes. Dažas atsauksmes par Jaņa Gaiļa mākslu. Publikācijas.

Beigās norādījumi: Gleznojumus šīs grāmatas reprodukcijām izraudzījuši: prof. Augusts Annus, prof. Dr. Jānis Siliņš, mākslas un zinātņu maģistrs Jānis Krastiņš un mākslinieks Jānis Audriņš. Dr. Džordža V. Vebera Kommentārus no angļu valodas tulkojis Dr. Hugo Vītols.

Šī grāmata ikviena mākslas mīļotāja mājā nesīs prieku.

Angelika Gailīte

Edgars Kraujiņš

ieguvis Toronto universitātes Bachelor of Science (Biological Sciences) gradu. Viņš strādā Special Drug Testing laboratorijā, kuŗas uzdevums aizstāvēt Ontario valdības un patērētāju intereses. Ir korporācijas Fratenitas Lettica loceklis.

Lūcija Cauka

ZIEMSVĒTKU VĒLĒŠANĀS

Satvert un paturēt gasmu,
Ziemsvētku naktī kas spīd;
Redzēt caur miglu un tumsu
Celu, kas aizvijas balts.

Sadzirdēt brīnišķās skaņas,
Prieku un mieru kas pauž;
Ņemiet un daliet šo prieku, —
Pašiem tā netrūks nekad!

Komponista Voldemāra Ozoliņa godināšana

Komponista Voldemāra Ozoliņa cienītāji, sakarā ar viņa 75 mūža gadu atceri, godināja sirmo jubilāru ar viņa garīgo dziesmu koncertu Denverā un Kolorado Springā, pieloties komponista dziesmu cienītājai dziedonei E. Reinvaldei, ar kuŗu pims 5 gadiem V. Ozoliņš koncertēja ASV latviešu centros un brīvmākslinieciei Veltai Dellei - Grāvītei.

Sākot koncertu Denveras baznīcā, mācītājs Ž. Upīte pakavējās pie komponista sacerēto dziesmu īpatnībām: ev.-lut. draudžu vadība vēlējusies dziesmu grāmatā uzņemt arī komponista Valdemāra Ozoliņa dziesmas, bet atrodot, ka tās grūti dziedāt augsto skaņu dēļ, komponistam lūgts padoms — ko darīt? Atbilde bijusi īsa: „Augstās skaņas ir eņģeļu balsis!"

Kolorado Springā sarīkojums sākās ar mācītāja izlūgto Dieva svētību komponistam un tā darba panākumiem tautā. Komponists pie klavierēm pats pavadīja pirmo dziesmu — Mājās (V. Vilde). Briljantais Emmas Reinvaldes dziedājums un veiksmīgais Veltas Delles - Grāvītes pavadījums izraisīja sirsnīgus aplausus un beigās kuplas ziedu veltes komponistam un viņa sacerējumu atskaņotājām. Sarīkojuma vadītājs, dzejnieks Edmunds Zirnītis nolasīja komponistam veltītu dzejoli un pastāstīja svarīgākās norises komponista dzīvē. Ar divām duetā dziedātām dziesmām gavilnieku sveica Ērika Dargēvica un Otomars Rūniks, klavierpavadījumu spēlējot Andrai Gulbei.

Jubilāru sveica organizāciju pārstāvji, pasniedzot ziedus vai aploksni. Ģimenes vārdā ar velti vēl sveica Dr. A. Dargevics, tāpat Augusts Īvans, pasniedzot simbolisku pirmo balsu nošu atslēgu, ar kuŗu dižais skaņu mākslinieks atslēdzis latvju dziesmu daili.

Augusts Īvans

Mirušo piemiņas dienas koncerts Čikagā

Šogad to kopīgi rīkoja visas Čikagas latviešu draudzes. Tas notika Sv. Jāņa draudzes baznīcā. Koncertā piedalījās viesis-vijolnieks profesors Voldemārs Rušēvics un čikagietis pianists-ērģelnieks Valdis Treimanis.

Programmu ievadīja C. Goldmarka melodiskā Ārija vijolei, kuŗas atskaņojumā V. Rušēvics saistīja klausītājus ar sava instrumenta dzidrskanīgiem klusinātiem toņiem. Tai sekoja Veņavska vijoļkoncerta otrā daļa un Čaikovska Canzonetta, abas aizrautīgas savā struktūrā un iejūtīgas priekšnesumā. Tāpat iezīmīgi skaistā kantilēnā aizšalca Jernefelda maigā Berceuse. Mocarta Adagio veidots plašākā formā un atskaņojumā veidojās visai iespaidīgi kā vijoles un ērģeļu duets, saistošs ar skaņu kāpinājumiem, kas izteic komponista sirdsdedzi, kuŗa izpaudās arī abu mākslinieku interpretācijā.

Vijoles dziedošais tonis un spožā technika saistīja ar Heindeļa Largo un Glika Andante.

No latviešu autoriem dzirdējām L. Garūtas Nožēla, kuŗas sākumā īpatnēji izcēlās vijoles zemie toņi un plašās gradācijas priekšnesuma vidusdaļā. Sekoja glāstošā P. Šūberta Šūpļa dziesma ar skaisti tembrēto pianissimo un tikpat surdinēti A. Kalniņa Elēģija un J. Vītola Melodija.

Plašākā vērienā darināta J. Vītola — Ej, saulīte, drīz pie Dieva, ir viena no komponista nacionāli savdabīgi veidotām tautmelodiju apdarēm, illustrēta ar atjautīgām un krāšņām variācijām.

Atskaņojums veidojās spožā technikā, abu mākslinieku ciešā saskaņā, iejūtīgi kā solo, tā pavadījuma partijās.

Kā pavadītājs Valdis Treimanis vienmēr bija ciešā kontaktā ar solo partiju, gaumīgi izvēlētās reģistru kombinācijās. Arī savās pāris solo miniatūrās V. Treimanis apliecināja technisku manu un lietpratību.

Rūpīgi postie abu mākslinieku priekšnesumi atstāja patīkamu noskaņojumu koncerta apmeklētājiem.

Eduards Ramats

Ausma Jaunzeme

Stanfordas universitātē, ASV, sekmīgi izturējusi gala pārbaudījumus Dr. phil. gradam un pašreiz beidz disertāciju par Atskaņu chroniku, kuŗu arī tulko angļu valodā. Viņa jau otro gadu māca latviešu valodu Stanfordas universitātē.

KULTŪRAS CHRONIKA

Mākslinieks Gvido Augusts ASV paredzējis janvārī sākt 6 lekciju ciklu par latviešu gleznieciību, grafiku un tēlniecību, ieskaitot latviešu tēlotājas mākslas sākumus no XI gadsimta, kā arī tēlotājas mākslas gaitas okupētajā Latvijā kopš 1945. gada. Katru lekciju illustrēs ar 150 — 200 diapozitīviem, sniedzot mākslas interesentiem izdevību iepazīties ar vienu no lielākajām latviešu mākslas darbu diapozitīvu kollekcijām Amerikā.

Stanfordas universitātē, Ziemeļkalifornijā, ģermāņu valodu fakultātē rudens sēmestrī mācīta arī latviešu valoda, ziemā šīs mācības kursi būs ietilpināti īpašā programmā, bet pavasarī latviešu valodu ieskaitīs pastāvīgajā lekciju programmā. Kursos latviešu valodu māca dzejniece Ausma Jaunzeme.

Mazais teātris Sanfrancisko iestudējis Mārtiņa Zīverta lugu „Pēdējā laiva" Ingūnas Pampes režijā. Pirmizrāde ASV paredzēta 29. janvārī.

Komponists T. Ķeniņš 5. Rietumkrasta latviešu dziesmu svētkiem Vankuverā kā veltījumu sabalsojis tautas dziesmu „Ganiņš biju" jauktam korim. Dziesmu pirmoreiz atskaņos svētkos, kas ilgs no 1972.g. 30. jūnija līdz 4. jūlijam. Kopkoŗa koncertam, kas paredzēts 3. jūlijā Queen Elizabeth koncertzālē, saistīti 7 virsdiriģenti: A. Berkis, E. Brusubārdis, jun., P. Galiņš, A. Grants, J. Kalniņš, F. Matīss un A. Purvs.

(turpinājums no 2. lpp.)

Lūcija Bērziņa

(38. turpnājums)

Tās bija lielpilsētas ugunis, kas nomierināja skatītāju, ziemas vakaros solīja siltumu un rosmi: kino reklāmu ugunis, restorānu, universitātes klausītavu, lielu preču namu ugunis. Ja no mājiņas pa virtuves logu skatījās uz otru pusi, redzēja tikai melnu tumsu. Aiz nesen izcirstā pagalma neredzēja mirgojam un skatītāju drošinām nevienas uguntiņas. Nebija arī logu, kas varētu dot gaismu. Dienas laikā tur rēgojās tikai nelieli, panīkuši eikaliptu stumbri, pārējie bija zemi krūmi, pa daļai ganības, kuŗās ganījās kāda kaimiņa zirgi. Fīliptauna uz to pusi nebija vēl sākusi plesties. Zemes spekulantu traktori un milzīgie zemes racēji vēl nebija skāruši šo zemi. Pirmatnējā Austrālijas buša uz rietumiem no Annas mājām vēl bija tāda, kādu to daba bija radījusi, neskarta, balto ļaužu roku neaiztikta. Aiz mazajiem koku puduŗiem tālāk simtām jūdžu atkal tādi paši koku puduri, un tad neapdzīvojami, sausu zāli noauguši tuksneši un tā tālāk līdz Indijas okeana krastiem. Savāda bija šī doma — starp viņas virtuves lodziņu un Indijas okeanu, kam vajadzēja atrasties kaut kur rietošās saules virzienā, nebija nevienas biezi apdzīvotas vietas, nevienas pilsētiņas. Tikai tukšs, tumšs un neapdzīvots kontinents. Un otrā pusē atkal šī gaismas jūŗa, šī pulsējošā divu miljonu pilsēta. Jā... laikam jau varēja tikai atkārtot vienu un to pašu — kontrastu zeme!

Ja Annu reizēm mocīja domas par agrākajiem zemes iedzīvotājiem un, naktī pamostoties, viņu drebināja bailes, it kā no istabas kaktiem glūnētu svešas un tumšas sejas dziļām, dziļām acīm, tad Paulim tādu baismu izjūtu nebija. Paulis bija optimisma un nākotnes cerību pilns, dzīve viņam rādījās vienmēr gaišās, priecīgās krāsās. Iedzimto ēnas to nebaiļoja, mēness gaismā tas nespēja redzēt nekā baismīga, biedinātājas ēnas neslīdēja pāri viņa dārzam. Paulis ticēja gaismai, nevis ēnām. Ar apbrīnojamu enerģiju viņš ķērās pie dārza darbiem, lai neapkopto, no sīkiem krūmiem paviršī attīrīto zemi pārvērstu dārzā. Kā īstam latvietim viņam derdzās nekārtīgā, neizveidotā mājas apkārtne. Sestdienās un svētdienās viņš no rīta līdz vēlam vakaram strādāja dārzā, cīnīdamies ar cieto klonu, kas viegli nepadevās kultivēšanai, atbrīvodams zemi no pussatrūdējušiem celmiem un gaŗās zāles, kam pat vietējie nezināja nosaukuma.

Nepacietīgi viņš mēģināja iespējami ātri pārvērst neglīto apkārtni krāšņu krūmu un ziedu dārzā. Viņš sapņoja arī par zaļumiem un saknēm savā dārzā un par zemeņu dobēm. Kādreiz viņš gan brīnījās, ka kaimiņu austrāliešu dārzos neredzēja sakņu dobes, par zemenēm nemaz nerunājot, bet to Paulis izskaidroja tā, ka austrāliešiem nebij uzņēmības un tie nebija arī pietiekami čakli, lai audzētu kaut ko vairāk par košuma krūmiem un mauriņu mājas priekšā. Tikai vēlāk, pēc kāda laika Paulis atskārta, kādēļ tie, kas jau ilgāk dzīvoja šai zemē, neuzņēmās pūles audzēt saknes un zaļumus. Sakņu audzēšana izvērtās nepārtrauktā cīņā ar augu slimībām un kaitēkļiem. Bija pastāvīgi jāglabā rezervē kaitēkļu apkaŗošanas preparāti, lai vajadzības brīdī ar tiem varētu apstrādāt tikko iestādītās saknītes. Naktīs tos apdraudēja gliemeži, kas tumsā, izvilkuši savus viegli saskatāmos ceļus, uzbruka tikko iestādītajiem stādiņiem un varēja tos visus dažās stundās iznīcināt. Vasaras karstajā laikā draudēja sausums, un stādi bija nemitīgi jālaista; ziemā kādreiz naktīs bija salnas, kas spēja iznīcināt izdīgušos asnus. Ienaidnieku un briesmu bija tik daudz, ka saknes audzēt mazos vairumos neatmaksājās. Austrāliešiem bija bijusi taisnība.

27.

Kādu dienu Paulis piezvanīja no darba: „Mums šovakar būs cieminš, Annucīt, viens no maniem kaŗa biedriem. Lielais Jānis gribētu mūs šovakar apciemot. Neesmu viņu redzējis kopš nometnes laika. Viņš strādā Ziemeļterritorijā. Pirmo reizi iebraucis Fīliptaunā un gribot vecos draugus un pazīstamos satikt."

Vakarā, kad Paulis bija pārnācis mājās, Lielais Jānis pieteicās. Par Ziemeļterritorijā iekrāto naudu Jānis bija iegādājies braucamo rīku un dārgie spēkrati, spīguļojot spodrinātām chroma daļām, stāvēja Niedru pāŗa mājiņas priekšā. Kaiminu apbrīnas objekts.

Jānis bija liels, kustīgs, drošs valodā un stājā, liels smējējs un tāds, kas ienesa dzīvību ikvienā telpā, kuŗā uzturējās. Vieglo, no ģipša plāksnēm celto māju viņš piedunēja ar savu vareno, spēcīgo balsi. Tukšo viesistabas telpu piepildīja viņa masīvais, smagais augums. Krēsla vietā sēdēšanai piedāvātā skrīne nostenējās un nokrakšķēja zem viņa svara.

Kad Anna ienāca telpā, kuŗā Jānis un Paulis jau bija iekārtojušies, viņai likās, ka Jāni jau pazinusi visu mūžu — tik droša un brīva bija viņa izturēšanās pret svešiem.

Paulis iepazīstināja Annu ar Jāni, kas nekautrējās izteikt, ko domāja:

„Ak tad tā ir tava jaunā kundzīte, Pauli. Nu jā, nu jā, es jau zināju, ka tev prāts vienmēr nesas uz kaut ko labāku. Gratulēju, gratulēju. Ļoti simpatiska paskata jauna kundzīte."

Paulis samulsis raudzījās Annā, bet tad atguva valodu:

„Nu jā, Jāni, es jau arī pusi pasaules apbraucu, viņai sekodams. Bet — tu jau zini. Es jau tev Hamburgā reiz izklāstīju visu, kas man bija uz sirds. Bez Annas es nemaz nebūtu varējis dzīvot."

Smiedamās Anna iejaucās draugu valodā:

„Nekļūsti sentimentāls, Paulīt. Tu pats zini, ka būtu ļoti labi dzīvojis bez manis, ja tev nebūtu gadījies nejauši (Anna pasvītroja vārdu „nejauši") sastapt mani Fīliptaunas kolledžas zālē."

Paulis uztvēra Annas šķelmīgo skatienu un neteica nekā, bet Anna, piemērodamās Jāņa runas veidam, turpināja, viņu zobodama:

„Nu ko tad jūs, Liepas kungs? Jūs arī esat puspasaules apbraucis? Vai tad jūs braucāt uz šo tālo zemi bez noteikta mērķa?"

„Es?" savā vīrišķīgajā balsī atņēma Jānis. „Es jau neeju uz literārām sanāksmēm, tā arī nav cerības kādu latviešu meiteni satikt. Austrāliešu krogos jau viņas neuzturas. Nē, es braucu uz šo zemi ar vienu vienīgu nolūku — iespējami īsā laikā tikt pie naudas. Tikt pie skaistām mārciņām. Iespējami daudz."

„Nu, Ziemeļterritorija tad laikam ir īstā vieta, kur šo mērķi var sasniegt."

„Jā, tādēļ jau es tur strādāju. Bet..." Jānis brīdi kļuva nopietns. „Tie gadi, ko es tur pavadu, ir norakstīti zaudējumos. Jūs nevarat iedomāties, cik Fīliptauna ir civilizēta, skaista un apkopta, kad iebrauc šai lielpilsētā no ziemeļu džungļiem. Nevar nemaz izstāstīt."

„Jā... tā ir skaista pilsēta. Bet vai tad tropos nav nekā, par ko varētu priecāties?"

„Ak, nerunāsim par tropiskajiem ziemeļiem. Runāsim labāk par jūsu dzīvi šeit. Tīri glītā vietā esat iekārtojušies. Un pašiem jau sava lizdiņa. Glīti, glīti."

„Vēl jau mums daudz kā trūkst; pats redzi — esam jaunsaimnieki. Iedzīves vēl nav."

„Gan jau, ar laiku, ar laiku."

Vēlāk, sēžot atkal lielajā istabā pie lādītes, kas bija apsegta ar tautisku bruneu audumu, Lielais Jānis sacīja:

Turpnājums sekos

LATVIEŠU NAMS

491 College St., Toronto

31. dec. pl. 8 vak. rīko

JAUNGADA

SAGAIDĪŠANU

Galdiņi iepriekš rezervējami, sākot ar 1. dec., $6.00

Tel. 922-2931

Pensionēts atraitnis, vientuļš vieninieks, nopietns, klusas dabas, meklē sev nopietnu, bet dzīvi un vientulību saprotošu pensionētu

DRAUDZENI VIENINIECI,

ar kuŗu varētu kopīgi nodzīvot atlikušo mūža pārpalikumu Ont. provincē — liela ūdens tuvumā, jaukā un apdzīvotā vietā, savā bezparādu būdiņā.

Vēlama dāma, kuŗai savs auto.

Rakstīt „Latvija Amerikā", 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada,

ATRAITNIM

I JANKOVSKIS

REALTOR

67 RONCESVALLES AVE.,

533-8558

717 PAPE AVE., 461-6364

DIVU DZĪVOKĻU MAJA

(Converted Duplex)

7 istabas, atsevišķi stāvoša, dubultķieģeļu, 12 gadus jauna, moderna māja Skarboro. 2 virtuves, 2 vannas istabas. Prasītā cena tikai $28,500. Māja bez parādiem. Iespēja nopirkt ar 4.000 dol. iemaksu. Tuvu veikaliem un satiksmei. Autobusa pietura pie mājas.

Bloor-Jane 5 DZĪVOKĻU MĀJA

(Legal Five Plex)

Atsevišķi stāvoša dubultķieģeļu māja, privāts iebraucamais ceļš, divas garāžas, liels gruntsgabals. Prasītā cena $61,000. Ja iemaksā $15.000, īpašnieks ar mieru paturēt vienu atklātu obligāciju. Bruto ienākums: $7,080 gadā.

MODERNS BUNGALOVS

un 1 akrs zemes

10 jūdzes ziemeļos no 7. autoceļa, Airport Rd. malā. Ļoti piemērots tiem, kam nepatīk pilsētas putekļi, it sevišķi tādiem, kas strādā Maltonā vai Toronto ziemeļu daļā. 35 minūšu brauciens līdz Toronto centram. Prasītā cena $36,500. Īpašnieks ar mieru mainīt pret īpašumu pilsētā vai lauksaimniecību.

„Latvija Amerikā" vajadzīgi

abonementu

un

sludinājumu

pārdevēji

pilnam vai daļējam darba laikam

Labs atalgojums.

Zvanīt: 465-7902

Bērni un Latvijas nākotne

18. novembŗa svētku akts Bostonā šogad notika „Boys Latin" skolas aulā. To veica ALTS, kas bija iecerējusi jaunus ceļus arī programmas vedošanā. Aktā nepieņēma rezolūcijas, nedzirdēja apsveikumu runas no amerikāņiem, pārējiem baltiešiem un citu apspiesto tautu pārstāvjiem. Pat svētku runas teicējs, „Mazputniņa" redaktors Dr. Laimons Streips mazāk vārdu veltīja politikai, vairāk bērnu skološanai latviešu valodā.

Akts pulcināja ap 350 tautiešu kādreizējo 800 — 1000 vietā. Bet kaut šis sadilums bija jāuzņem ar rūgtumu, programma ar Maires Reinbergas vāks zīmējumu — mazu bērnu, kas šūpo savu mazāko māsiņu, ar tautisku vainadziņu galvā — deva ticību nākotnei. Vecākiem tā vēlreiz atgādināja, kā viss atkarāsies no veida, kā audzināsim savus bērnus.

Mācītājs K. Kampe apliecināja, ka dzimtenes mīlestība ir ideālistiska, un citēja dzejnieka Ed. Veidenbauma rindas par puķēm, no kurām materiālists sev nekā nevar iegūt. „Brīvībai ir jātic," viņš teica, „jo, ja neticēsim, tad nepastāvēsim."

ALTS priekšnieks J. Raudzeps uzrunā atcerējās laiku pirms 1918. gada 18. novembŗa, kad tauta cīnījās par brīvību. „Šī cīņa jāturpina," viņš pasvītroja. „Uzvarētāji būsim tikai tad, kad pie Baltijas jūras atkal zels brīva Latvijas valsts."

Galvenais runātājs, Dr. Laimons Streips, ar rūgtumu atzina, ka lielie politiķi mūs aizmirsuši, un uzsvēra lielkrievu imperiālisma apkaŗošanas nepieciešamību. „Bet ja mūsu tauta un zeme šodien aizmirsta, tad latvju valoda ieguvusi atzīšanu ASV universitātēs," viņš teica. Pozitīvi viņš vērtēja lielo audzēkņu pieplūdumu Garezerā pagājušajā vasarā, Latviešu fonda nodibināšanos, kam jau 35.000 dol. kapitāla, un ALAs darbu.

„Bet kā „Mazputniņa" redaktors un 4 bērnu tēvs varu liecināt," viņš turpināja, „ka stāvoklis ar mūsu bērniem nav spožs. Šogad uz Ziemsvētkiem neviens apgāds neizdod bērnu grāmatas. Šie apgādi no tām cieš, jo mūsu ģimenēs nav izauguši pietiekamā skaitā latviski lasīt pratēji bērni." Pēc referenta domām, katrs normāls bērns viegli iemācās divas valodas jau līdz 8 gadu vecumam, bet „bieži novērots, ka tieši sabiedrisko darbinieku bērni visvājāk pārvalda latviešu valodu." Lasīšanai viņš ieteica „Mazputniņu", kam vairāk kā 5000 lapas pusēs iznākuši 153 numuri un kas dod labu vielu. Tāpat — vietējo un okupētās Latvijas apgādu izdotās grāmatas bērniem līdz 12 gadiem, bet brīdināja no grāmatām, kas Latvijā izdotas vecāku bērnu vajadzībām, jo tās ideoloģiski nepieņemamas.

Aktam sekoja paplašināta sastāva „Līgas" koŗa koncerts diriģenta J. Austruma vadībā.

Bija arī neapmierinātie. „Pavisam neparasti," teica kāds svētku viesis: „Ne rezolūciju, ne apsveikumu — pilnīgi vieni paši. ALTS, acīmredzot, pārliecināta, ka eža politika pašreizējā pasaules situācijā ir vislabākā."

Atsevišķs akts notika Bostonas latviešu skolā. To vadīja mācītājs Fr. Ruperts un skolotājs Abermanis. Tajā bērni parādīja sevi deklamāciju zināšanā, atstājot iespaidu, ka skolās aug mūsu nākotne.

Osvalds Akmentiņš

„Šī ir mana gatavotā krūze," pastāsta 13 gadu vecā Sandra Jaunzeme DV Ziemsvētku tirdziņā Toronto.
Foto: J. Liģers

SKAUTU UN GAIDU DZĪVE

DIEVAM UN LATVIJAI

„Latvijas valsts tika proklamēta 1918. gada 18. novembrī, plkst. 4.30 pēcpusdienā, Nacionālajā teātrī, Rīgā," teica vadītāja, iesākot Ventas (10.) gaidu pulciņa Hamiltonā nodarbības, turpinot: „Arī mēs visas tam ticam, ka reiz atkal šī brīvības diena nāks un tādēļ kopīgi, saslēdzoties lokā, atkārtojam gaidas solījumu: būt uzticīgai Dievam un Latvijai, palīdzēt tuvākajam katrā brīdī, pildīt gaidu likumus.

Ko gaidu organizācijas locekles varētu darīt, lai svešumā būtu uzticīgas Latvijai? Pirmkārt: mājās un latviešu sabiedrībā jārunā tikai latviešu valoda, jāapmeklē latviešu skolas, latviešu valodas kursi, aktīvi jāpiedalās latviešu organizācijās, jāmācās latviešu tautas dziesmas, tautas dejas un viss, kas saistās ar latviešu tautas tradīcijām.

Ja runā par Latvijas valsti, tad jāmin arī Latvijas valsts ģerbonis. Ko nozīmē Latvijas valsts ģerbonī 3 zvaigznes, lecoša saule ar stariem, sarkanā lauva, sidraba greifs, ozola zari un Latvijas krāsu lente, un kā tās saistāmas ar gaidu darbību?

1) 3 zvaigznes — 3 Latvijas apgabali. Mums kā gaidām jāzina par katra apgabala tautas tradicijām un īpatnībām, par ko runājam savās nodarbībās un gatavojot latviskus rokdarbus. 2) Lecosa zelta saule ar stariem mums atgādina, ka nekad nedrīkstam aizmirst Latvijas ģeografiju. Mums jāzina visus 19 Latvijas apriņķus ar pilsētām un ar ko katra no tām ievērojama. 3) Ko nozīmē sarkanā lauva Latvijas ģerbonī? Nu ko gan citu kā Latvijas fizisko spēku. Tādēļ arī mums, gaidām, ir sevi jānorūda, no mazotnes veicot dažādus mājas darbus, nekad nesūdzoties par grūtībām. 4) Sudraba greifs ar zobenu labajā ķetnā simbolizē Latvijas garīgo spēku. Mūsu pienākums tautas garīgo spēku stiprināt, apmeklējot un mācoties augstākās izglītības iestādēs. 5) Ozola zari — mums stāsta par Latvijas stiprumu — Redzu tur virus kā ozolus zeļam ... Šo spēku mēs gūsim, ja būsim visas vienotas domās, vārdos un darbos par mūsu tautu un tēvzemi. 6) Latvijas krāsu lente lai mums vienmēr atgādina, kas mēs esam, kam augam un kam solamies būt uzticīgas.

Esam latvju staltās gaidas,
uzaugušas dzimtenē,
Mūsu pulku pirmās rindas
veidojušās tēvzemē.
Svešās zemēs, svešā malā,
jauni latvji tomēr zels! —
Tikai tie spēs celt šo ēku,
kam būs skaidra gaidu sirds:

G.

KANADAS GAIDU JENDAS SARĪKTJUMU KALENDĀRS

28. decembrī — Ziemsvētku eglīte Ventas (10.) gaidu vien.
7. janvārī — Ziemsvētku eglīte Bārtas (33) gaidu vien.
6. februārī — 21. gadasvētkikums Bārtas (33.) gaidu vien
6. februārī — 21. gada svētki Gaujas (14.) gaidu vien.
27. februārī — 20. gadasvētki Ventas (10.) gaidu vien.

Huseīns brīdina Palestīnas partizānus

Ēģiptē, Kairo, trīs palestīniešu partizānu organizācijas dalībnieki uz viesnīcas kāpnēm nošāva Jordanijas ministru prezidentu, 51 g. veco Vasfi Talu, kas bija ieradies Kairo, lai piedalītos Arabu līgas kopīgās aizsardzības padomes konferencē, ar mērķi saskaņot pan-arabu stratēģiju kaŗa atjaunošanas gadījumā ar Izraēlu. Pie apšaudes ievainots arī Jordānijas ārlietu ministrs Salahs. Uzbrucēji apcietināti. Pēc „The Toronto Sun" ziņojuma viens no šāvējiem dzēris nogalinātā asinis.

Palestīnas partizāni ienīda Talu, jo viņš 1970. gada septembrī pavēlēja kaŗaspēkam apspiest partizānu sacelšanos, kas izsauca karstu pilsoņu kaŗu Jordānijā, atstājot 2500 kritušos palestīniešus. Palestīnas nacionālisti Tala nāves gadījumā izrādīja prieku savā centrā — Jordānas upes rietumu krastā, Gazā, Sīrijā un citos palestīniešu centros. Palestīniešu studenti, strādnieki, skolotāji un sievietes Libanonā nosūtīja Ēģiptes prezidentam Sadatam telegrammu, lūdzot atbrīvot „trīs varoņus, kas izpildījuši savu nacionālo pienākumu". Palestīnieši sastāda gandrīz pusi no 2,3 milj. Jordānijas iedzīvotājiem. 1967. gada kaŗā Jordānija cieta vairāk kā citas arabu valstis, zaudējot visas savas territorijas gar Jordānas upes rietumkrastu un savu Jeruzalemes pilsētas daļu Izraēlai. Tūkstošiem palestīniešu, kas tagad ir aktīvi partizāni, reiz dzīvoja zaudētajās territorijās. Viņiem pastāv ieskats, ka tās atgūstamas tikai ar kaŗu. Palestīniešu komandas sastādās no Jordānas upes kreisā krasta iedzīvotājiem un arabu bēgļiem, kas zaudēja mājas, kad 1948. gadā nodibinājās Izraēlas valsts. Viņi vēlas Izraēlas valsts atsaukšanu un Palestīnas valsts nodibināšanu.

Jānis Arājs ar saviem gurķiem Sv. Katrīnu vanadžu tirdziņā
Foto: J. Liģers

Jordānijai bijušas pastāvīgas nepatikšanas ar saviem arabu kaimiņiem savas stingrās nostājas dēļ iepretī partizāniem. Iraka un Sīrija slēdza savas robežas ar Jordāniju, kad jūlijā notika uzbrukums partizāniem un saspīlējums ar Sīriju augustā izvērtās par militāru sadursmi. Tās rezultātā Jordānija saņem pusi mazāk subsidijas no arabu valstīm, kas bija tai piešķirtas 1967. gada konferencē. Jordānija tad atrada pabalstu galvenokārt ASV un Anglijā.

Par spīti atentātam, Jordānijas karalis Huseīns brīdinājis, ka viņš rīkosies vēl stingrāk pret palestīniešu partizāniem. Karalis iecēla par jauno ministru prezidentu 46 g. veco Amedu Lozi, Tala kabineta finanču ministru. Viņš līdzīgi Talam, veiks arī aizsardzības ministra pienākumus. Novērotāji Beirutā lielu uzmanību veltī ģenerālmajora Kilani nozīmēšanai par karaļa speciālu padomdevēju valsts drošības jautājumos. Ģen. Kilani ir stingrs savā nostājā pret partizāniem.

Izraēla oficiāli atturējās no katras publiskas reakcijas atentāta lietā. Izraēlieši tomēr bija iepriecināti, ka atentāts noticis Kairo, kas var radīt grūtības Ēģiptei, atvēsinot attieksmes ar Jordāniju un pat sarežģīt nesenos dienu mēģinājumu apvienot visu arabu fronti pret Izraēlu.

No rozēm uz gurķiem

„Dzīve jau ir reiba kā dzeņa vēders, nekad nezini ko nesīs rītdiena", tā mūsu laikraksta līdzstrādniekam, tiekoties Sv. Katrīnu vanadžu tirdziņā, paskaidroja Jānis Arājs, rosīgs, ilggadējs Niagaras DV nodaļas biedrs.

Savā laikā, kad J. Arājs ieradās un sāka savas dārzkopja gaitas Niagarā, mūsu laikrakstā bija īsa intervija par viņa gaitām Anglijā, kad viņa audzētās rozes nokļuva līdz karaliene Elizabetei Bakinghemas pilī.

Toreiz tuvākie draugi Arāju Jāni dažkārt mēdza dēvēt arī par „karalienes dārznieku". Taču gadu ritējumā kādreizējais Bulduru dārzkopības skolas absolvents Niagarā no rožu audzēšanas pilnīgi pārgājis uz gurķiem, bietēm un kāpostiem. Viņa gurķu skābēšana ir profesionāla. Tās noslēpumus zina tikai tuvākie palīgi. Tāpat ražotie biešu salāti un skābie kāposti ir latviešu gaumē

— dotis.

Kaleidoskops lido uz Kanadu

Kā jau iepriekš rakstīts un daudziem zināms, Austrālijā 1. decembrī ir iesākusies vasara ar garām un karstām dienām, kad „galvenā nodarbošanās" ir peldēšanās un sauļošanās. Tādēļ arī latviešu teātri steidzas dot pēdējās izrādes vēl pirms vasaras iestāšanās. Sidnejas latviešu teātris tās deva 27. un 28. novembrī, Austrālijas latviešu teātris Melburnā — 24. un 31. oktobrī, Adelaides latviešu teātris pat vēl agrāk.

Pirmais, kas sezonas nobeigumos sāka dot it kā pārskatu par gada laikā notikušo, ar humora piegaršu un mazu pasmiešanos pašiem par sevi, bija Sidnejas latviešu teātris, nosaucot šīs izrādes par Kaleidoskopiem.. Tāds Kaleidoskops bija arī šogad.

Austrālijas latviešu teātris Melburnā kaut ko līdzīgu bija mēģinājis pagājušā gada beigās, nosaucot to par Zobgali, bet, spriežot pēc avīžnieku recenzijām un acu liecinieku nostāstiem, Zobgalis iznācis gandrīz bez zobiem. Tomēr melburnieši nebija „metuši flinti krūmos", bet turpinājuši zobināties arī šogad, un — ar panākumiem. Teātra kritiķe Māra Kalniete „Austrālijas Latvieša" 1104. n-rā raksta:

„„Ja pirms gada Zobgaļa nosaukums tam lietotās sidnejiešu joku programmas saturam lāgā neattaisnojās, tad šī gada vielai tas piegūla kā pielaikota cepure: ar Zobgali 71 Austrālijas latviešu teātris ir atradis savas gada beigu vieglās programmas seju un uzlicis tai arī savas īpatnības zīmogu. Tas bija interesants latviskā un modernā sajaukums kā saturā, tā formātā, parādīdams šodienu mazliet pašķībā spogulī".

Tātad, viss ir izdevies labi. To var secināt arī no tālākās recenzijas, kur iztirzātas izrādes detaļas un aktieru spēle, kā arī no recenzijas nobeiguma vārdiem: „Viena no cilvēka garīga nobrieduma pazīmēm esot spēja pasmieties pašam par sevi. ALT Zobgalis 71 šajā ziņā bija īsti svaiga vēja pūtiens — kaut kas, ko mums jau sen vajadzēja, lai izpurinātu mūsu dienišķās dzīves pārāk nopietnā skatījumā sastingušo domāšanu un atsistu mūs dabīgākā dzīves tiešamības izpratnē".

Sidnejas Kaleidoskops 1971 šoreiz bija citāds nekā visi iepriekšējie, jo šoreiz tas bija vairāk teātrāls un mazāk kaleidoskopisks. Tas bija kā atsevišķas ainas no dažādām lugām un galvenais, pie kā bijām pieraduši līdz šim un kā gaidījām, trūka vietējo aktuālitāšu, jo bija minētas tikai 3—4 sabiedrībā pazīstamas personas, E. Rodzes-Ķīseles braucienus uz Āzijas pretkomūnistiskajām konferencēm ieskaitot. Šķiet, ka tas darīts ar nolūku, jo dzird, ka vismaz kādu daļu no šī Kaleidoskopa paredzēts izrādīt ASV un Kanadā. Šī gada Kaleidoskopa autors ir Uldis Siliņš un tad paklausīsimies, ko par to saka Sidnejas latviešu teātra kritiķis K. Freimanis:

„Autora Ulža Siliņa skatiens kļuvis dziļāks, universālāks. Mūsu pagalmā vairs nav tikai bērni, veļa, mazā mājiņa un pudeles. Personīgā satira apro bežojās ar Rodzi-Ķīseli un Svilānu, pašu cilvēkiem, kas, protams, smēja mums līdzi. Šajā Kaleidoskopā, gandrīz kā Albija lugā, vērojam kā cilvēki viens otru saplēš gabalos. Skečs Jaunatne un mēs sastāvēja gandrīz no pastaigas pa latviešu literātūru, tik asprātīgs, ka publika smējās vienā gabalā. Un kur tad jaukā situāciju komēdija skečos Pie ārsta un Romeo un Jūlija!"

Man personīgi vismazāk patika otrais cēliens ar garu izsaukšanu un mazās mājiņas pirkšanu. Pēdējais, kaut visai asprātīgs, tomēr publiku daudz nesmidināja, jo šī tema nav vairs „laikmetīga" — gandrīz visas mazās mājiņas no latviešu māju dārziem ir pazudušas (to vietas sāk ieņemt peldbaseini).

Atgriezīsimies atkal pie K. Freimaņa, kurš saka: „Ne tik labi patika dziesmas un kustības, kas pie tām pieder. Viss šķita par naivu, vecmodīgu, bez neviena sinkopēta ritma un krāsaina moderna akorda. Aktieru kustības jau iepriekš varēja atminēt. Gribējās, kā autors saka, vairāk 'sofistikētu' priekšnesumu ar lielāku 'umfu'. Tāds uz brīdi iedzirkstījās pašā sākumā. Asprātīgais teksts padarīja interesantu arī pēdējo dziesmu — par dzimteni, kam pamatā bija milti".

Top Lolitas brīnumputns. Šīs Annas Brigaderes pasaku lugas divus skatus izrādīs TLB sestdienas skolas eglītes vakarā 2. janvārī Kolumba zālē Toronto. A. Martinsones režijā, bet visas ainas — pirmizrādē 16. aprīlī, Sv. Andreja baznīcas zālē. Uzņēmumā Dagmāra Jaunzeme nāk talkā tēlotājiem ar padomu. Viņa jau agrāk iestudējusi bērnu lugas.

Foto: J. Ligers

Hamiltonas un apkārtnes sieviešu padome 4. decembrī YWCAs telpās, Hamiltonā, bija rīkojusi starptautisku Ziemsvētku festivālu ar 16 etnisko grupu piedalīšanos. Uzņēmumā redzama latviešu novietne, no kreisās Hamiltonas jaunās vanadzes — Baiba Šmita-Kalēja un Inese Tuklera.

Foto: J. Gailītis

Ja jau tik daudz rakstīts par Uldi Siliņu kā autoru, tad jāpasaka arī daži vārdi par viņu kā par aktieri. Un K. Freimanis, bez kādiem ievadiem, saka tieši: „Uldis Siliņš tagad spēlē labāk kā jebkad. Viņa lomu atdošana dzirkstī ar humoru, spēju izjust vajadzīgo tempu kontaktam ar publiku, un aktiera māku." Uzskaitījis visas viņa tēlotās lomas šinī izrādē, K. Freimanis nobeidz ar vārdiem: „Šis bija U. Siliņa Kaleidoskops vārda pilnā nozīmē."

Vispār par izrādi, režiju, tērpiem, apgaismojumu K. Freimanis man raksta: „Parasto desmitu aktieru vietā bija septiņi, tērpti melnā, darbīgi un mērķtiecīgi kā renesanses laikmeta ceļojošie spēlmaņi. No ilgā atvaļinājuma bija atgriezies režisors Imants Sveilis. Rezultātā — skaidri izzīmētas situācijas, patīkama skatuves priekšas apspēlēšana, tāds neierasts stiegrums, salīdzinot ar citreiz vaļīgajiem Kaleidoskopiem, kur momenta improvizācija spēlēja tik lielu lomu, un aktieri reizēm bija kā izšauta raķete, kam sakari ar kontroles centru ir pārtūkuši. Sufliere gandrīz nebija vajadzīga. Palika tikai parastās gramatiskās kļūdas, no kurām mēs laikam nekad netiksim īsti vaļā kā suns no blusām. Tā kā aktieri kritikas nelasa, vai, lūdzu, kāds viņiem varētu pateikt? Patika Viktora Aleidzāna dekorācijas, kas bija interesanti abstraktas un tik funkcionāros skatos ar Šekspīru. Ja kāds iebilstu, ka abstraktas dekorācijas nesaderas ar izrādē ieturēto, viegli pacelto reālistisko spēli, tad tāds ir vecmodīgs un pieder izmirstošiem tīrā formas teātŗa snobiem. (Lūdzu mani, vismaz pa daļai, pieskaitīt pie tādiem! Ed. Šm.) Mūsu dienās viss piederas ar visu, ja tikai tas nav garlaicīgs vai sentimentāls. Un tomēr, savā prātā es būtu dekorāciju kvadrātos iezīmējis kaut ko, kam sakars ar šo Kaleidoskopu: varbūt mazo mājiņu, voblu, bet ne abstraktas spirāles. (Snobs! Ed. Šm.) Garšas lieta. Jānis Grauds bija uzmanīgs gaismotājs un skaņu efekti interesanti".

Tagadējās Lietuvas jaunatne

Pad. savienībā radusies jauna, neatrisināma problēma — kā un kur dejot jaunatnei.. Lietuvas „Komsomoļskaja Pravda" jau ilgāku laiku turpina apspriest jautājumu par „dejas kultūru Pad. savienībā". Laikrakstā par šo tematu ievietoti augstāku darbinieku spriedumi un ieteikumi. Tomēr atzīts, ka šī problēma nav vēl atrisināta.

Lietuvas izglītības skolu inspektors Ramaminskas, rakstot par šo tematu, atzīstas, ka neesot kadru, lai jaunatni iemācītu „kultūrāli dejot". Jāiztiekot ar saviem spēkiem. Kauņā noorganizēts desmit dienu ilgs balles deju seminārs. Daudzās skolās demonstrētas tautas un balles dejas. Jau strādājot dejotāju pulciņi. Izglītības ministrs tuvākā laikā apsolījis noorganizēt pie pionieru un jaunatnes namiem deju skolas, kurās iemācītu „kultūrālas dejas".

Izglītības ministrijas pārstāvis pateicis, ka nekādas speciālas deju stundas neesot vajadzīgas. Tās varot pievienot vingrošanas stundām. Galvenais — skolēniem vajagot tikai dot kaut kādu nojēgu par dejas pamatelementiem. Pats galvenais atkarājoties no „vides un kultūras namu" organizātoriem — pārvaldniekiem. Uztraucot gan masu dejošanas līdzgaitniece — žūpība. Šai ziņā daudz varētu palīdzēt komjaunatne, ja tā sekotu kārtībai. Viņš ieteic „aizdzīt piedzērušos un huļiganus", bet palikušos apmācīt „kultūrēli" dejot.

Ministrijas pārstāvis norādījis, ka „dejas kultūru" var ievērot tikai tad, ja jaunatnei kultūras un dejošanas namos pārdos tikai limonādi, kafiju un saldējumu, bet ne alkoholiskus dzērienus, kā tas notiek tagad. Uz to viņam atbildējis otrs „pārstāvis", ka šis jautājums skarot tirdzniecības organizācijas. Tās, par nožēlošanu, „dejas kultūra" tomēr neinteresējot, bet gan tikai financiālais plāns, tā tad, līdz ar limonādi pārdos arī vodku.

Turpinot šīs pārrunas laikraksta slejās, Viļņas pilsētas kultūras nodaļas vecākais inspektors Žukass jautājis, kādu deju var uzskatīt par sadzīves un kādu par kultūrālu deju? Viņš norādījis, ka bez mūzikas nevar dejot, bet Ļeņingradā un Maskavā izdotās notis domātas galvenokārt džesa orķestriem vai instrumentāliem kvartetiem. Jaunatne tādēļ norakstot uz magnetofona lentēm „„ārzemju pagrimušo un reakcionāro mūziku".

Viļņā ir arodbiedrību kultūras pils ar lielu dejas zāli, bet tā izīrēta darbiņu ierīkošanai. Nama pārvalde paskaidrojusi, ka tas darīts tāpēc, ka dejotāji varot izsist logus. Jaunatne tāpēc apmeklējot deju klubus, kur tā, kā „Komsomoļskaja Pravda" raksta „jūtas brīva". Pirms mācīt dejot, laikraksts ieteic ieaudzināt jaunatnei, galvenokārt skolēnos, „iekšēju kultūru". Pēc laikraksta domām, tā pati parādīšot kā un ar ko dejot. Tā izbeigšot arī huliganismu un žūpību. Kas īsti ir šī „iekšējā kultūra" un kā to ieaudzināt jaunatnē, laikraksts nepasaka. Lietuvas kultūras un izglītības ministrija plāpā par komūnistisku ētiku, morāli un apgalvo, ka pastiprinot ideoloģisko darbu un izstudējot komūnistu partijas programmu, varēšot apgūt vajadzīgo „iekšējo kultūru".

„Klubos mums garlaicīgi," vienā balsī saka jaunatne un turpina griezties tvistā, sambo un citās rietumnieku dejās gramofonu mūzikas pavadībā, bet kultūras namos zeļ slepena žūpība, ar kuru jau gadiem cīnās padomju iestādes.

Ed. Šmugajs

Gandrīz ar K. Freimaņa vārdiem izsakoties, jāsaka, ka aktieru spēle patika, jo viņi visi spēlēja labi. Un ja notiks tā, ka ASV un Kanadas latviešiem būs izdevība skatīt vismaz dažus no šī Kaleidoskopa skatiem, tad, visumā, tas nebūs jānožēlo. Smiekli esot veselīgi — un publika smējās kā pirmajā, tā arī pēdējā cēlienā, mazāk otrā. Un tas kā autoram, tā režisoram būtu jāņem vērā, ja izvēlas skatus „ārzemju ceļojumam".

St.

DR. LIDIJA SKULTĀNE PROTESTĒ

„PELŠE LICIS NOŠAUT SIMTIEM CILVĒKU," LATVIEŠU ĀRSTE PASKAIDRO VĀCU PRESEI

Nule Diseldorfā noticis pirms nedaudziem gadiem atjaunotās Rietumvācijas komūnistu partijas kongress, kuŗā piedalījās arī oficiāla Pad. savienības komūnistu partijas delegācija padomijas latviešu veckomūnista Arvīda Pelšes vadībā. Šai sakarā latviešu trimdinieku visvairāk lasītās grāmatas „Sarkanā migla" autore, Dr. med Lilija Zariņa-Skultāne, kas dēkainā pasākumā 1957. gadā izbēga no sarkanās „paradīzes", Rietumvācijā visizplatītākajam rīta laikrakstam „Bild Zeitung" paskaidroja: „Esmu pieredzējusi Arvīda Pelšes darbus. Viņš vadīja desmitiem tūkstošu latviešu deportāciju uz Sibiriju un lika nošaut simtiem latviešu komūnistu. Viņam piekrīt arī atbildība par mana tēva deportāciju uz Archangeļsku un Vorkutu, no kurienes viņš pēc 13 gadiem atgriezās ar zaudētu redzi." — Šos Dr. L. Skultānes pārmetumus Maskavas delegācijas vadītājam vācu laikraksts publicējis izcilā vietā ar trēknu ielogojumu, izvēloties divus virsrakstus: „Ārste atceras komūnistu partijas Pelši" un „Šis vīrs licis nošaut simtus".

Šai sakarā lielais un plaši pazīstamais laikraksts „Frankfurter Allgemeine Zeitung" ievietojis Dr. L. Skultānes lasītājas vēstuli, kuŗā teikts: „Ar dziļu nožēlu un satricinājumu no Jūsu laikraksta uzzināju, ka Pad. savienības komūnistu partijas politbiroja loceklis — mans tautietis, latvietis Arvīds Pelše ieradies Diseldorfā uz Vācijas komūnistu partijas (DKP) kongresu. Es pieņemu, ka viņš, kas manu tēvzemi nodeva terroram un nebrīvībai, ieradies ar bundesrepublikas valdības zināšanu un atļauju. „Pateicoties" viņa centībai boļševizēt latviešu tautu, manu tēvu deportēja uz Sibiriju, kur viņš aizvadīja 13 gadu un atgriezās Latvijā — Rīgā — gandrīz akls un ar pilnīgi sagrauztu veselību. Jau kopš pieciem gadiem es pūlos panākt atļauju maniem vecākiem izceļot uz Vācijas bundesrepubliku, taču padomju iestādes šo ģimenes savešanu kopā arvien noraida. Mani vecāki, kuŗi šobrīd ir 71 un 72 gadus veci, saņem tik niecīgu renti (kopā 18 rubļu mēnesī), ka ir spiesti joprojām strādāt, lai spētu eksistēt. Palīdzības saiņus, kuŗus es viņiem sūtu no Vācijas, es arvien saņemu bez jebkādiem komentāriem atpakaļ. Tādēļ es nespēju saprast, ka Arvīds Pelše, ievērojot viņa vainu visās nedienās un postā, kas piemeklējušas manu tautu un manus vecākus, var še bundesrepublikā brīvi kustēties. To desmitiem tūkstošu manu tautiešu vārdā, kuŗi vēl šodien dzīvo izsūtījumā Sibirijā, tāpat to vārdā, kuŗi savas dienas nebrīvībā vada Latvijā, kā arī manu vecāku un visu to vārdā, kas sagadīšanās un laimes rezultātā guvuši patvērumu brīvajā pasaulē, es visasākā veidā protestēju pret Maskavas politbiroja locekļa Arvīda Pelšes ierašanos Vācijas bundesrepublikā!"

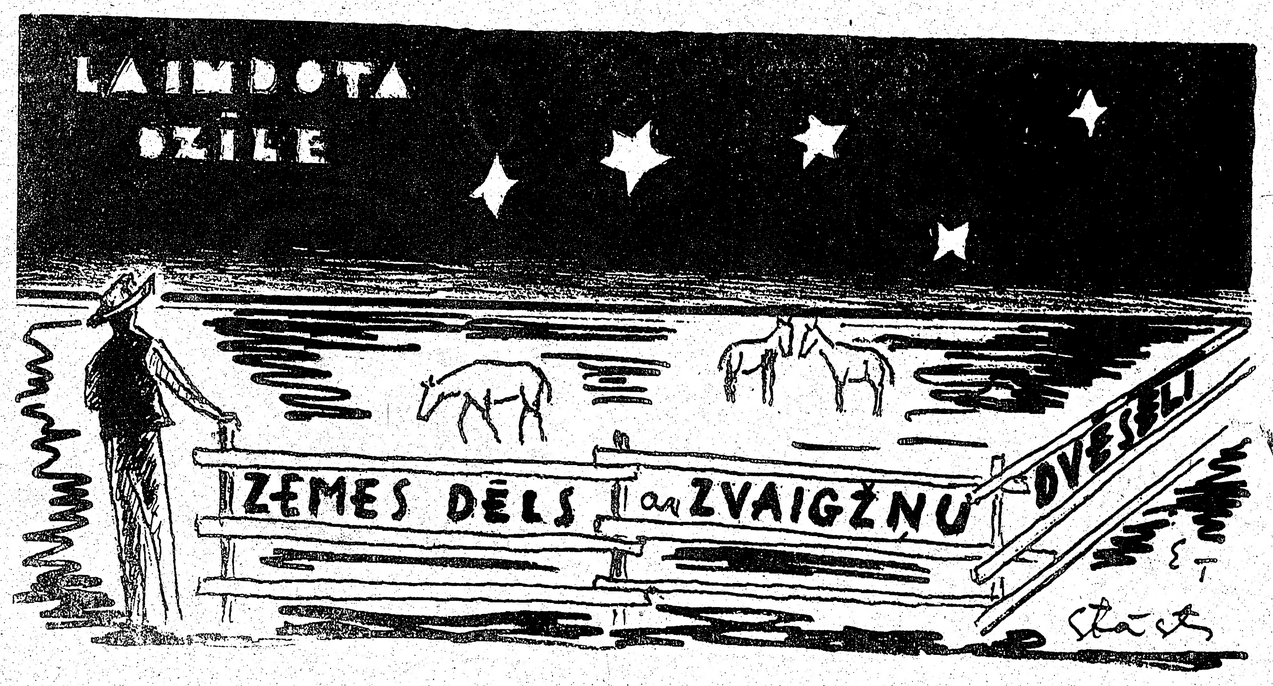

(5. turpinājums)

Zaigu pārņem savāds, nekad vēl neizjusts miers un drošība. Kāda brīnišķīga doma šajos vārdos — pilnīga paļaušanās un uzticēšanās Dievam. Vai tas nav pirmais solis uz īstu ticību? Zaiga atceras savu bērnību. Toreiz viņai bija ticība. Kur tā radās? Vecāki viņai to nebija mācījuši; to viņa atrada skolā. Ja viņai izdotos skolēniem iedvest savu drošo, nešaubīgo bērnu dienu ticību, tad viņa būtu savu uzdevumu veikusi. Un Zaiga zina, ko darīs: viņa mācīs savus skolēnus tā, kā pati kādreiz mācīta. Bībeles stāsti — arī vienkāršotā veidā, kādā iespiesti skolas grāmatās — tik maziem bērniem vēl grūti saprotami; viss atkarīgs no tā, cik labi skolotāja prot tos izskaidrot. Tas nav viegls uzdevums, un Zaigai vēl pašai viss nav skaidrs, bet viņa vairs nejūtas viena. „Gaismu, ko devis Dievs, sirds, neaizliedz". Arī Zaigas sirds ir ieraudzījusi gaismu. Šajā krēslainajā ziemas dienā viņai pavērusies jauna gaisma; viņa stāv jauna ceļa sākumā, un kaut arī pagaidām šis ceļš vēl ir miglains, viņai vairs nav baiļu. Viņa jūt kādas stipras rokas vadību, atliek tikai sekot.

Pēc stundām ir skolotāju sēde. Pārzinis iepazīstina Zaigu ar tām skolotājām, kas viņai vēl nav pazīstamas. Arī ar Juri Veldri. Pirmo reizi Zaiga redz Veldres zilo skatienu uz sevi vērstu. Viņam ir liela, cieta zemnieka plauksta, — Zaigas smalkā pilsētnieces roka pavisam pazūd tajā, — bet tā ir silta un draudzīga. Un viņa smaids ir tik sirsnīgs, it kā viņi jau sen būtu pazīstami. Kaut kas bezgala labsirdīgs ir šī vīra būtnē, un Zaiga ir priecīga, ka viņi abi ir skolotāju saimes locekļi ar kopīgu darbu un interesēm.

Galvenais sēdē apspriežamais temats ir skolas sarīkojumi šajā pusgadā. Daži ir jau izlemti, tikai vēl oficiāli jāapstiprina. Pārzinis ziņo, ka Draudzīgā aicinājuma dienai priekšnesumu šogad gatavo abas vidusskolas klases. Ģimenes dienā paredzēta teātŗa izrāde ar visas skolas piedalīšanos, ko sagatavot aicināts viens no vietējiem teātŗa darbiniekiem. Par skolas nobeiguma dienu vēl nav īstas skaidrības, un te arī izraisās visplašākās pārrunas. Krūkļa kundze uzsveŗ, ka bērni jau būs pietiekami daudz laika nokavējuši, gatavojot teātŗa izrādi, tāpēc skolēnu priekšnesumi šajā gadījumā nebūtu vēlami. Pārējie skolotāji to atbalsta, bet ne tik viegli ir vienoties par to, ko likt vietā. Pārzinim galvenās rūpes ir par skolas budžetu. Viņš ieteic aicināt koncertēt kādu no vietējiem skaņu māksliniekiem — tas skolai nekā nemaksātu. Bet tam pretojas Rita Strautiņa. Viņa aizrāda, ka skolas sarīkojumi taču domāti vispirms bērniem — un ko gan viņi daudz iegūs no koncerta, īpaši jaunākie? Seko vēl citi ieteikumi, līdz beidzot par labāko atzīst Kalnāja kundzes ideju ielūgt viesoties kādu pazīstamu bērnu un jaunatnes literātu. Pārziņa iebildumu par šauro skolas budžetu atspēko ar to, ka būs taču ienākumi no teātŗa izrādes. Skolas izrādes vienmēr ir labi apmeklētas, un tādās reizēs vecāki un citi skolas labvēļi neskopojas ar ziedojumiem. Tik daudz skola noteikti var atļauties kā atlīdzināt viesim ceļa izdevumus.

Taču ar to vēl visas problēmas nav atrisinātas. Pēc programmas ir parasts pakavēties pie atspirdzinājumiem. Bet skolas telpas vasarā tādam nolūkam pavisam nepiemērotas, jo tām trūkst atvēsinātāja. Kad darīšana tikai ar vietējo publiku, tad šo trūkumu var pieciest; visi zina, ka skolai līdz šim vēl nav bijis pa spēkam iekārtot atvēsināšanas ierīci. Bet nevar taču ievērojamo viesi uzņemt tādā ceplī! Pietiek jau, ka viņam būs tur jāuzturas pa programmas laiku; pēc tam viņam jādod iespēja atpūsties patīkamākā vidē. Tā domā pārzinis, un skolotāji viņam principā pievienojas. Bet kad pārzinis apjautājas, kam būtu piemērotas telpas, iestājas neērts klusums. Telpas jau varbūt vienam otram būtu, bet kuŗa namamāte gan gribēs uzņemties pūles? Visu skatieni pievēršas pārzinim. Vai tad tas nebūtu viņa pienākums uzņemt skolas viesi pie sevis?

Pārzinis nojauš skolotāju domas.

„Es — khm — labprāt piedāvātu savu māju," viņš neveikli nokremšķinās, „bet man nav tik lielu telpu — jūs jau zināt, mēs tikai divi vien esam. Bez tam, arī mums nav dzesinātāja."

„Mums arī nav!" tūlīt atviegloti atsaucas vairākas balsis. Atraslts labs aizbildinājums.

Zaiga ar dzīvu interesi seko debatēm, bet pati nepiedalās. Viņa vēl tik labi nepazīst vietējos apstākļus, lai varētu līdzi runāt. Taču par to, ka skolas telpas nav piemērotas tālā viesa pacienāšanai, arī viņai nav šaubu. Viņa vēl atceras, cik sutīgs gaiss te bija rudenī, kaut laiks nemaz vairs nebija karsts. Vasarā te noteikti jābūt neciešamam karstumam. Viņa tikai domā, ka privātā mājā atvēsinātājs vairs nebūtu tik svarīgs. Ārpus pilsētas, kur apkārt koki un zaļumi, māja arī bez atvēsinātāja nekad tā nesakarst kā te — asfaltētu ielu un automobiļu laukumu vidū. Ak, ja tikai viņai būtu lielāka māja! Viņa gan nevilcinātos to piedāvāt. Tad pēkšņi. it kā uzminējis viņas domas, rāmi ierunājas Veldre:

„Varbūt atvēsinātājs nemaz nebūtu nepieciešams. Mūsu mājā arī nav, bet mums ir pagrabā izbūvēta plaša atpūtas telpa — tur ir vietas diezgan. Un tur arī karstā laikā ir gluži patīkami."

Ar to tad arī lieta ir nokārtota. Nepatīkamais aizsprosts sēdes gaitā pārvarēts, valodu straume plūst atkal brīvi. Visas skolotājas priecīgi piedāvājas palīdzēt Veldres kundzei sagādāt cienastu un saklāt galdu — lielākais darbs tik un tā paliks mājasmātei. Un kad šī problēma atrisināta, tad drīz arī sēdi var beigt.

Priecīgi satraukta Zaiga atgriežas mājās. Šī bijusi bagāta diena. Smadzenēs virmo dažādi iespaidi. Krēslainais dievnams, jau no bērnības pazīstamās dziesmas skaņas — bet jauni vārdi: „Mūžam Viņš paliks mans glābējs un gans." Tad viņas skolēni. Svešas sejas, bet Zaiga atceras, kāds vārds katram. Gaišas, atklātas bērnu sejas — kā neaprakstītas lapas. Spožas, zinātkāras acis. Un viņai būs jāraksta uz šīm baltajām lapām, jāpilda viņu dvēseles trauki. Vai viņai ir ko viņiem dot? Jā, ir! Arvien skaidrāk no atmiņu miglas Zaigai iznirst viņas pašas pamatskolas gadi. Arī viņa reiz tā sēdēja klasē, uzmanīgām acīm vērodama skolotāju, kārām ausīm uztverdama katru vārdu. Ko viņa toreiz mācījās, nav pazudis; tas ir aprakts dziļi prāta dzīlēs, bet pamazām nāk virspusē. Un visu, ko viņa mācījusies, viņa tagad dos tālāk saviem skolēniem.

Tad Zaiga atceras citu seju — rāmu pusmūža vīra seju. Sveša cilvēka acis, kas lūkojās viņā tik silti kā senā paziņa. Svešā? Nē, viņi nav svešinieki. Uzauguši katrs citā pasaulē, nodzīvojuši pusi mūža, viens otra nepazīdami, viņi tomēr nav svešinieki. Kaut kas savāds, neizskaidrojams Zaigu vilka pie šī vīra jau pirmajā dienā, un tagad viņa zina, kas tas ir: dvēseļu radniecība. Vēl nekā daudz par svešo vīrieti nezinādama, Zaiga tomēr nojauš, ka viņiem ir daudz kopīga un ka viņi varētu būt labi draugi — kādreiz vēlāk, kad iepazīsies tuvāk. Un izdevība iepazīties un sadraudzēties viņiem būs, jo tagad viņi ir darba biedri.

Vēl arvien par to domādama, Zaiga līksmi ver mājas durvis — un pēkņi viņas smaids nodziest. Acu priekšā viņai ir dusmīga seja — Helmūta seja.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Kanadas pasts ziņo, ka sestdien, 18. decembrī, pasta sūtījumus piegādās mājās, tāpat būs atvērti pasta kantori. Ziemsvētku laikā, no 25. līdz 28. decembrim, pastu nepiegādās, bet pēc četrām dienām piegādi atjaunos 29. decembrī. Iedzīvotāji pastu nesaņems arī no 1. līdz 3. janvārim, kad nebūs nekādi pasta pakalpojumi, bet tā piegādi atjaunos 4. janvārī.

● Mākslinieku vienība Latvis, neizraugot vadību savā gada sapulcē 19. novembrī, sasauca ārkārtas biedru sapulci 3. decembrī, Valijas Mērnieces studijā, piedaloties 11 biedriem. Valde un revīzijas komisija darbosies līdzšinējā sastāvā. Tās priekšsēdis ir Jānis Zuntaks (kopš 1967. gada), priekšsēža vietnieks Tālivaldis Ķiķauka, kasieris Zigfrīds Jurševskis un sekretārs Ģirts Tiltiņš. Pēdējam nevēloties amatu turpināt, sekretāra vieta pagaidām paliek vakanta. Revīzijas komisijā darbosies līdzšinējie — Ilze Prikule un Eriks Dzenis. Pēc revizijas komisijas ziņojuma gada sapulcē, mākslinieku vienības līdzekļi sniedzas tuvu pie 9000 dol. No 27. janvāra līdz 6. februārim Sv. Jāņa baznīcas telpās rīkos mākslinieku vienības biedru darbu izstādi, kurā katrs biedrs varēs piedalīties ar trīs darbiem. Izstādāmās gleznas izlems valde. Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda nākošo izstādi, iespējams, rīkos dziesmu svētku laikā Vankuverā. Tradicionālo karnevālu, kā izsacijās valdes priekšsēdis J. Zuntaks, nākamgad nerīkos, bet gan 1973. gadā. Iespējams, ka karnevālam izraudzīs citas, mazākas telpas. Līdz šim, kā zināms, mākslinieku karnevāli notika Kolumba zālē. Novērots, ka pēdējos gados rīkotos mākslinieku karnevālus apmeklē daudz svešas publikas, noraujot un sapostot zāles dekorējumus, kad sarīkojums vēl nav pat beidzies. Turpmāk viesu sarakstu revidēs. Zīmēšanas studija atjaunoja darbību 24. novembrī, Valijas Mērnieces darbnīcā. Mākslinieki sanāk dzīvu modeļu zīmēšanai otrdienās vai trešdienās.

● DV vīru koŗa eglītes vakarā 10. decembrī Daugavas Vanagu namā bija pulcējušies ap 60 dalībnieku — koristi ar piederīgajiem. Eglītes vakaru ievadīja rakstniece Tonija Krūka. Koŗa priekšnieks E. Krūka pasniedza koristu vārdā diriģentam Arnoldam Saulītem tautisku ādas albumu. DV vīru koris A. Saulītes vadībā nodziedāja vairākas dziesmas. Mākslinieciskajam vadītājam komponistam Imantam Saksam spēlējot klavierpavadījumu, eglītes vakaru kuplināja baritons — koŗa dalībnieks Alberts Vītols. Deklamēja Alfreds Jekums. Tonija Krūka, kas bijusi klāt visos koŗa mēģinājumos, saņēma dāvanu — sidraba saktu. Svētku azarta laikā ar jautriem priekšnesumiem uzstājās Edgars Kraujiņš, Auseklis Pērkons un Edgars Ābele. Zāli Ziemsvētku noskaņojumā bija dekorējis Atis Anšmits.

● Dainas koŗa dalībnieku un viesu eglītes vakarā 11. decembrī Latviešu namā bija pulcējušies ap 100 apmeklētāju. Vakara programmā Dainuvītes meiteņu vienība nodziedāja trīs tautas dziesmas. Koŗa jaunākā dalībniece, 10 gadu vecā Silvija Aventiņa un J. Atmats deklamēja. Koŗa priekšniece Aija Kārkliņa pasniedza koŗa diriģentei Almai Skudrai - Kārkliņai svētku dāvanu — aploksni, apsveicot ar ziediem koristus, kas dziedājuši korī 20 un vairāk gadus. Loterijā, kuŗas biletes bija jau iepriekš pārdotas, izlozēja 21 laimestu, no kuŗiem dalu jau saņēma klātesošie. Koristi un viesi nākavējās pie cienasta galda, vienojoties dziesmu priekā. Netrūka arī deju mūzika skaņu platēs.

● Kurzemes Ziemsvētku kauju atcere notiks 15. janvārī, plkst. 6 vakarā pie Krituošo karavīru pieminekļa Saulainē. Svētbrīdi vadīs bij. Leģiona cīņu līdzgaitnieks māc. Valters Līventāls no Detroitas. Lielajā jundā dziedās baritons Alberts Vītols. Pie pieminekļa stāvēs goda sardze. Pēc svētbrīža Saulaines sabiedriskās telpās risināsies sadraudzības vakars ar līdzņemtiem groziņiem. Atmiņas par Ziemsvētku kaujām stāstīs šo kauju līdzgaitnieks Viktors Zemesarājs no Klīvlendas. Priekšnesumu daļā piedalīsies vokālais ansamblis Dziesminieki (Miervaldis Pavasars, Jānis Krūmiņš un Valdis Turkis) no Toronto ar dziesmām ģitaru pavadījumā un dzejnieks Modris Lorbergs. Rīcības komitejas priekšsēža pienākumus uzņēmies Osvalds Kļavenieks, pie kuŗa saņemama arī tuvāka informācija (41 Jackman Ave, Toronto 6, tālr. 466-0432; darbā 255-0167).

● Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas eglītes vakars būs 2. janvārī plkst. 3 pēcpusdienā Kolumba zālē. Skolas 6. klases audzēkņi pārzines A. Martinsones iestudējumā izrādīs Annas Brigaderes pasaku lugas Lolitas brīnumputns divas ainas. Bez tam vēl programmā paredzētas I. Ķeniņas iestudēta Ziemsvētku aina un koŗa dziesmas. Jaunāko klašu audzēkņiem tās māca V. Slavieša, bet vecāko — A. Skudra - Kārkliņa. Lolitas brīnumputna visas ainas uzvedīs pirmizrādē 16. aprīlī, Sv. Andreja baznīcas zālē. Dekorācijas uzvedumam gatavo māksl. V. Kārkliņš Hamiltonā, apgaismošanu pārzinās R. Kurzemnieks.

● Archibīskaps A Lūsis kristījis Metu Solveigu Pavloviču, Ulža un Ainas, dzim. Jaunzeme, meitiņu.

● Burlingtonā 7. decembrī 76 g. vecumā no šīszemes dzīves gaitām šķīrusies Saukas pagastā, Latvijā, 1895. gada 8. februārī dzimusī Anna Trauciņa, dzim. Krātiņa. Viņa mirusi ceļā uz slimnīcu ar sirds vājumu. Funerālijas Sv. Džēmsa krematorijā 10. decembrī vadīja archibīskaps A. Lūsins. Aizgājēja atstāj dzīvesbiedri Krišjāni Trauciņu, meitu Zentu ar znotu un mazbērnus.

● Sv. Andreja draudzes jauniešu iesvētes mācības māc. Ā. Čops uzsāka 28. novembrī ar 30 ievētāmiem jauniešiem. Iesvēte notiks 28. maijā.

● Latvisko paražu kopēju Burtnieki Ziemsvētku daudzinājums 26. decembrī plkst. 3 pēcpusdienā DV namā.

● DV Toronto nodaļas novusa sekcijas spēļu zibenturnīrs risinājās 21. novembrī DV namā. Tajā piedalījās 28 spēlētāji, divām grupām spēlējot uz četriem galdiņiem. Senioru turnīrā piedalījās bij. Latvijas valsts vienības basketbolists Maksis Kazaks, futbolists Valentīns Borduško, bij LSAK valdes priekšsēdis Jānis Ādminis, YMCA darbinieks Žanis Zentiņš u. c. Zibenturnīra klasē uzvarēja Harijs Vaits, bet sēnioru klasē uzvarēja Ed. Rūsa, otrā vietā atstājot A. Grīnbergu. Viensitiena kauliņu spēlē (8 kauliņi) uzvarēja G. Vilmanis, senioru klasē pirmajā vietā ierindojoties V. Borduško, Turnīra ievadījumā sacensību dalībniekus uzrunāja DV Toronto nodaļas sporta daļas vadītājs J. Treijs. P. Ratnieka celojošo balvu 3 gadu izcīņai, kuŗu pirmo reiz pērngad ieguva K. Gulbis, šoreiz izcīnīja H Vaits, kā arī Konstantīna Kārkliņa dāvāto personīgo balvu. Pārējiem uzvarētājiem balvas bija dāvājuši rīkotāji. Sacensību nobeigumā balvas pasniedza DV Toronto nodaļas valdes priekšsēdis I. Zamlovskis. Sacensības vadīja A. Grīnbergs un Ž. Jēkabsons.

O. Klavenieks

● Toronto latviešu biedrības rīkotais Latgales vakars Latviešu namā bija pulcējis ap 200 apmeklētāju. Programmā bija interesants prof. Dr. A. Tichovska referāts „Latgales profils vakar un šodien". A. Borisa stāstīja par Latgales tradicijām, bet S. Aizupiete deklamēja patriotiskus dzejoļus. Programmā paredzētās Čikagas viešņas V. Hermanes (slimības dēļ nevarēja ierasties) dzejoļus lasīja rakstniece B. Senkēviča. Ar latgaļu dziesmām bija atbraukušas viesības no Sv. Katrīnām — vanadžu koris Senatne, diriģ. V. Rundāna vadībā, izpelnoties nedalītu piekrišanu par skandētajām dziesmām: „Palīdz, puisi, man dzīvoti (V. Rundāna), Rūtoj bite, rūtoj saule (St. Broks) Stovēju, dzīdoju (F. Rozītis) un Es beju māmeņai (S. Broks). Vakaru ar viesi ar klusuma brīdi pieminēja Latvijā mirušo komponistu Jēkabu Mediņu un divas reizes nodziedāja viņa dziesmu: „Ziedi mana linu druva". Vakara otrā daļā dzīvas pārrunas par Ezeru zemi mainījās ar V. Rundāna vaditajām dziesmām, piedaloties visiem vakara dalībniekiem.

● Sv. Andreja draudzes koŗa eglītes vakars 12. decembrī baznīcas sarīkojumu zālē bija pulcinājis tuvu pie 100 dalībnieku — koristus ar piederīgiem un lūgtiem viesiem. Vakara garīgo daļu ievadīja māc. Ā. Čops ar stāstījumu par Kristus piedzimšanu un kopīgi nodziedot Ziemsvētku dziesmu, klavierpavadījumu spēlējot Edītei Timermanei. Priekšnesumu daļu vadīja koŗa priekšnieks J. Petzalis, pieteicot visjaunākās programmas izpildītājas — māsas Sandru un Daci Ķuzi, kas deklamēja gan abas kopā, gan katra atsevišķi, kā arī nodziedāja duetā 2 dziesmiņas. Vēl deklamēja pazīstamās skatuves darbinieces Lija Pone un Maija Ķuze, bet Renate un Rita Krastiņa uzstājās mūzikālajā priekšnesumā. Koristes G. Āpšes pārziņā bija klājušas svētku galdu ar cūkas šņukuru, pupām, zirņiem un svētku cepešiem. Jautrajā daļā Fricis Vilmanis un Maija Ķuze lasīja izmeklētas apdziedāšanās dziesmas.

Toronto latviešu biedrības rīkotajā Latgales vakarā. Diriģenta V. Rundāna vadībā vakara dalībnieki dzied tautas dziesmas.
Foto: J. Ligers

Divas traģiskas aiziešanas

Krītošās zvaigznes debesīs pazib tikai uz īsu mirkli. Tomēr ir vērotāji, kas cenšas šos mirkļus tvert. Pēc tam atkal ir — sastingusi bezgalība un zem tās — dzīve.

Šādas zvaigznes pirmskaŗa Latvijā bija dzejnieki Jānis Ziemeļnieks un Jānis Trimda — Vilis Veldre.

Dzejā viņiem, varbūt, bija maz kopēja, atskaitot neapšaubāmu un neapšaubītu kvalitāti. Dažādi nosliecē, pieejā reālitātēm, tematikas un izteiksmes līdzekļu izvēlē, divdesmitajos un trīsdesmitajos gados viņi tomēr bija ļoti populāri. Abiem iznākušas vairākas grāmatas. Abu darbi rēgulāri parādījušies dienas presē un visos nopietnākajos tālaika literātūras žurnālos. Populāritātes ziņā viņus, varbūt, pārspējis vienīgi Aleksandrs Čaks.

Bet kopēja bija viņu traģiskā aiziešana — savu trīsdesmito gadu sākumā. Abi mira labprātīgi, pēc īslaicīgas spīdēšanas latviešu dzejas izplatījumā — gan apmēram 10 gadu viens pēc otra. Abi atstāja mantojumu, kas dzīvs vēl šodien.

Latviešu preses biedrības Kanadas kopas PPPV ietvaros 3. decembrī atmiņas par šiem dzejniekiem stāstīja laika biedrs žurnālists un tiesībnieks Alberts Kalniņš. Slēgtais vakars bija pulcinājis pāri par 20 LPB biedru un interesentu.

Ar Jāni Ziemeļnieku referents iepazinies studenta gados. Abi kādu laiku dzīvojuši vienās istabās. Viļa Veldres dzīves ikdienu un darba apstākļus, turpretim, viņš, galvenokārt, uzzinājis darbodamies kā jurists Talsos, kad paša Veldres vairs nebija. Īsas atmiņu epizodes par abiem dzejniekiem stāstīja arī laikabiedri Biruta Senkēviča, Emma Kalniņa, Ruta Atvasara u. c. Inta Purva un Maija Ķuze lasīja Jāņa Ziemeļnieka un Viļa Veldres dzejoļus.

Abu neparastās nāves savā laikā dziļi atbalsojās visplašākās tautas aprindās. Bet ja Jāņa Ziemeļnieka pavadītāju rindas bijušas vienas no visgaŗākajām Rīgā, tad Jāni Trimdu — Vili Veldri vēl līdz šodienai nav pavadījis neviens. Dažus gadus pēc nāves tiesa pat atteikusies atzīt viņu par mirušu.

Šodien, 30 un 40 gadu vēlāk, viņu grāmatas vairs atrodamas tikai bibliotēkās un privātos archīvos, bet ir daudz dzejoļu, ko kādreizējie cienītāji zina no galvas. Tāpat ir daudz pantu, ko veci un jauni vēl dzied — nezinādami, kas tos uzrakstījis.

Nākamais PPPV paredzēts 7. janvārī, kad Ilmārs Batraks referēs par tematu: „Latviešu literātūra angļu valodā".

O. L.

Brīvības pieminekļa akmens šķembas latviešu skolai

Hamiltonas latviešu skolā 27. novembrī viesojās Hamiltonā dzīvojošais Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieris J. Kapteinis. Viņš ģimnazistiem pastāstīja par brīvības cīņām un saviem piedzīvojumiem cīņu laukos. J. Kapteinis 18 gadu vecumā brīvprātīgi stājies brīvības cīnītāju rindās un pēc 18 dienu apmācībām aizsūtīts uz fronti, kur iedalīts kpt. Zolta rotā. Bijis dižkareivis „tāpat kā Kārlis Ulmanis", viņš uzsvēra.

Runātājs atcerējās, ka aizejot 18. martā uz fronti, jaunos cīnītājus izvadījis Zālītis un Ulmanis. Lāčplēša kaŗa ordeni saņēmis par 1919. g. 18. maija cīņām Kauguru kāpās. Tur, kaujas laikā, ienaidnieki spieduši latviešus atpakaļ un pārņēmuši viņu ierakumus. J. Kapteinis, spītēdams nāvei, izlavijies cauri ienaidnieku rindām un atvilcis atpakaļ vienu ložmetēju latviešu kaŗavīriem. Par šo varoņdarbu viņam piešķirts LKO.

J. Kapteinis rādīja vairākus attēlus par LKOK, to vidū arī pirmo parādi 11. novembrī Esplanadas laukumā Rīgā. Viņš visus šos gadus bija uzglabājis lodi ar ko ticis ievainots 3. oktobrī pie Daugavpils. Šo lodi viņš nēsājis 5 gadus savā ķermenī, pirms tā tikusi izoperēta. Kaŗavīra gaitas beidzis pēc brīvības cīņām. Arī divi J. Kapteiņa brāļi par varonību brīvības cīņās saņēmuši Lāčplēša kaŗa ordeni.

Brīvības pieminekļa celšanas laikā, kad J. Kapteinis un citi Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗi piedalījušies ekskursijā, viņš paņēmis no celtā pieminekļa vairākas akmens šķembas, kuŗas saglabājis visus svešniecības gadus un tagad nodevis skolas pārzinei E. Gulbei. BŠK

KORPORĀCIJAS DAUGAVIETE 50 GADU DIBINĀŠANAS ATCERE

Pirmā latviešu studenšu korporācija Daugaviete savas dibināšanas 50. gada dienu atzīmēja Ņujorkā, kur atrodas pašreiz korporācijas globālais prezidijs. Svētku dievkalpojums 25. novembŗa pievakarē ievadīja jubilejas svinības, kas turpinājās 26. novembrī ar svētku aktu, internu svētku konventu un komeršu, 27. novembrī pabeidzoties ar svētku balli.

Svētku dievkalpojums notika Luterāņu katedrālē (Central Park West), kas bija skaisti greznota ziediem un svecēm. Daugavietes saime dievkalpojumā ieradās kopējā gājienā, melnos tērpos, ar violeti zaļi zelta krāsu lentēm. Dievkalpojumā piedalījās visi trīs Ņujorkas latviešu draudzes mācītāji; svētrunu par Daugavietes goda filistra prof. V. Maldoņa iemīļotiem svēto rakstu vārdiem „Dievs ir mīlestība" teica māc. Zariņš, liturģiju vadīja māc. O. Gulbis, bet aizlūgumu par mirušajiem Daugavietes goda filistriem un filistrēm un Daugavietes saimes loceklēm noturēja mācītājs A. Ozols. Dievkalpojumā ar divām dziesmām piedalījās soliste daugaviete Skaidrīte Hildebrante. Pie ērģelēm bija komponists Br. Skulte. Kā pirmo korāli svētku draudze dziedāja Elzas Ķezberes Daugavietes 35 gadu jubilejai sacerēto. Dievnamā bija pulcējušies Daugavietes saimes tuvinieki, draugi un lielā skaitā latviešu akadēmiskā saime.

Svētku akts notika ziediem rotātajā viesnīcas Americana zālē 26. novembrī. Līdz ar Daugavietes četrām filistrēm - dibinātājām tur pulcējās 170 daugavietes un liels viesu pulks. Aktu atklāja Daugavietes seniore Māra Buka, apsveicot viesus un aicinot nodziedāt Latvijas himnu. Sekojošā runā seniors uzsvēra Daugavietes idejisko veidošanos un augšanu un norādīja uz nākotnes uzdevumiem — būt un vienmēr palikt latviskās domas un apziņas kopējai un uzturētājai. Daugaviettei ir jātur rūpe par mūsu jaunās paaudzes audzināšanu Latvijai. Seniore ziņoja, ka jubilejas gadījumā Daugavietes konvents dāvina ALAs Kultūras birojam 1000 dol. latviešu mācību grāmatu izdošanai. Seniores runu pabeidza Daugavietes Karoga dziesma, kuŗai vārdus devusi Daugavietes goda filistre Anna Brigadere, bet to komponējis Alfreds Kalniņš.

Viceseniore Daina Lazdiņa sniedza pārskatu par Daugavietes darbību un sastāvu

Sekoja apsveikumi līdz ar ziediem un balvām. Kā pirmā sveica Daugavietes dibinātāja Anna Krebse, novēlot Daugavietei būt stiprai savos principos un tradicijās un audzināt jaunas latviešu studentes latviskā gar.ā.

ALAs labākos novēlējumus nodeva priekšsēdis U. Grava, mudinot ne tikai skatīties atpakaļ uz paveikto, bet raudzīties uz priekšu — nākotnē. Daugavietes dāvinājums jubilejas gadījumā pierāda, ka Daugaviiete domā par latviešu tautas nākotni.

Sekoja arī visia daudz mutvārdu un rakstveida apsveikumu. Apsveicēju rindu pabeidza Daugaviešu vīru komitejas pārstāvis A. Jansons, pasniedzot visu daugaviešu vīru dāvanu — 2300 dol. — izlietošanai pēc Daugavietes konventa ieskatiem latviskās audzināšanas mērķiem.

Sekretāre Gunta Blumberga nolasīja rakstveida apsveikumus, ko bija sūtījuši prof. A. Spekke, Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs A. Dinbergs, Daugavietes dibinātājas, filistres un grupas no visas pasaules..

Svētku ballē piedalījās pāri par 400 daugaviešu un viņu viesu. Balles nobeigumā daugavietes, visas baltos tērpos, saslēdzās lielā lokā un nodziedāja savu tradicionālo sarīkojumu nobeiguma dziesmu „Aijā, žūžū, lāča bērni".

A. Liepiņa

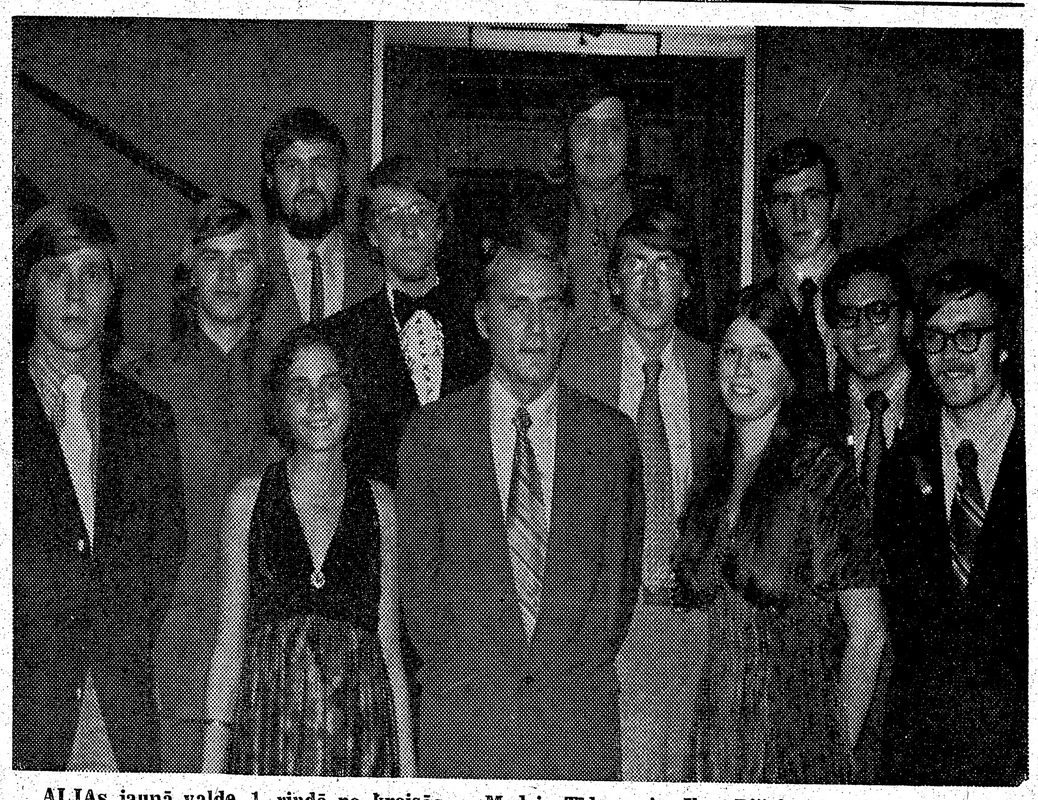

ALJAs jaunā valde, 1. rindā no kreisās — Modris Tīdemanis, Ilze Pičukāne, Mārtiņš Zandbergs, Ieva Krūze un Uldis Roze; 2. rindā — Andrejs Gulbis, Egons Kubuliņš, Aivars Osvalds un Jānis Plēsums; 3. rindā — Gvido Bočka, Juris Kaža un Māris Romanovskis.
Foto: A. Nešpors

19. ALJAs kongress Klivlendā

Kongress sākās 25. novembrī Klīvlendā, Šeratona viesnīcā. To atklāja rīcības komitejas priekšsēdis Mārtiņš Zandbergs, bet ar svētbrīdi ievadīja māc. I. Gaide. Personīgi no Klīvlendas organizācijām sveica Klīvlendas latviešu biedrības priekšnieks A. Piterāns, bet no skolotājiem M. Grīns.

Kongresa vadībā ievēlēja E. Kubuliņu, G. Bočku un Z. Ķezberi, sekretāriātā — Ievu Greizi, Sandru Ozolu un Aivaru Osvaldu. Pārņemot vadību, E. Kubuliņš ierosināja darba sēdes sākt par 30 minūtēm agrāk, lai nenonāktu laika trūkumā. P. Jurjans referēja par tematu,— Kas ir ALJA un kongress, pieskaŗoties jautājumiem un iztirzājot atzinumus, kas pieņemti 18. kongresā Milvokos. ALJA valdes ziņojumu par pagājušā gada darbību sniedza priekšsēdis Z. Ķezbers: biedru skaits audzis, nedēļu nogaļu kursi vairs nenotiek, sadarbība ar citu zemju jauniešiem vāja.

Slikto ceļa apstākļu dēļ, kongresā ar nokavēšanos ieradās ALA valdes priekšsēdis Uldis Grava. Apsveicis klātesošos, no savas ceļa somas viņš izvilka sešus lielus burtu attēlus: P, A, L, I, G, A. Noskaidrojās, ka tie nozīmē: „Pusgads atsaucoties latviskās idejas gara aicinājumam". Darba gaitai turpinoties, kongress ievēlēja komisijas un noteica apspriežamo jautājumu seku. Plkst. 20.30 vakarā sākās iepazīšanās balle.

Kongresa otrā diena, 26. novembris, sākās ar Montrealas universitātes profesores Vairas Freibergas referātu par tematu — Latviešu identitāte trimdā. Orā darba cēlienā pieņēma 18. kongresa protokolu un nominācijas komisijas ziņojumus. Darba grupas savus tematus sadalīja 3 daļās: Minsteres ģimnazija, dziesmu svētki un ALJAs 20 gadu pastāvēšanas atcere. Sekoja M. Zandberga referāts — Ciemošanās Latvijā. Trešajā darba cēlienā revīzijas komisijas ziņojumu sniedza M. Tidemanis: apvienības grāmatvedība atrasta labā kārtībā, ieraksti attaisnoti ar dokumentiem. Naudas apgrozījumi: ieņemts $3268,59, izdots $2501,52, parādi $600, atlikums $167,07. Statūtu komisijas ziņojumu sniedza Pēteris Jurjāns, un ar to noslēdzās kongresa otrā darba diena. Vakarā dalībnieki pulcējās sarīkojumā ar nosaukumu „Cabaret". Sarīkojumam bija raiba programma, ar dažādiem uzvedumiem un pārsteigumiem.

Trešā kongresa diena iesākās ar V. Griguļa referātu par Otro vispasaules latviešu jaunatnes kongresu. Tas paredzēts 1972. gadā, no 15. — 21. augustam, Anglijā, „Royal Holloway" kolledžā, Londonas tuvumā. Referātu papildināja kongresa vietas un apkārtnes fotouzņēmumi. Paredzēta plaša programma. Apmešanās studentu mītnēs, sarīkojumiem nodotas divas lielas zāles. Izdevumi — $70 no personas, ieskaitot apmešanos, 3 maltītes dienā un ieeja visos sarīkojumos. Pieteikšanās: ASV — pie Ievas Greizes, 5935 N. 13th Street, Philadelphia Pa., 19141; Kanadā — pie Ilzes Šmites, 133 Colin Ave., Toronto, Ont. Vēlama iemaksa, $10. Kongresā varēs piedalīties ALJAs, ELJAs un LNJAK biedri. Lidojums no Ņujorkas — 14. augustā, atpakaļ 9. septembrī, maksās $190. Lidojums no Toronto 13. augustā, atgriešanās 13. septembrī, maksās $210. Otra lidmašīna Toronto atstās 14. augustā, atgriezīsies 3. septembrī, maksa būs $205. Lidojumu cenās ieskaitīts arī transports no lidostas Anglijā līdz kongresa telpām. Lidojumam jāpieteicas līdz 1972. gada 11. februārim, iemaksājot $50.

Sekoja A. Lejiņa referāts — Politiskās iezīmes Eiropā, 2. vispasaules latviešu jaunatnes kongresam tuvojoties. Pēdējā darba cēlienā kongress caurskatīja komisiju ziņojumus. Tad sekoja vēlēšanas. ALJAs priekšsēža amatam nominēja divus kandidātus. No tiem Mārtiņš Zandbergs ieguva 95 balsis, Pēteris Jurjāns — 85. Par vicepriekšsēžiem ievēlēja A. Osvaldu un U. Rozi, bet vicepriekšsēža amatam austrumos izraudzīja J. Ķivuli, austrumu vidienē — G. Bočku un vidējos rietumos M. Romanovski. Sabiedriskās lietas kārtos E. Kubuliņš, biedrzinis būs U. Roze, kasieris — J. Plēsums, ar palīgu M. Tidemani, bet valdes loceklis speciāliem uzdevumiem — J. Kaža. Sekretāru pienākumus veiks Ilze Pičukāne un Ieva Krūze, abas klīvlendietes. Revīzijas komisijā darbosies Z. Ķezbers, A. Bokalders un M. Krautmanis.

Pēc vēlēšanām pieņēma daudz un dažādu rezolūciju.

J. E.

Laikraksta „Latvija" 25 gadi

Vācijā iznākošais laikraksts „Latvija" 3. decembrī atskatījās uz 25 gadiem. Tas ir ilgs laiks ne tikai trimdas laikraksta mūžā vien, ja zinām, ka savā laikā „Pēterburgas Avīzēm" bija lemta tikai trīs gadu ilga pastāvēšana. Neatkarīgās Latvijas apstākļos „Brīvā Zeme", „Latvis", „Rīts", „Sociāldemokrats" u. c. nesasniedza gadsimta ceturksni, vēsturisko un traģisko pārmaiņu dēļ valstī.

„Latviju" 1946. gada 3. decembrī Vācijā nodibināja žurnālistu kopa ar Kārli Rabāci priekšgalā, Gincburgā pie Donavas. Toreiz laikraksta metiens sasniedza 16.000, un iznāca divreiz, dažkārt pat trīs reizes nedēļā.

Vēlākie redaktori bija V. Lambergs, M. Čulītis, Pāvils Kļāns un kopš 1959. gada Oskars Kalējs. Izceļošanas vilnī bieži mainījušās arī izdošanas vietas, no Gincburgas pārejot uz Eslingenu, tad uz Švābu Gmindi, Grafenašavu, Veilheimu un visbeidzot Eutinu, kur laikrakstu izdod kopš 1960. gada.

„Latvija" ir vienīgais laikraksts, kas nepārtraukti palicis kopš nometņu laikiem. Tam vēlāk Vācijā pievienojies „Nedēļas Apskats" Detmoldā un „Latviešu Ziņas" Eslingenā, gan jūtamu lasītāju pieaugumu nerodot. Tagad „Latviju" Vācijā izdod Latviešu centrālā komiteja. Līdz šim laikrakstam bija priekšrocība saņemt arī jūtamu vācu iestāžu atbalstu.

Visus 25 gadus laikraksts veicis nozīmīgu daļu nacionālpolitiskajā un kultūras darbā. Lai labas sekmes arī nākotnē!

Miris latviešu zinātnieks

Prof. Jēkaba Prīmaņa pelnu urnu novietos Brāļu kapos

Pitsburgā 22. novembrī mirušā prof. Dr. med. Jēkaba Prīmaņa pelnu urnu paredzēts novietot Brāļu kapos Rotā. Nelaiķa profesora piemiņai pie Pitsburgas universitātes, kuŗā viņš bija mācības spēks, nodibināts Jēkaba Prīmaņa stipendiju fonds. Viņš aizsaules ceļos aizgājis 79 g. vecumā, dzimis 1892. gada 12. martā Ādažos, Latvijā. Studējis medicīnu Tērbatas universitātē un 1918. gadā beidzis Kaŗa medicīnas akadēmiju Pēterpilī. Kā Rokfellera fonda stipendiāts papildus studējis Mičigenas universitātē, ASV. Papildinājies anatomijā Minchenē un Histoloģijas institūtā Prāgā un citos institūtos Rietumeiropā. Latvijas neatkarības laikā prof. Dr. med. Jēkabs Prīmanis Latvijas universitātē vadīja anatomijas katedru. Publicējis vairāk kā 25 zinātniskus darbus un piedalījies daudzās starptautiskās zinātnieku sanāksmēs. Nometņu laikā Vācijā prof. Dr. J. Prīmanis darbojās par UNRRAs virsārstu Lādes DP nometnē pie Mindenes un bija profesors Baltijas universitātē, bet 1948. gadā, Pitsburgas universitātes aicināts, izceļoja uz Savienotajām Valstīm. Pēdējā laikā nelaiķis bija pensionējies.

■ Tā kā mode ļoti ātri mainās un visjaunākie modeļi parasti ir ļoti dārgi, kāda modiste Parīzē uzsākusi dāmu cepuru iznomāšanu. Tā jaunākajā modē ieinteresētas dāmas pret visai mērenu samaksu var uz vienu dienu vai arī vairākām nedēļām izīrēt visjaunākos un oriģinālākos cepuru veidojumus.

Mana mīļā dzīvesbiedre, labā māte un mīļā vecmāmiņa

Anna Trauciņš

dzim. Krātiņš

dzimusi 1895. gada 8. februārī Saukas pagastā, Latvijā,

šķīrusies no dzīves 1971. gada 7. decembrī Burlingtonā, Kanadā.

Kā aiziet mūžš, kā pazūd dienas,
Tu stāvi, brīnies — nupat bij,
Un te jau tavu zemes dzīvi
Pret mūžību Dievs svētais mij . . .

Mūžīgā piemiņā paturēs
vīrs, meita ar znotu
un mazbērni Kanadā

Emilija DAMBERGS

mirusi 1971. gada 3. decembrī Halifaksā

Daugavas Vanagu Kanadā bēru fonds

Druvas saimnieku godinot

Lielus godus mūsu lauku sētā mēdza svinēt vairākas dienas, tāpēc nebija nekāds brīnums, ka arī DV Druvas nodaļas priekšniekam Aleksim Kalniņam viņa sešdesmitos šūpļa svētkus iesāka svinēt jau Toronto nodaļas gada svētkos, 13. novembrī, nedēļu ieprieks, pabeidzot pašu mājās, nākamā svētdienā, 21. novembrī.

No DV Kanadas valdes jubilāru ar dāvanu apsveica valdes priekšsēdis E. Krūka, cildinot A. Kalniņu par vienu no apzinīgākajiem nodaļu priekšniekiem, kas vislabāk izpratis DV organizācijas būtību, tās mērķus un uzdevumus, atbalstot to kur un kā varēdams, gan no savas mazās nodaļas, gan no personīgiem līdzekļiem. Apsveikumu nobeidzot, E. Krūka lūdza jubilāru pastāstīt par savu dzīves gājumu, par to, cik laimīgā kārtā kara laikā, liktenis viņu savedis ar jaunāko brāli Mārtiņu, kuŗam, tāpat kā Aleksim, ģimene palikusi Latvijā. Abi no Anglijas ieradās Kanadā, lai kopīgi turpinātu dzimtenē iesākto nodarbošanos, kļūtu par lauksaimniekiem. Šeit gribas pieminēt pulkveža V. Januma teiktos vārdus, pēc saimniecības apciemojuma pirms dažiem gadiem: „Kalniniem netiek neviena sieviete līdz. Tik gardu maizi vēl neesmu nekur citur ēdis."

Aleksis ir pateicīgs Dievam un liktenim, ka var būt kopā ar savu brāli un it īpaši — var būt kopā / draugu pulkā.

„Draugi ir tā dārgākā manta pasaulē, ja tā zūd, tad esam nabagi," teica jubilārs. „Bet par visām lietām, mēs brīvībā esošie, nedrīkstam aizmirst savu sūtību un pienākumu pret mūsu tautu un dzimteni. Mums jāstrādā vēl vairāk kā līdz šim."

A. Kalniņš pat savā jubilejā nespēja atturēties, nedevis citiem; šoreiz viņa ziedojumu ($100) saņēma jaunatnes atbalstam.

Druvas vanadzes ne tikai bija apdāvinājušas savu priekšnieku, bet arī uzņēmušas un cienājušas viesus vairākās maiņās. **Mre**

A. Kalniņš, DV Druvas nodaļas priekšnieks.

ES NEPIEVIENOJOS

(Pārnesums no 2. lpp.)

darbus labprāt lasu. Ja nu tomēr esmu izvēlējies tieši viņas romānu, tad divu iemeslu dēļ: beidzu to lasīt tikai nesen un kritiķis Olģerts Liepiņš atzinis, ka tas būtu piemērots Kultūras fonda goda balvai literatūrā.

★

Starp valodu (labu vai sliktu) un autora stilu ir grūti „novelkama" strikta robeža. Labs piemērs teiktajam ir tieši Irma Grebzde. „Meitenē un puķē" viņa veselas rindkopas rakstījusi saraustītos un nepilnīgos teikumos, kuŗi paši par sevi nav saprotami, bet vienīgi kā kopums. Ja gimnazists nodotu šādā veidā rakstītu domrakstu, skolotājs par sliktu latviešu valodu bez stomīšanās to novērtētu ar atzīmi 2. Taču attieksmē uz I. Grebzdi to nevar darīt, jo tas ir viņas stila savdabība, kas atzīstama un nav labojama. Taču atrodami arī teikumi, kas vērtējami par sliktu valodu, piemēram: „Va' man būdā tu būsi jāizģērbj?" (21. lp.), „No rīta zināju, man tu esi jāuzmeklē." (128. lp.) Pareizi būtu jāsaka „Vai man būdā būs tevi jāizģērbj?" un „No rīta zināju, ka man tevi jāuzmeklē." Latviešu valodas izjūtai arī savādi, ka kāds studē zinātnes, kas ir neapšaubāms angliskums.

I. Grebzde sevi atzinusi par ātrrakstītāju, un tā viņu dēvē arī citi. Varbūt tādēļ romānā iesprukuši šādi aplami teikumi. Varbūt tādēļ viņai arī nav laika ieskatīties pareizrakstības vārdnīcā un gramatikā. Kaut I. Grebzdes rakstība visumā ir pareiza, netrūkst tomēr arī misekļu interpunkcijā un atsevišķu vārdu rakstībā. Daudzas kļūdas uzskatāmas par iespiedumkļūdām, ar kuŗām grāmatas top arvien pilnākas, taču ir arī nepārprotamas pašas autores kļūdas, jo atkārtojas, piemēram, 15. gadi (jābūt gadu), sargā (jābūt ar īsu a galotnē), parašas (jāraksta ar ž), filosofija (jāraksta ar z), matracis (jāraksta ar e galotnē) u.t.t. Ziemsvētku dāvana vai velte nevar būt balva, un aplams ir teikums „Dziesmas ir no viņa izdzisušas (51. lp.), jo jāsaka, ka dziesmas viņā izdzisušas. Pavisam liela aplamība ir narkotikas vai narkotisko vielu vietā lietot vārdu narkoze, jo narkoze ir slimnieka iemidzināšana pirms operācijas. — Vai nebūtu labāk, ja arī ātrrakstītāja tomēr atiicinātu mazliet laika, lai ieskatītos pareizrakstības vārdnīcā un gramatikā?

★

Romānā „Meitene un puķe" ir arī mīklas, ja tā var teikt. Tā autore raksta, ka slimais Dāgs šaudījis adatu ežus, vēlāk šos dzīvniekus apzīmējot par meža ežiem. Vai ir kāds ezis bez adatām? Un vai visi eži nav meža dzīvnieki? Tikai vēlāk atklājas noslēpums, ka domāts — porkupainis. Taču tas nav ezis, bet gan adatu cūka. Piedevām porkupainis ir tīrs angļu vārds, kas latviešu valodā nav lietojams. Latviešu valodas labā autorei arī ieteicams nerakstīt par minka apmetņiem. Vācijas latvieši runātu par nerču, bet latviešu valodā šo dzīvnieciņu ar vērtīgo kažokādu sauc par ūdeli.

★

Ir jābrīnās, cik reizēm pavirši savos darbos ir mūsu rakstnieki, ātri piemirstot, kas nedaudz lappušu iepriekš rakstīts, un tā kādu personu par jaunu pārkristījot vai kādu faktu citādu pārvēršot. Šādas paviršības atrodamas pat rūdītu rakstnieku darbos — Pēterim Aigaram, Arturam Voitkum, Alfredam Dziļumam, Jānim Sarmam u.c. Tās vairākās vietās atrodamas arī „Meitenē un puķē", kas, varbūt, arī izskaidrojams ar to, ka I. Grebzde ir ātrrakstītāja. Tā, piem., 10. lp. teikts, ka Klāvs ir 24 gadus vecs, bet 174. lp., kad romāna darbībā pagājuši tikai mēneši, viņš ir jau 26... Tas pats attieksmē uz Pīteru: 139. lp. viņa vecums ir 50, bet 161. lp. tikai 48 gadi... Cita paviršība: 133. lp. teikts, ka Dāgs un Ieva pazuduši kopš divām dienām; 138. lp. abi atgriežas, kas, kā pēc satura noprotams, notiek 2. vai 3. dienas vakarā, bet 150. lp. rakstīts, ka viņi bijuši prom 5 dienas...

★

Nobeigumā vēl dažas piezīmes par Olģerta Liepiņa rakstīto recenziju „Meitenei un puķei". Ir savādi, ka viņš Dāgu apzīmē par jaunieti. Vai virs ap 40 gadiem ir vēl jaunietis? Dāga vecums no romāna gan nekur īsti neizriet, taču viņš beidzis medicīnas studijas un jau strādājis par ārstu, pēc tam vairākus gadus dzīvojis ar zaudētu atmiņu, tātad — nekāds jaunietis vis vairs nevar būt. Arī recenzentiem derētu būt uzmanīgākiem apzīmējumu izvēlē.

Interesantākais tomēr, ka O. Liepiņš sācis nodarboties kā valodas novātors. Šo apzīmējumu lietoju apzināti, lai pielaikotos O. Liepiņa centieniem, jo viņš eksperimentētāja vietā raksta eksperimentātors, prozisti (prozas rakstītāju) dēvē par prozātori, slepkavu pārvērtis par slepkavnieku u.t.t. Gaidīsim ar interesi jaunākus O. Liepiņa novātorismus.

Uldis Paipals

DV 5. jaunatnes dienas 26. un 27. decembrī

Tradicionālās DV 5. jaunatnes dienas šogad risināsies 26. un 27. decembrī Cedar Glenā pie Nobletonas. Salidojuma vietu var sasniegt pa 25. vai 50. lielceļu uz ziemeļiem (skat. pievienoto plānu). Uzturēšanās maksa 11 dol. Paredzēta slēpošana, slidošana, izbraukums zirgu vilktajās kamanās un citas nodarbības, pēc vēlēšanās arī zirgu izjāde. Gultas veļa būs saņemama uz vietas, jāņem līdz tikai personīgie piederumi. Diskusijas, nodarbību puduri, filmu izrādes, mūzikāli priekšnesumi u. c. risināsies kamīna telpā.

Dalībnieku pieteikšanās pie jaunatnes nozares vadītājas Baibas Šmitas - Kalējas (623 Bay Shore, Burlington, Ont.. Tālr..: 522-7190) vai Tonijas Krūkas (411 St. Clements Ave, Toronto 12, Ont. Tālr.: 489-2878).

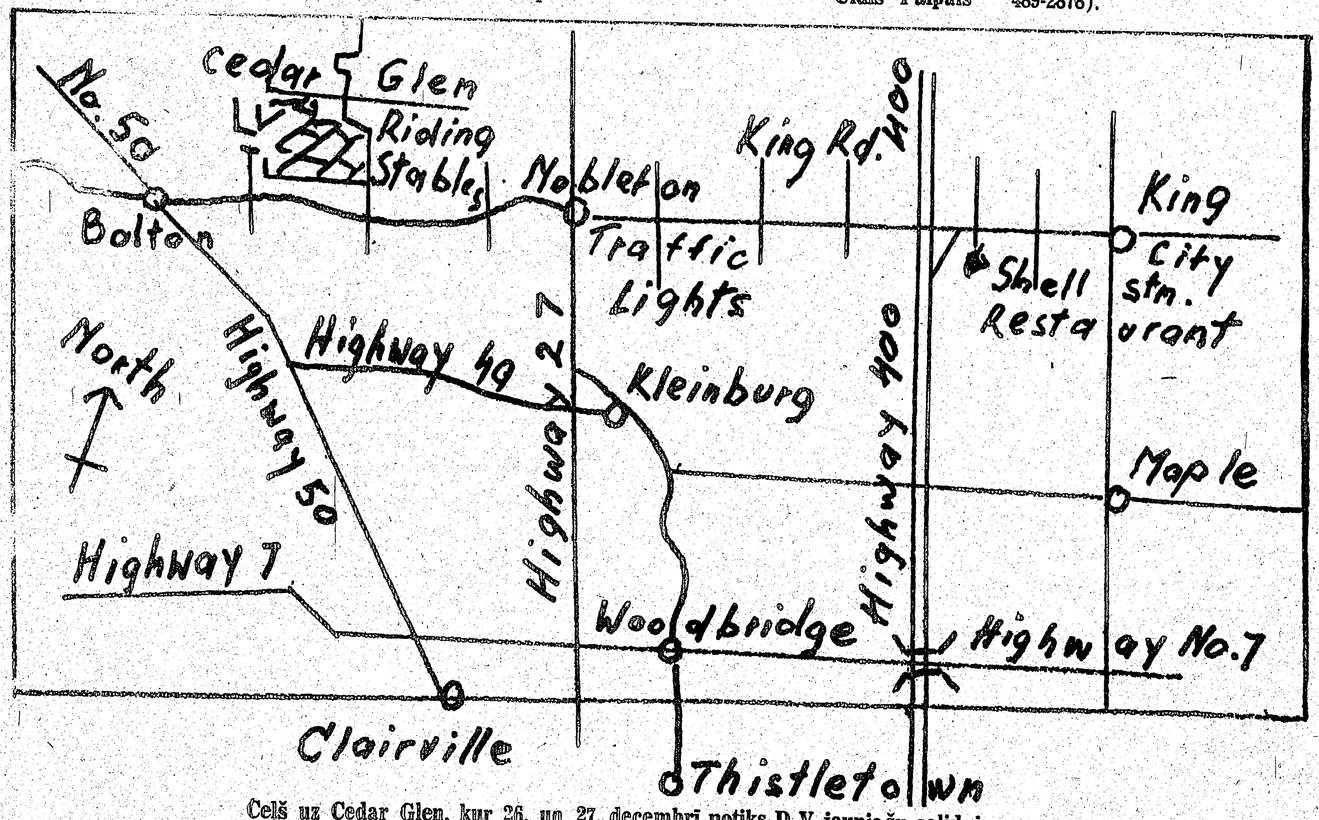

Ceļš uz Cedar Glen, kur 26. un 27. decembrī notiks DV jauniešu salidojums.

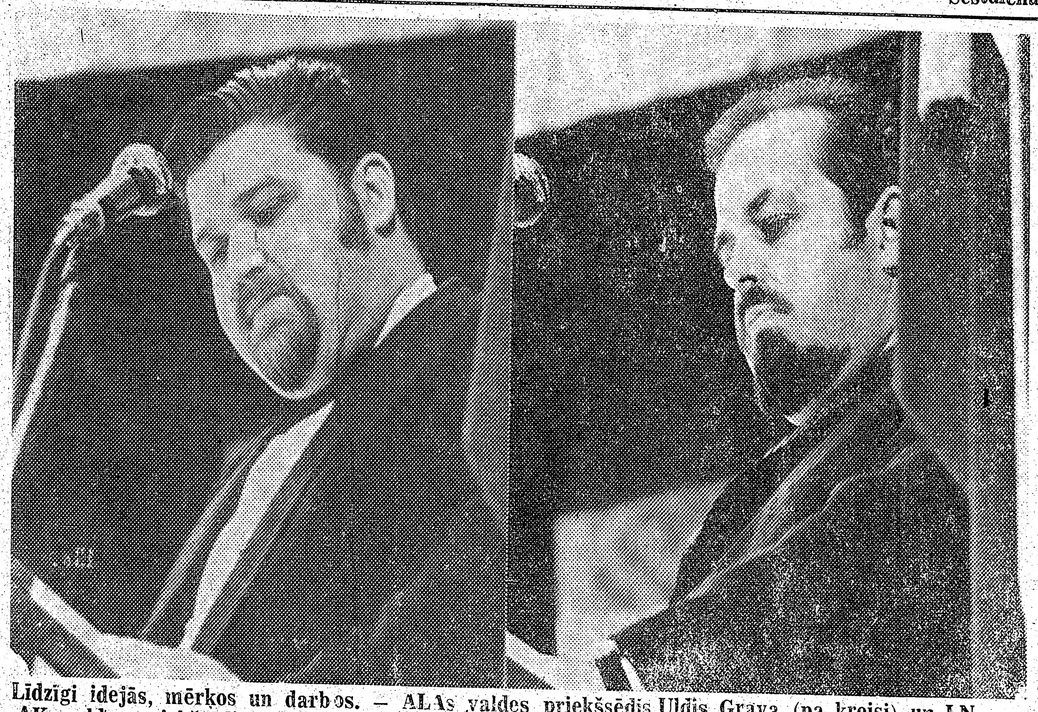

Līdzīgi idejās, mērķos un darbos. — ALAs valdes priekšsēdis Uldis Grava (pa kreisi) un LN AK valdes priekšsēdis Tālivaldis Kronbergs līdzīgās pozēs, kādas ar savu fotokameru 18. novembra aktā, Toronto, pie runātāju pults uztvēris mūsu laikraksta fotografs J. Liģers.
Foto: J. Liģers

Jautājumi, kas „karājas gaisā"

LATVIEŠU TRIMDAS SABIEDRĪBA — 5 MINŪTES PIRMS DIVPADSMITIEM

Tāda tā, starp pēdiņām, bija izziņotā pārrunu tematā. Drāmatiski formulēta, satraucoša. Tāpēc bija jāaizbrauc. Varbūt, ne tik satraucoša, kā pati braukšana. Rudenīgi sliktā ceļā tā satrauc, nomierina un satrauc atkal — dod vairākkārtīgu satraukumu. Arī tā dēļ bija jābrauc. Satraukums uztur pie dzīvības, ne tikai pie fiziskās — arī latviskās. Bet — vienalga: šī nav reportāža par sarīkojumu. To, jādomā, raksta cits. Vēl mazāk — par ceļojumu. Tā sev jāraksta katram pašam. Šīs — tikai piezīmes par jautājumiem, kas „karājas gaisā".

Latviski, varbūt, būtu jāsaka — šis nav ziņojums. Ziņojumam tomēr ir arī papildus jēga. Dažreiz — ne mazāk satraucoša. Ne jau par velti mums ir reportieru — ne ziņotāju rokas grāmata. Šis, tā tad, nav ne viens, ne otrs. Bet ar mazu reportāžu tomēr jāsāk — ar tādu, ko, varbūt, rakstīdams pēc reportieru rokas grāmatas, nebūs uzrakstījis cits.

Grand Rapidu latviešu biedrības mītnē 27. novembrī par augšējo tematu domāja, runāja un klausījās ap 60 cilvēku. Daudz — ja ievēro Grand Rapidu relatīvi mazo latviešu skaitu. Un ērti — ja salīdzina mājīgi iekārtoto un izdaiļoto šīs pilsētas latviešu biedrības mītni ar, piemēram, daudz komerciālāka paskata Toronto latviešu namu.

Trīs ceturtdaļas no šiem cilvēkiem bija vecās un vecākās paaudzes, pāri piecdesmitiem jeb tā sauktajam pusmūžam. Kādi 4 vai 5 pārstāvēja vidējo jeb „pazudušo" paaudzi — kā to dēvēja tur un dēvē arī citur. Pārējie, apmēram 10, bija „jaunie", zem vai ap 30 gadiem, starp tiem arī daži jaunieši.

Plānotajā programmas daļā jautātāju, referentu, atbildētāju un vadītāju pienākumus bija uzņēmušies rakstnieki, dzejnieki un žurnālisti: Ernests Aistars, Aivars Ruņģis, Dīna Rauna (Sniedze Ruņģe), Ilze Kleinberga un Auseklis Zaļinskis; nepiānotajā, turpretim, runātgribētāju bija vairāk, nekā varētāju — ierobežotā laika dēļ. Sarīkojums ilga tikai nepilnas 5 stundas. Varbūt, tāpēc daudz tajā aizkarto jautājumu palika it kā karājoties gaisā.

Programmētās jaunākās runātājas, Dīna Rauna un Ilze Kleinberga, jau pašā sākumā paskaidroja, ka lomas veic labprātīgi. Varbūt, ka tā bija tikai taktika. Bet paskaidrojums, kā gandrīz viss, ko jaunas, smaidošas lūpas saka nogurušām ausīm un acīm, pārliecināja. Šaubīties nebija iemesla. Vecākajam, Ernestam Aistaram, turpretīm, bija iedalīts, kā likās, visnepateicīgākais uzdevums: jautāt. Pie tam — jautāt tā, lai atbildes iznāktu patiesas, atklātas, mazāk rūpējoties par šādos aranžējumos parasto— lai tās iznāktu klausītājiem patīkamas. Un Kaut Aistaram jautāšanā ir pieredze, tikai pašās programmas beigās, jau galīgi nelaimīgs un sadudzis, viņš varēja atļauties atvieglojuma un gandarījuma nopūtu: „Beidzot!... Beidzot arī mazs ceribu stars!" Bet, varbūt, arī tā bija labprātīgi veikta loma. Varbūt, tas bija pat labprātīgs sadugums.

Pirms gadiem 10 un 15 šad tad rīkojām sabiedriskās tiesas, kuŗās uz apsūdzēto sola stiepām jauniešus. Vecie, vēl spēka gados un stāvokļa noteicēji, paši bija prokurori, tiesneši, galvenie liecinieki un tā tālāk. Publiskus nāves sodus tiem gan nekad nepie spriedām; žēlastība un piedošana likās audzinošāka, diplomātiskāka un vairāk vietā. Bet tos aizbaidījām un pazaudējām. Daudzus — uz visiem laikiem.

Par tiesu izvērtās arī 27. nov. Grand Rapidos. Gan bez tiesnešiem, bez apsūdzētā, bez prokurora un bez aizstāvja. No piedzīvojumiem, laikam, beigās kaut ko esam arī mācījušies: labāk vēlu, nekā nekad. Darbojās tikai tiesas kārtībnieks, nacionālpolitiskās plānošanas departamenta netiešu uzdevumu novērotājs, izmeklētājs un divas jaunas liecinieces. Apsūdzība bija izteikta jau temata formulējumā jeb „lietas" nosaukumā. Bet apsūdzēto lomās, liecinieču iz-

(Beigas 16. lpp.)

Ceļā uz Austrāliju

Toronto baptistu draudzes mācītājs Rūdolfs Ekšteins ar dzīvesbiedri Birutu 11. decembrī izlidoja uz Austrāliju, kur paredz uzturēties vienu mēnesi. Pirms izlidošanas māc. R. Ekšteins mūsu līdzstrādniekam izteicās:

„Mans ceļojuma mērķis apmeklēt tautiešus resp. latviešu baptistu draudzes locekļus Austrālijā. Šajā kontinentā nav īpašas latviešu baptistu draudzes, jo tur nav neviena baptistu mācītāja. Latviešu baptisti pievienojušies vietējām baptistu draudzēm un darbojās tajās, atkarā no tam, kādu valodu prot — angļu, vācu vai krievu. Ceļojums bija iecerēts jau labu laiku atpakaļ. Tā kā latviešu baptisti dzīvo izkaisīti Austrālijas lielākos centros, tad apmeklējumā ietilp Sidneja, Brisbēna, Kanbēra, Adelaide, Melburna un Hobarta (Tasmānijas salā). Iespējami vēl citu vietu apmeklējumi. Melburnā no 26. —31. decembrim notiek latviešu kultūras dienas, kuŗās ceru piedalīties kā novērotājs."

Māc. R. Ekšteins ierunā savus sprediķus skaņu lentēs, kuŗas jau ceļojušas uz Austrāliju un atpakaļ. Viņa ģimene sastāv Pasaules apceļotāju klubā (Globetrotters Club), kas rīko tā sauktos „Chartered" lidojumus, ar gandrīz 50 proc. lidojuma maksas pazeminājumu. Vienīgās neērtības, ka nevar lidojuma laiku pats izvēlēties, jo jālido tad, kad koplidojums paredzēts.

Māc. R. Ekšteins Toronto atgriezīsies ap 15. janvāri. 12. decembra dievkalpojumu Walmer Road baptistu dievnamā Toronto vadīja Valdis Skudra. —re.

Ņujorkas latvieši nav tik nabagi

Atmiņas par brīvo, neatkarīgo Latviju un svinīguma sajūta neatkarības dienu atceres sarīkojumos ir iemesli, kāpēc latvieši tos apmeklē. Ja Vācijas DP laikos vai jaunas dzīves sākuma gados šinī kontinentā apmierinājāmies ar telpām, kas bija pēc iespējas lētākas, tad tagad esam ieguvuši krietni augstāku dzīves standartu un arī prasības augušas. Labprāt apmeklējam sarīkojumus labās telpās, kaut arī jāmaksā dolars vairāk.

Parasti atturās kritizēt latviešu sarīkojumus, pieņemot, ka kritika atņem prieku strādāt. Arī šis raksts nav kritika, tas tikai ziņojums par apstākļiem Latvijas neatkarības dienas atceres aktā Ņujorkā, 19. novembrī. Viens no šī akta apmeklētājiem, Voldemārs Cerbulis, izteicās: „Esmu bijis klāt katru gadu 18. novembra sarīkojumos, bet šis bija vājākais. Pašā Latvijas dibināšanas aktā nebiju klāt, jo toreiz atrados Vladivostokā."

Kāds cits šīs atceres apmeklētājs teica: „Telpas izskatās pēc šķūņa, kam nolupusi krāsa." Apzīmējums nebija nepareizs. Telpa Makalpina viesnīcā neizskatījās pievilcīga. Zāles priekšpusē bija krēsla vai pustumsa. Ņujorkas latviešu organizāciju padomes priekšsēdim J. Lācim bija grūtības izlasīt savu uzrakstīto atklāšanas uzrunu. Koncerta laikā dziedātāja V. Ģeduļa seju nevarēja saskatīt. Aplupušā rozā krāsa pie skatuves iespaidu pasliktināja. Klavieres bija novietotas tik tuvu skatuves malai, ka pianistes krēsls atradās tikai pāris collu no tās. Maza pakustēšanās un pianiste varētu krist ar visu krēslu. Bet sēdeklis bija par zemu, un „Laika" redakcijas darbiniekam G. Grīnbergam bija jāsameklē divas krietna biezuma Ņujorkas telefonu grāmatas, lai pianistei sēdēšana būtu ērtāka.

Sarīkojuma sākumā apmeklētāji, kājās piecēlušies, velti grozīja galvas un skatījās, no kuŗas puses nesīs karogus. Tikai pēc dažām minūtēm tie šos karogus ieraudzīja, bet nesēji kustējās kā bēru gājienā. Kad 9 Latvijas karogi beidzot apstājās pie skatuves, atkal radās sajukums. Tālākās rindās stāvošie neredzēja, kas notiek priekšā, bet likās, ka tur kaut kas nav, kā paredzēts. Bija jāstāv un jāgaida, kamēr korporāciju kopas karogam atradīs vietu, kur tas negāztos apkārt. Izmēģināja vairākas „kājas", bet karoga kātam tās nederēja. Kad, pēc piecām minūtēm, „kāja bija kārtībā un karogs nostutēts, apmeklētāji sāka sačukstēties, izteikt piezīmes. Beidzot visi varēja sēsties.

Līdzīgs stāvoklis radās nobeigumā. Latvijas himnu iesāka par ātru — karognesēji vēl nebija nostājušies savās vietās. Arī karoga iznešanas gaita bija itk lēna, ka pēdējam nesēju rindā vienmēr bija jāapstājās. Skauti un gaidas šādam lēnumam nebija pieraduši. Likās, nesējiem kaut kas bija noticis vai, varbūt, iznešana bija gribēta par daudz svinīga.

Kaut šīgada runas bija īsas un kodolīgas, tās nespēja radīt sajūsmu kā pirms 10 vai 20 gadiem, kad Ņujorkā līdzīgu sarīkojumu apmeklēja 1500 vai 2000 cilvēku. Šogad nebija pat 300, jo 18 rindās pa 16 sēdvietām katrā bija tukši krēsli. Varbūt te vainīgs apstāklis, ka ņujorkieši šogad pirmo reizi valsts svētku aktu rīkoja piektdienas vakarā. Varbūt arī tas, ka galvenā runātāja V. Haznera runa bija iespiesta „Laikā" jau dienu pirms sarīkojuma. (Runa bija iespiesta sestdienas numurā, ko ņujorkieši saņem piektdienā). Vismaz divi apmeklētāji stāstīja, ka no viņu ģimenes „otra puse" palikusi mājā, jo runa jau izlasīta un nebūšot ko klausīties, bet pēc sarīkojuma ne viens vien izteica domas, ka Ņujorkas latvieši nav tik nabagi, ka nevarētu samaksāt piemērotākas telpas savai valstssvētku atcerei.

V. Irbe

Laimes rats priekšsvētku sarīkojumos vienmēr bijis apmeklētāju „pievilkšanas centrs". Ap 1000 ložu izpirka DV Ziemsvētku tirdziņā Toronto. Uzņēmumā — laimes rata darbinātājs Miķelis Berķis; pa labi — laimestu pārzinātājas Ausma Plūdone, Monika Jonāne un Aina Selga.
Foto: J. Liģers

Kāda ir Trudo nostāja Baltijas valstu jautājumā?

(Pārnesums no 1. lpp)

kāda saprašanās. Ziņojumā par Otavā parakstīto draudzības un sadarbības protokolu „The Telegram" savā laikā minēja vienošanos attieksmē uz robežu neaizkaramību Austrumeiropā. Šī protokola pilns teksts vēl nav publicēts. Tādēļ nolēma ministrū prezidentam jautāt, vai šo vizīšu laikā ir pārrunāts Baltijas valstu jautājums un kāda ir Kanadas juridiskā nostāja pret Baltijas valstu okupāciju. Atzina par vēlamu, ja vien iespējams, delegāciju papildināt ar igauņu un lietuviešu pārstāvjiem. Diemžēl, līdz šim nesaprotamu apsvērumu dēļ, lietuvieši ir bijuši pret šādu kopīgu delegāciju.

Valdes priekšsēdis T. Kronbergs ziņoja, ka Toronto pilsētas padome ar 12 pret 7 balsīm noraidījusi rezolūciju prasīt Kanadas valdībai atlīdzināt pilsētas lielos izdevumus, kas radušies sakarā ar Kosīgina speciālo apsardzību viņa Toronto apmeklējuma laikā. Kosīgins bijis Kanadas valdības viesis, tādēļ būtu nepareizi par to maksāt Toronto iedzīvotājiem, kuru lielākā daļa nevēlējās viņu redzēt. Par šo rezolūciju balsoja: Pauls Godfrijs, Bens Grīss, Karls Džefrijs, Mels Lastmens, Karls Malets, Kens Morišs un Tonijs O'Donahjū. Pret balsoja: Trū Dēvidsone, Bills Dennisons, Braiens Harrisons, Ed. Hortons, Pauls Hants, Dēvids Lēsijs, Ērvings Pēislijs, Pauls Pikets, Dugs Sonders, Džēms Trimbls, Toms Vorlds un Filips Vaits. Pārējie padomes locekļi atturējās.

Valde ir iesniegusi Ontario tieslietu ministram memorandu sakarā ar Toronto policijas uzbrukumu demonstrantiem Kosīgina vizītes laikā, kuru valdes priekšsēdis nolasīja 18. novembra aktā. Tagad, kā zināms, Ontario valdība ir iecēlusi izmeklēšanas komisiju šī nožēlojamā incidenta noskaidrošanai. T. Kronbergs ziņoja, ka saņēmis vēstuli no LNJAK valdes, kuŗā ir pārmetumi, ka iesniegumā nevajadzējis nekā lūgt, bet gan prasīt. Pārrunās par šo vēstuli piedalījās arī LNJAK valdes locekļi — Mārīte un Jānis Kļaviņš. Sēdes dalībnieki apsveica jaunatnes interesi un dedzību šais jautājumos, bet arī noskaidroja, ka vēstuli tikai noklausoties, ir noticis pārpratums. Vēstulē ir kā lūgums, tā arī attiecīgā vietā prasības līdz ar mūsu viedokļa noskaidrojumu. Rakstot mums draudzīgi noskaņotām personām, ir arī jāievēro pieņemtās pieklājības formas. Galvenais ir rezultāts, un to mēs esam sasnieguši. Tā šis pārpratums tika draudzīgi noskaidrots un izlīdzināts. Tālākās pārrunās ar LNJAK pārstāvjiem viņi solīja atbalstu LNAK centieniem un talciniekus darbos. Valde piešķīra LNJAK darba sekmēšanai 100 dol.

Ontario valdība nākamā gada aprīļa beigās rīko Ontario mantojuma (Heritage Ontario) kongresu. Tā mērķis ir savest kopā visu Ontario iedzīvotāju pārstāvjus, ieskaitot indiāņus un franču un anglosakšu izcelsmes. Kongress dos forumu uzskatu izmaiņai, iespēju iepazīties vienam ar otra problēmām, vajadzību noskaidrošanai un meklēt ceļus un līdzekļus etniskā mantojuma saglabāšanai un tālākai attīstībai.

Ka Kanadas federālā, tā Ontario provinces valdība jau ir deklarējusi daudzkultūru principa atzīšanu. Kongresu plānojot, Ontario iekšlietu ministrija (Dž. Jaremko) sasauca apspriedes ar etnisko grupu pārstāvjiem. 6. decembrī bija aicināti baltiešu pārstāvji, kur latviešus reprezentēja T. Kronbergs, V. Upeslācis, K. Tannis un J. Mežaks. Iepriekš nesazinoties, baltiešu grupai tomēr visos principiālos jautājumos bija vienprātība. Baltiešu ieteikums bija kongresa programmu neizvērst par plašu, kur tai draudētu briesmas kļūt tikai par akadēmisku pārrunu un deklarāciju notikumu, bet koncentrēties uz vairākiem šī jautājuma praktiskiem aspektiem, piem., skolām un valodu mācīšanu. Tika ieteikts arī paredzētajā Padomdevēju komitejā ministrijai aicināt vienu baltiešu pārstāvi. Kongresā bez aicinātiem delegātiem varēs piedalīties visi, kam vien par šiem jautājumiem ir interese.

Darba apstākļu dēļ no LNAK kultūras nozares vadītājas pienākumiem ir atteikusies Ingrīda Vīksna. Par nozares vadītāja vietas izpildītāju valde iecēla Dr. E. Upenieku. Tāpat darba apstākļu dēļ atlūdzies latviešu delegācijas loceklis un Baltijas federācijas vicepriekšsēdis Andris Kaļiņš. Viņa vietā valde iecēla Gunti Suksi.

Ziemeļamerikas Latviešu Kultūras Fonda valde izteikusi vēlēšanos, lai 1972. gadā tēlotājas mākslas un daiļamatniecības izstādes rīkotu Kanadā. Šo jautājumu pārrunājot, sēdē piedalījās mākslinieku vienības Latvis valdes priekšsēdis J. Zuntaks un Latviešu daiļamatnieku savienības Kanadā valdes priekšsēdis A. Gugāns. Kaut arī darbu pārsūtīšana uz Kanadas rietumkrastu ir saistīta ar zināmām pūlēm un izdevumiem, tomēr atzina, ka abas izstādes būtu rīkojamas Vankuverā, 5. rietumkrasta latviešu dziesmu svētku laikā no 30. jūnija līdz 4. jūlijam. Kultūras Fonda izstādes šī kontinenta rietumkrastā vēl nav notikušas, un dziesmu svētki tām nodrošinās kuplu apmeklētāju skaitu. Ar šo ierosinājumu griezīsies pie dziesmu svētku rīcības komitejas.

T. Kronbergs ziņoja, ka LNAK ir jau 59 mūža dalībnieku. Kopš pēdējā saraksta publicēšanas $100 mūža dalībnieka maksu iemaksājuši: V. Upeslācis, H. Urķis, N. Bulmanis, A. Masītis, A. Nulītis, A. Zutis, U. Maksiņš, A. Budrevics un kāds tautietis, kas nevēlas viņa vārda publicēšanu. Valdes priekšsēdis cer līdz LNAK padomes sesijai martā sasniegt 100 mūža dalībnieku.

Latviešu audumu un adījumu izstāde Ontario mūzejā, kas vēl turpināsies līdz šī mēneša beigām, ar panākumiem iepriecina kā rīkotājus, tā skatītājus. Mūzeja īpašumā jau ir ap 200 priekšmetu, kurus dāvinājuši atsaucīgi tautieši. Tas ir liels pakalpojums mūsu tautiskā mantojuma popularizēšanai. Mūsu izstrādājumi mūzejā tiks uzglabāti uz paaudžu paaudzēm. Ja eksponātu krājums pieaugtu vēl lielāks, ir sagaidāms, ka mūzejs par to izdos analitisku apcerējumu, kā jau tas noticis ar dažām citām kolekcijām. Tādēļ LNAK aicina tautiešus, kam ir autentiski audumi, to izstrādājumi un adījumi, tos ziedot Ontario mūzejam. Tuvāka informācija iegūstama un ziedojumi piesakāmi N. Prīvertei, 116 Benson Ave., Toronto 4; tālr. 654-3986.

LNAK birojs sācis izsūtīt atgādinājumus LNAK dalībniekiem, no kuriem pēdējos gados nav saņemta dalības maksa. Diemžēl, atklājies skaits dažādu pārpratumu. Vairākiem, kas sakās dalības maksu nokārtojuši ar savu vietējo organizāciju starpniecību, kartotēkā par to nav atzīmes. Valde uzdeva biroja vadītājam J. Rolavam pārbaudīt katru šādu individuālu gadījumu. Citi atsaucas, ka viņi pieņēmuši, ka viņu dalības maksas LNAK kārto Toronto latviešu kreditsabiedrība, kuŗas biedri tie ir. Toronto latviešu kreditsabiedrības pārvaldnieks un kasieris A. Svenne paskaidro, ka kreditsabiedrība LNAK dalības maksas kārto tikai tiem, kas devuši norādījumu katru gadu attiecīgo summu (tagad $1) atvilkt no viņu konta. Kā izrietēja no kādas iepriekšējās LNAK valdes sēdes, kuŗā piedalījās Toronto latviešu kreditsabiedrības valdes priekšsēdis A. Kānbergs, LNAK dalības maksu ziņā ir iespējami arī citi izkārtojumi, bet uz to izlemšanu ir jāgaida līdz nākamai biedru kopsapulcei.

J. M.

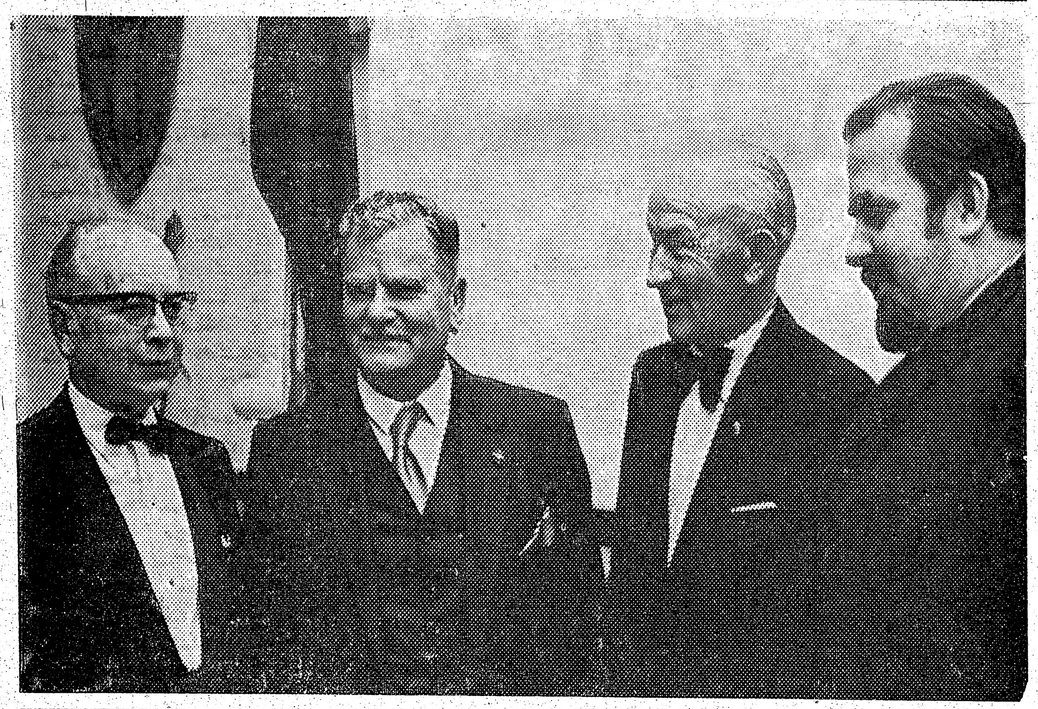

Augšā — Latvijas kara skolas dibināšanas atceres vakarā Latviešu namā Toronto, tradicionālo melno kafiju, rupjmaizi un marmelādi iebauda no kreisās: A. Augulis, K. Range, E. Krūka, L. Vēveris, LKOK J. Vītoliņš, K. Purmals, J. Liģers, A. Eglītis un J. Koncis. (R. Šteinberga uzņ.). Vidū, no kreisās: kalpakietis K. Tannis, LK OK J.Vītoliņš, virsnieku apv. priekšnieks A. Augulis draudzīgās pārrunās ar LNAK valdes priekšsēdi T. Kronbergu kara skolas atceres vakarā. (J. Liģera uzņ.) Apakšā — ministrs G. Allens (pa kreisi) sarunā ar LNAK valdes priekšsēdi T. Kronbergu, ALAs priekšsēdi U. Gravu un LNAK politiskās nozares vadītāju V. Upeslāci valstssvētku pieņemšanā „Latviešu namā Toronto.

(Foto: „L.A.")

SAMAZINĀJIES JAUKTO LAULĪBU SKAITS

Toronto Sv. Jāņa ev.-lut. draudzes padomes kārtējā ikmēneša sēde notika 10. decembrī, draudzes padomes priekšnieka J. Konča vadībā. Sēdi ievadīja archibīskapa A. Lūša vadīts svētbrīdis un ziņojums par garīgās aprūpes darbu. Kaut arī gads vēl nav beidzies, archibīskaps norādīja, ka draudzē jūtami samazinājies jaukto laulību skaits. No šajā gadā salaulātiem deviņiem pāriem jauktās laulības bijušas divas; kristīti 14 bērniņi, no tiem 5 dzimuši etniski jauktās laulībās. Mainījusies attiecība starp mirušiem vīriešiem un sievietēm. Kamēr agrāk mirušo vīriešu skaits vienmēr bija krietni lielāks par sieviešu skaitu — šogad aina krasi mainījusies — Dieva priekšā aizsauktas 12 sievietes un 5 vīrieši. Ziemsvētku dievkalpojumos 24. decembrī, plkst. 4 pēc pusd. dziedās Dainas koris un plkst. 6 Imants Baruss. 25. dec. dievkalpojuma nebūs, bet tas notiks otrā svētku dienā, 26. decembrī, plkst. 11 rītā.

Iepazīstoties ar draudzes kases stāvokli, padome piešķira TLB sestdienas skolai un TLTA latviešu ģimnazijai — katrai $75, atzīstot, ka nākošā gada budžetā šim mērķim būtu jāparedz vēl lielāka summa. Žurnāla „Mazputniņš" atbalstīšanai draudze devusi $150 un draudzes dāmu komiteja $100. Ievērojot, ka pie LELDAAs veidojas palīdzības fonds, kas maksā $30 mēnesī visiem latviešu ev.-lut. mācītājiem, kas sasnieguši 75 gadu vecumu, draudzes padome pagaidām nolēma fondam ziedojumu $100; otrus $100 devusi dāmu komiteja. Žurnālam „Ceļa Biedrs" par eksemplāriem, ko izdala dievkalpojuma apmeklētājiem, slimiem u. c., nolēma izmaksāt par divi iepriekšējiem gadiem $300.

Ar gandarījumu draudzes padome konstatēja, ka dievnama parāds ir tikai apm. $23.000 no kopējās summas $220.000, ko izmaksāja dievnama celšana un iekārtošana.

Plašākas pārrunas izraisījās jautājumā par turpmāko Saulaines darbību, īpaši par jauniešu nometnes uzturēšanu un personāla sagādi, kas katru gadu paliek grūtāka.. Nākošā gadā Saulaine atskatīsies uz divdesmit darba gadiem. Jaunatnes audzināšanā Saulainei ir bijusi liela nozīme, jo tur tika iekārtota pirmā, latviešu draudžu uzturētā jauniešu nometne. Bez jauniešiem, kas auguši šajās nometnēs, liekas, nebūtu dalībnieku ne dažādiem kursiem, ne citām sabiedrības atbalstītām nometnēm, kas tagad pulcina gados vecākus jauniešus. Ārpus draudzes esošo tautiešu un organizāciju atsaucība Saulaines jauniešu nometnei tomēr bijusi ļoti minimāla.

Draudzes padome atzina, ka draudzei pašai arī turpmāk ir jāpieliek visas pūles un jāziedo līdzekļi, lai Saulaine un jauniešu nometne pastāvētu latviešu bērniem un jaunatnei par svētību. No Saulaines pārvaldes puses izskanēja norādījums, ka Saulainei bez algotā kopēja, vēl būtu vajadzīgs arī algots administrātors, kas veiktu dažādus, ar nometni un Saulaini saistītus darbus trīs mēnešu periodā, saņemot pienācīgu atalgojumu. Padome principā piekrita šim ierosinājumam un lūdz pārvaldi meklēt piemērotu personu.

Žīdiem atkal atļauj izceļot

Izraēlā, Telavivā, iebraukušie padomju žīdi ziņoja par Pad. savienības jaunu liberālu politiku vīzu piešķiršanā žīdu izceļotājiem, sasniedzot jaunu rekordskaitli —1500 personas nedēļā. Līdz šāgada beigām paredz, ka šis skaits varētu palielināties līdz 4500, kas līdzināts 1967. — 1970. g. izceļotāju kopskaitam. Izraēlā ieradušies žīdu imigranti izteicās, ka pašlaik nav nekādu problēmu žīdiem, kas vēlas atstāt Pad. savienību, pretstatā agrākiem apgrūtinājumiem. Atļaujas izceļošanai tiekot izsniegtas ātri un lielā skaitā, izteikušies žīdu imigranti uztveršanas centrā Vīnē.

Novērotāji domā, ka piepešais imigrācijas kāpinājums ir saistīts ar Pad. savienības premjēra Kosīgina apmeklējumu Dānijā un Norvēģijā „1971. gada miera programmas" ietvaros un ir propagandas daļa, lai nomierinātu starptautisko kritiku par padomju politiku žīdu jautājumā. Kad pasaule martā raudzījās uz komūnistu partiju kongresu Maskavā, kur ieradās daudzo ārvalstu delegācijas, arī toreiz strauji palielināja imigrantu skaitu, lai izvairītos no žīdu rīkotām demonstrācijām.

Preses konferencē Dānijā Kosīgins apgalvojis, ka žīdu lūgumi dēļ izceļošanas tiekot ātri izlemti un daudzas vīzas izsniegtas, lai viņi varētu emigrēt uz Izraēlu. Kosīgins gan piebildis, ka daudz lūgumu vairs nav pāri palikuši un to izlīdzinājumā varot sekot imigrācijas plūduma samazināšanās. Starp ieceļotājiem Telavivā atrodas arī divu vīru sievas — Mērija Mendeloviča, kam vīrs un brālis nosodīts ar 10 gadu ieslodzījumā par lidmašīnas nozagšanas mēģinājumu Ļeņingradā un Valerija Kokova sieva. Viņas vīrs sodīts ar 3 gadiem par cionisma un pretpadomju aktīvitātēm.

Izraēlas imigrācijas ministrs noraidīja kā pārspīlētu Kosīgina apgalvojumu, ka liels skaits padomju žīdu imigrantu meklējot iespēju atgriezties no Izraēlas uz Pad. savienību. Izraēlas laikraksti ziņoja, ka tikai maza daļa, ap ducis ģimeņu, vēlas atgriezties un daži no viņiem aizsūtījuši telegrammas padomju prezidentam Podgornijam. Oficiālās personas Izraēlā to attiecina uz komūnistu provokātoriem.

Rumānijas sūtnis Valerijs Georgesuks Telavivā savā atvadīšanās banketā sacīja, ka ģimeņu apvienošanās no Rumānijas uz Izraēlu tiks palielināta tuvākā laikā. Rumānija bija vienīgā Austrumeiropas valsts, kas nepārtrauca diplomātiskas attieksmes ar Izaēlu 6 dienu iskaŗā. Rumānijā atrodas ap 300.000 žīdu.

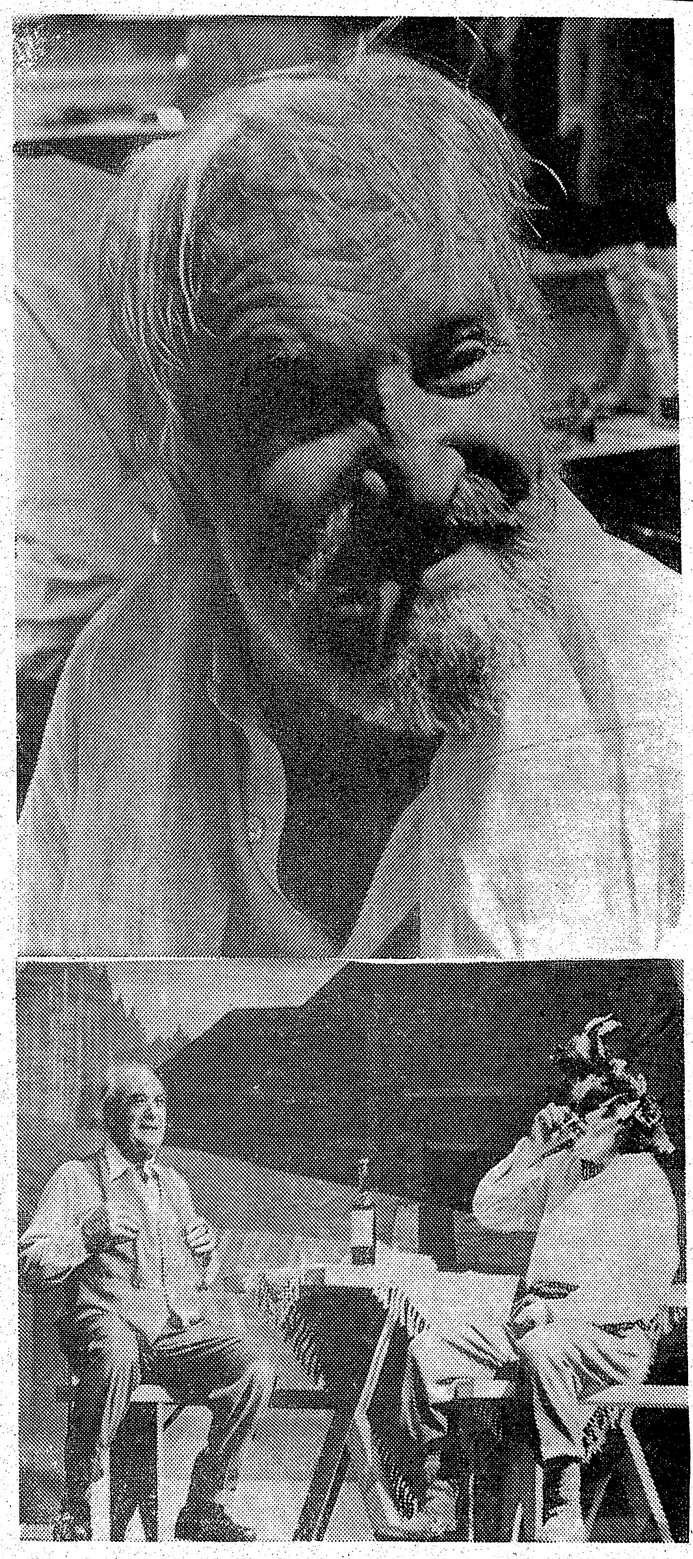

Jānis Lejiņš pēc ALT Bostonas ansambļa viesizrādes Toronto pozē „Latvija Amerikā" fotografam. Apakšā Žagaru mājas pagalmā lugā Nebrauc tik dikti, no kreisās V. Streips un rež. J. Lejiņš.

Berlīnes valni atvērs, bet Ziemsvētkiem par vēlu

Austrumvācija un Rietumvācija 11. decembrī parakstīja līgumu par Berlīnes valņa atvēršanu. Tomēr pakts nāk par vēlu, lai valni atvērtu jau Ziemsvētku apciemojumiem. Rietumberlīniešiem šādas atļaujas nav izsniegtas jau 6 gadus pēc kārtas. Līgumu parakstīja Rietumberlīnes pilsētas valdes namā, kamēr otru vienošanos, kas garantē izbeigt komūnistu satiksmes traucējumus, vienlaicīgi parakstīja Austrumvācijas kabineta ēkā. Sarunas sasniedza ātru nobeigumu, kad NATO ministri Briseles sanāksmē 10. decembrī atkārtoja, ka Berlīnes nokārtojumam jābūt priekšnoteikumam Eiropas drošības konferences sagatavošanai, ko sevišķi vēlas krievi. Jaunais līgums dod rietumberlīniešiem tiesības ieiet Austrumberlīnē un Austrumvācijā, ka viņiem bija liegts kopš valņa izbūves 10 gadus atpakaļ, izņemot atsevišķus speciālus gadījumus. Valnis vēl vienmēr atturēs komūnistu pārvaldītā Berlīnes austrumsektora iedzīvotājus no apmeklējumiem rietumos.

Egļu zaru vakars

TLTA latvisko zināšanu semināristi rīko 21. decembrī plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā Toronto „Egļu zaru vakaru". Seminārs, pēc svētku pārtraukuma, atsāks darbu 11. janvārī, sanāksmēm turpinoties katru otrdienu. Šāgada pēdējā sanāksme būs 21. decembrī.

Nozagts tēlnieka Augusta Kopmaņa darbs

No tēlnieka Augusta Kopmaņa mājas pagalma Toronto, 19 Millbrook Cresc., kur novietoti vairāki vina darbi, naktī nozagta smilšakmenī veidota, 27 collas augsta figūra — „Skauģe". Darbs savā laikā bija izstādīts arī latviešu mākslinieku darbu skatē. A. Kopmanis šajā mājā dzīvo jau 17 gadus, bet līdz šim neviens tēlnieka darbs nebija nozagts, kaut gan daļa no tiem aizvien tika turēti mājas pagalmā. Par zādzību ziņots policijai, kas ievadījusi izmeklēšanu. —rd.

KATRA
LATVIEŠA
LAIKRAKSTS
Latvija Amerikā

LŪDZ LASĪTĀJUS
ATBALSTĪT
MŪSU
SLUDINĀTĀJUS

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

18. decembrī — pl. 5 pp. DV namā DV nodaļas eglītes vakars biedriem. Bērnus apciemos Ziemas svētku vecītis ar bagātīgām dāvanām. Bērnus pieteikt S. Brokai, tel. 651-1737. Pieaugušiem līdzi ņemamas veltes pašapdāvināšanai.
19. decembrī — plkst. 3 pēcpusdienā Toronto (Walmer Rd.) baptistu dievnamā Ziemsvētku ieskaņa mūzikā. Baptistu draudzes koris, diriģ. A. Purva vadībā, soliste Maiga Dežardēna un Andris Cers, stīgu kvartets un ērģelniece Anita Rundāne.
26. dec. — pl. 3 pēcp. DV namā, „Burtnieku" Ziemas svētku daudzinājums. Groziņi.
31. decembrī — pl. 8 Jaungada sagaidīšanas balle Latviešu namā. Spēlēs 2 deju kapellas. Ieeja: pieaug. $6, jauniešiem un pensionāriem $2.50. Galdiņi rezervējami pa tāl. 922-2931
31. decembrī — pl. 8 vak. Jaungada sagaidīšana DV namā. Šampanietis un citi atspirdzinājumi. Galdiņi rezervējami pie A. Selgas, tel. 759-0460 pēc pl. 6 vakarā. Spēlēs Arro deju kapella.
2. janvārī — pl. 3 p.p. Columbus zālē TLB sestdienas skolas eglītes sarīkojums.
8. janvārī — pl. 7 vakarā Latviešu nama augšējā zālē veco strēlnieku 55 gadu Ziemsvētku kauju atceres vakars.
15. janvārī — pl. 6 vak. Saulainē Kurzemes Ziemsvētku kauju atcere ar svētbrīdi pie Kritušo karavīru piemineklja. Pēc tam sadraudzības vakars.
15. janvārī — pl. 7.30 vak. Latviešu namā TLMM kluba Zaķu balle.
29. janvārī — Čikagas Piecīšu koncerts pl. 4.00, — kabarē pl. 7.30 Columbus Hall.
29. janvārī, pl. 7.00 un 30. janvārī, pl. 5.00 — ģimnazijas draudzīgais aicinājums. L. Auzānes - Tīcmanes „Mēs prasām brīvību" pirmuzvedums.
5. februārī — pl. 7 vak. vīru koŗa „Viesturs" gadskārtējais koncerts un balle St. Lawrence Hall, King un Jarvis ielās.
19. februārī — pl. 7 vak. Latviešu namā DV Toronto vanadžu koŗa koncerts un balle.

ST. KATRINES

31. decembrī—DV St. Catharines nodaļas vanadžu kopas gadskārtējā Jaungada sagaidīšanas balle plkst. 9 vak. Beacon Motor Hotel Sand Room telpās (Queen Elizabeth auto ceļa malā pie Jordan Harbour).

Superspeciāla pirmizrāde Brighton kinoteātrī 127 Roncesvalles Ave., Toronto, tel. 532-2710 no 16.—23. decembrim. Divas ļoti interesantas filmas

WE WILL BURY YOU

(Mēs jūs apraksim) par neseniem faktiem un jaunāko „sirpja un āmura" vēsturi

Otra izrāde

THE LAST ACT

(Pēdējais cēliens). Uzņemta Austrumvācijā ar angļu tekstu; rāda Adolfa Hitlera pēdējās 10 dienas. — Filma ir nepārspējama, labāka nekā 10 briesmu filmas kopā; tā radīs drebuļus!

Nāciet visi — nepalaidiet garām! Dienā viena izrāde pl. 7 vak. Sestd. un svētd. sākot no pl. 5. Ieeja $1.75, $1.25 un 50 c. Jūs tiešām gūsit daudz par mazo ieejas maksu. Tātad — steidzaties!

Baltijas vārds Drošības padomē

(Pārnesums no 1. lpp)

gladešas nemieriem. Vai tad viņš nesaprotot, ka Baltijas valstis gan kādreiz bijušas buržuaziskas zemes, bet tagad jau tikušas vienu pakāpi augstāk un savā ceļā uz sociālismu ir priekšā daudzām citām pasaules zemēm...

Visvairāk tomēr uztraucās arabu zemju pārstāvji, jo īstenībā, protams, pārrunu galvenais temats bija Palestīna. „Barbadosas pārstāvis saka, ka negrib aizvainot latviešu, lietuviešu un igauņu tautas, bet ko gan viņš domājis ar neskaidro apzīmējumu „un citur"?" Ēģiptes pārstāvis sauca: „Varbūt ar to domātas visas tautas, izņemot palestīniešus?" Jāatzīmē, ka šis ir pirmais ziņāmais gadījums, kad Ēģiptes pārstāvis Apv. nāciju publiski min Baltijas valstis vārdā.

Debates kļuva karstākas un karstākas, pārstāvjiem aizraujoties ar Palestīnas jautājumu. Tas Apv. nācijās tiek apskatīts vai ik dienas, un tāpēc visiem pietiekami daudz argumentu pie rokas. Balsošana par dažādajiem rezolūcijas pielikumiem tāpēc iznāca tikai pašā Pateicības dienā. Arī dep. E. Dervinskis, parādot savu interesi par šo jautājumu, varonīgi sēdēja un balsoja līdz, pie kam skaidri varēja redzēt, ka Pateicības dienā Apv. nāciju Trešā komiteja pat dep. Dervinskim likās mazliet par daudz.

Ilgās un sarežģītās procedūras iznākums bija tāds, ka iesniegtā rezolūcija pagarināta no 48 uz 79 rindām, nekā daudz jauna nepasakot. Baltiešiem interesēs, ka vietās, kur minēta atbrīvošanās no „koloniālās dominācijas" jaunā versija pēc Afganistānas ieteikuma runā par „atbrīvošanos no koloniālās dominācijas un svešu varu virskundzības (alien subjugation)". Pieņēma arī ASV papildinājumu, kas atsaucas uz Apv. nāciju chartu. Pēdējie trīs punkti šai 10 punktu rezolūcijā paredz (a) mudināt Drošības padomi, tāpat visas locekles Apv. nācijās, spert ietekmīgus soļus, lai nodrošinātu Apv. nāciju rezolūciju izpildīšanu gadījumos, kas attiecas uz kolonialisma un rasisma izbeigšanu un par to ziņot Apv. nāciju ģenerālasamblejas 27. sesijā; (b) apsolas veltīt nepārtrauktu uzmanību jautājumiem par nozīmīgi liela apmēra cilvēka tiesību pārkāpumiem un pamata brīvību ierobežojumiem, kas cēlušies sakarā ar noliegumu tautām zem koloniālās varas jeb svešas varas apspiestām tautām izlietot savas tiesības uz pašnoteikšanos; bet (c) aicina visas valstis ievērot suverēno valstu vienlīdzību, neiejaukšanos citu valstu iekšējās lietās, respektējot viņu suverēnās tiesības un territoriālo integritāti. Tātad, ja arī 8. un 9. punkts izklausās cerīgi, nobeigums visam uzlej aukstu dušu.

Tāpēc, paviršī skatoties, var izlikties, ka visas pūles un uztraukumi bijuši pilnīgi veltīgi. Taču tie, kas kaut cik pārzin Apv. nāciju darbu un metodes, teiks, ka esam uz pareizā ceļa. Pašreizējā situācijā mums nav tik svarīgi, nebeidzamo rezolūciju rezultāti kā fakts, ka Apv. nāciju diplomāti iemācijušies mūsu vārdus un nolēmuši tos šad un tad skandināt Apv. nāciju cēlajās hallēs. Mūsu lieta iet parastās procedūras sliedēs. Arī lielās un iespaidīgās valstis nemēģina savus svarīgos projektus ierosināt kā ģenerālasamblejas darba kārtas punktus, bet neatlaidīgi piemin tos dažādajās komitejās un aakškomitejās, kamēr delegātu vairākumā iesakņojusies pārliecība, ka šis ir tiešām „legāls" jautājums.

Tā kā pārrunu otrajā pusē Saudi Arabijas pārstāvis plkv. Barūdijs attieksmē uz Baltijas valstīm bija atkal izteicies: „Lai viņi saceļas, ja grib brīvību," tad „Latvija Amerikā" korespondentei izdevās viņu aizturēt kuluāru gaitenī mazai intervijai. Plkv. Barūdijam jau visas atbildes gatavas. „Es paprasīju pašiem krieviem," viņš saka, „un viņi apliecina, ka latviešiem patīk būt iekļautiem Pad. savienībā. Ziniet, nav divu līdzīgāku zemju kā ASV un Pad. savienība, tikai Pad. savienība pratusi tikt galā ar savu tautību jautājumu," Saudi Arabijas pārstāvis skaidro latvietei, „viņiem ir piecpadsmit tautības un piecpadsmit republikas!" uz ko saņem paskaidrojumu, ka Pad. savienībā tiešām skaitās 15 republikas, bet tur dzīvo vairāk kā simt tautību, un tikai vienā no republikām ir pašu tautības cilvēki vadībā. Uz jautājumu, vai tikai viņš izvēlējies pareizos informācijas avotus, plkv. Barūdijs atbild trešo reizi: „Ja viņiem tas nepatiktu, tie saceltos." Par to, ka šāda sacelšanās jau bijusi, ļoti asiņaina, un ilgusi 7 gadus, plkv. Barūdijs sakās nekad neesam dzirdējis. Būs jāuzdāvina viņam lietuviešu autora K. V. Taurasa grāmatu „Guerilla Warfare on the Amber Coast".

Intervija beidzas ar īpatnēju puanti, kas runīgo Saudi Arabijas sūtni, kurš Apv. nācijās jau kļuvis par sava veida „iestādījumu", tāpēc vien, ka nav temata, par kuru viņš nevarētu izteikties vairāku stundu garā runā — un parasti to arī dara — uz brīdi atstāj bez valodas. Kā vairums diplomātu, viņš lūko tikt ārā no nepatīkamas situācijas ar glaimiem un amizieri. „Ko nu jūs, bērns, būdama vairāk kā uz pusi jaunāka par mani, varat man mācīt?" viņš smaida, bet saņem negaidīto atbildi: „Bet no vēstures var mācīties katrs. Un Baltijas valstu vēsturē un arabu zemju tagadnē saskatāmas nepārprotamas paralēles."

Dažas dienas pēc šīs intervijas, 6. decembrī, Drošības padomes speciālajā naktssēdē par Pakistānas un Indijas konfliktu, Saudi Arabijas pārstāvis plkv. Barūdijs, saskaitīties par to, ka krievi jau divreiz lietojuši savas veto tiesības, ne no šā, ne no tā, sāka runāt par tiesībām uz pašnoteikšanos un atkal pacēla Baltijas valstu jautājumu: emigrantu baltiešu organizāciju pārstāvji viņu vajājot no Ņujorkas līdz pat Parīzei, mēģinādami viņu pierunāt, lai viņš ierosinot jautājumu par Baltijas valstu atdalīšanu no Pad. savienības. To pateicis, plkv. Barūdijs „mazgāja rokas nevainībā", paskaidrodams, ka viņš jau gan neko tādu nedomājot darīt.

Neskatoties uz to, krievu sūtnis Maliks pieprasīja tiesību atbildēt un par spīti vēlajai nakts stundai, nolasīja visai garu lekciju, ka rietumos dzīvojošie baltieši vis nepārstāvot Baltijas valstis, bet esot „kvislingi, pēdējās padibenes, kas kalpo spēkiem, kas viņiem maksā par viņu nodevību".

Barūdijam tomēr palika pēdējais vārds, kurā viņš atkal atkārtoja iepriekš teikto par Baltijas valstīm, labam uzsvaram vēl aizķerdams krievu grūtības ar spiegiem Anglijā.

Un tādējādi Baltijas valstu vārds š. g. 6. decembrī pirmo reizi parādījās Apv. nāciju Drošības padomes sēdē.

D. V.

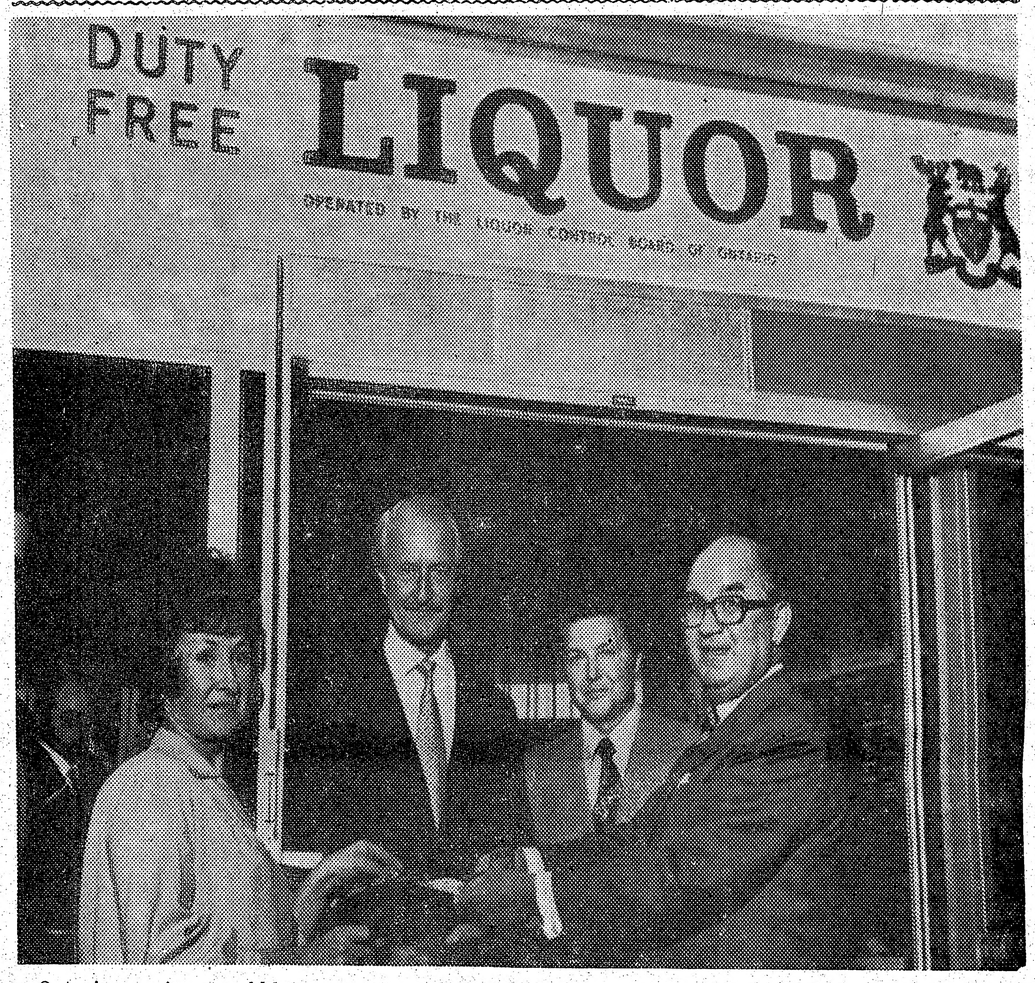

Ontario provinces valdība atklāja provinces pirmo bezmuitas reibinātāju dzērienu pārdotavu Toronto internacionālajā lidlaukā. Veikals atvērts saskaņā ar liberālākiem reibinātāju dzērienu likumiem provincē. Augšējā attēlā: Ontario provinces pavalstniecības ministrs un provinces sekretārs Džons Jaremko (pa labi) veikala atklāšanā pārgriež lenti, klātesot veikala ierēdnei Merijai Taftai; blakus viņai generālmajors Džordžs Kičings, Ontario provinces reibinātāju dzērienu sadales (Liquor Control Board of Ontario Chief commisioner) pilnvarnieks un veikala vadītājs Valters Dzugans. Sagaida, ka jaunais veikals apkalpos 2,5 milj. ceļotāju gadā un būs atvērts 7 dienas nedēļā, no plkst. 6 rītā līdz 11 vakarā. Krājumos būs pārstāvētas 30 pazīstamākās reibinātāju dzērienu šķirnes, 25 un 32 unču pudelēs. Ar jauno gadu, janvāri, būs dabūjami dzērieni arī 40 unču pudelēs. Veikalā iepirkties būs atļauts pasažieriem, kas ceļo uz citām valstīm, uzrādot lidojuma biļeti. Kurjēri piegādās pasažieriem pirkumu tieši pirms lidmašīnas starta. Veikala personāls sniegs padomus, cik daudz alkoholisko dzērienu atļauts vienai personai ievest ārzemju lidostā, kurā pasažieris izkāpis. Dažu dzērienu cenas ir par 50 proc. zemākas nekā regulārās LCBO veikala cenas.

Londonu apdraud plūdi

Pēc daudziem novērojumiem tagad noskaidrots, ka Temzas līmenis Londonas rajona mēnešos. Konstatēts arī, ka katros simt gados Anglijas dienvidaustrumu daļā nogrimst 30 centimetru Ziemeļjūrā, kas savukārt palielina varbūtību, ka var rasties augsti paisuma viļņi. Pavasara palu laikā, lietus periodā, Londonu tādā kārtā var piemeklēt lieli plūdi. Ddzīvokļu celtniecības un vietējās pašvaldības sekretārs Frisons izteicies, ka tādi plūdi varētu prasīt pat cilvēku dzīvības un nodarīt smagus materiālus zaudējumus. Tālāk viņš izteicies, ka plūdu gadījumā Londonas pazemis var kļūt par slazdu daudziem tūkstošiem cilvēku. Divas reizes, 1928. un 1953. gadā, Temza jau pārvērtusi Londonu par „Anglijas Veneciju". 1953. gadā augsts paisuma vilnis, kas ieplūda Temzas grīvā, aizrāva sev līdz vairāk kā 300 cilvēku. Angļu zinātnieki izstrādājuši projektu uzbūvēt Temzas grīvā valni. Londonas pašvaldība iesniegusi valņa būves projektu parlamentā apstiprināšanai. Lai uzbūvētu valni plūdu novēršanai, vajadzīgi 7 gadi, bet plūdi pavasaros var sākties katru brīdi.

Toronto latviešu kreditsabiedrības
JAUNAIS TELEFONS
924-2551
924-2552
Latvian (Toronto) Credit Union Limited,
491 College Street,
Toronto 174, Ontario

Tony's Home Furnishings
1273 Queen St. W., Toronto, Ont.
Rotaļlietas lielā izvēlē
ARĪ MĒBELES
(CENAS PAZEMINĀTAS LĪDZ 70%)
Veikala telef. 537-4222 pēc pulksten 9 vakarā — 762-0576
ANTONS GAIBIŠELS

Beidzamais laiks iegādāties Ziemsvētku dāvanas!
Koka izstrādājumi, rotas lietas, keramika un jaunākās grāmatas
DV GRĀMATNICĀ
Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto
ATVĒRTA DARBDIENĀS NO PL. 12 — PL. 8 VAK., SESTDIEN, 18. DECEMBRĪ, NO PL. 9 — 4 P.P., ZELTA SVĒTDIENĀ, 19. DECEMBRĪ, NO PL. 12 — 6 VAKARĀ.

VISIEM DIENVIDKALIFORNIJAS DV APVIENĪBAS saimes locekļiem un labvēļiem novēlu veselību, priecīgu prātu, liksmu sirdi svētkos un jaunajā 1972. gadā!

AUGUSTS VESTMANIS
DV apvienības Dienvidkalifornijā
priekšnieka vietnieks — San Diego rajonā

Sv. Katrīnu vanadžu kopas rīkotajā svētku tirdziņā pie laimes rata, Elvīrai Muceniecei (pa kreisi) un Annai Barkānei (labajā pusē) apkalpojot daudzos ložu vilcējus.

Foto: J. Ligers

Brīvības ilgas nav nonāvētas

JAUNATNES, KULTURAS DARBINIEKU UN LĀČPLĒŠU GODINĀŠANA LATVIJAS VALSTS DIBINĀŠANAS ATCERES AKTĀ KALAMAZŪ

„Vai mēs izturēsim? Vai mēs pastāvēsim? Vai Dievs palīdzēs atgriezties Latvijā?" bija prāv. J. Turka jautājumi ievadot Kalamazū latviešu biedrības rīkoto 18. novembŗa aktu Kalamazū kolledžas telpās 21. novembrī, pabeidzot svētrunu ar atzinumu: „Dievs vēl nav izkāpis no latviešu laivas". Lūgšanas vārdus teica māc. A. Piebalgs.

Svētku runā Apspiesto tautu komitejas priekšsēdis Detroitā, Sigurds Rudzītis, lika uzsvaru uz pašreizējā pasaules politiskā stāvokļa analizi, aicinot nenovirzīties no reālitātes. Laiku, kad Apvienotajās nācijās uzņemta sarkanā Ķīna un tās apmeklējumam gatavojas prezidents Niksons, bet Eiropā organizē drošības konferenci, runātājs apzīmēja par „neskaidrības un sajukuma laiku."

Tālākā savas runas daļā S. Rudzītis aicināja: „Ar savu darbu uzcelsim pieminekli Latvijai. Mūsu cīņa nav bezcerīga. Mūsu rindās nāk jauni izglītoti latvieši. Mums ir Garezers, Divreizdivi nometnes, latviešu skolas, koŗi, biedrības, draudzes un daudzi citi latviski pasākumi. Ne dzimtenē, ne trimdā neviens nav spējis nonāvēt mūsu brīvības ilgas.

Svinīgā akta norises vadītājs, Latviešu biedrības valdes viceprieksšēdis J. Šverns ievadrunā apliecināja: „Brīvās Latvijas gars vēl pastāv. Atbalstīsim jaunatni, kuŗa pret mums izstiepusi rokas." Tad paziņoja Latviešu biedrības gadskārtējo lēmumu, ka šajā gadā godināšanai izraudzīti Dr. V. Muižnieks un mākslinieks H. Celms, kas bijuši aktīvākie kultūras darbinieki Kalamazū. Brīvības cīnītājius, L.k.o.k., kpt. A. Lasi un R. Blankenburgi godināja ar sarkanām rozēm. Latviešu skolas pārzinis Dr. Ģ. Kaugars, pēc paskaidrojuma par ALAs nopelnu stipendiju, ar diplomu un naudas čeku apbalvoja šāgada uzvarētājus: Irēni Elksni, Aelitu Ozoliņu, Zintu Muižnieci un Zintu Aistari. Mičigenas gubernātora V. Milikena apsveikumu Kalamazū latviešiem nolasīja J. Šverns.

Priekšnesumu daļā L. Breikša Lūgšanu skandēja Z. Aistare, bet koris Dziesmu Vairogs diriģenta A. Kalnāja vadībā, iepriecināja ar vairākām dziesmām. Svinīgo sanāksmi, kuŗā piedalījās vairāk nekā 200 apmeklētāju, pabeidza ar priekšplānā uznestu Latvijas karogu prožektoru gaismā un kopīgi dziedātu Latvijas himnu.

Pēc akta Latviešu biedrības namā bija kopīgas vakariņas, ar biedrības priekšnieka O. Reinvalda, viceprieksšēža J. Grotēna un kpt. A. Laša uzrunām.

Latviešu skola Latvijas dibināšanas dienu atzīmēja 20. novembrī pirms mācībām. Korporāciju kopa sanāca svinīgā sanāksmē 18. novembrī A. Balcera ģimenes mājā, bet abās latviešu draudzēs 18. novembŗa vakarā bija svētku dievkalpojumi. Latviešu studentu klubs 21. novembrī rīkoja Rietummičigenas universitātē latvisko izstrādājumu stendu, kuŗu iekārtoja un pārzināja J. Pavasars un J. Baltmanis, bet tautas tērpus demonstrēja D. Aistare un M. Skrupšķele.

V. Boķis

ZIEMAS SVĒTKU un JAUNĀ GADA

apsveikums klientiem visos kontinentos!

Nek. īp. aģents Miervaldis KELLE

Dzīvokļi no $3000.—. Vasarnīcas no $ 11.000.—. Neapbūvēta zeme pēc pieprasījuma.

320 saulainas dienas gadā. Slēpēšana kalnos, zveja un visu veidu ūdenssports, medības, golfs etc.

KAPITĀLA IEGULDĪJUMS: peļņa virs 20% gadā (nodokļi nav jāmaksā).

Adr.: M. Kelle. Apartado 121. Almuñecar (Granada) SPAIN.

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS
plaša izvēle, vislabākā kvalitāte par mērenām cenām.

tip-top MEATS DELICATESSEN

Katru nedēļu kaut kas sevišķs

1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave. / Don Valley Parkway
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS
(Queen Elizabeth un Highway 27)

Ziemsvētku zosis, pīles, svaigi tītari un zosakņu pastēte, Švarcvaldes šķiņķis sautēšanai vai cepšanai, žāvētas zosu kājiņas un bezkaulu zosu krūtis — īsta delikatese. Ziemsvētku cepumi un šokolāde no visas pasaules.

Mēs izmantojam šo izdevību jums novēlēt

PRIECĪGUS ZIEMAS SVĒTKUS UN LAIMĪGU JAUNO GADU!

TORONTO PILSĒTAS ATKRITUMU SAVĀKŠANAS PLĀNS

PIEKTDIENA, 24. decembris

PIRMDIENA, 27. decembris

PIEKTDIENA, 31. decembris

ir svinamdienas. Šajās dienās atkritumus nenovāks. Rēgulārās 24. decembŗa un 28. decembŗa savākšanas izdarīs trešdien, 29. decembrī. Rēgulāro 27. decembŗa savākšanu izdarīs otrdien, 28. decembrī. Rēgulāro 31. decembŗa savākšanu izdarīs otrdien, 1972. g. 4. janvārī.

H. F. ATYEO, P. Eng.
Commissioner of Streets

DV KV Skaņu plašu ekspedīcija,

16 QUEEN ST. N., HAMILTON 13, ONT. CANADA, telef.: 529-7939

piedāvā Kanadas DV agrāk izdotās skaņu plates — dažas jau trešā izdevumā.

Kaŗavīru dziesmas Nr. 1	Stereo $ 5.50	Mono $ 5.—
Kaŗavīru dziesmas Nr. 2	Stereo $ 5.50	Mono $ 5.—
Kaŗavīru dziesmas Nr. 3	Stereo $ 5.50	Mono $ 5.—
Kaŗavīru dziesmas Nr. 4	Stereo $ 6.50	Mono $ 6.—
Deju plate	Stereo $ 6.50	—
Ziemsvētku plate	Stereo $ 7.—	—
Bērnu plate		Mono $ 5.—

DV nodaļām, apvienībām un atkalpārdevējiem atlaide!

Ekspedīcijas vadītājs: V. RUDZĪTIS

Divas nozīmīgas konferences

(Pārnesums no 1. lpp.)

miem, un no 28. novembŗa līdz 2. decembrim, tāpat kā 1961. gadā par visām dzīves nozarēm, kas skaŗ iedzīvotājus ar gaŗākiem mūžiem.

Pašlaik valstī ir vairāk par 20 miljoniem 65-gadīgu un vecāku cilvēku. Tas ir ievērojams skaitlisks sektors, bet tas labklājības ziņā atrodas nepelnīti zemākā līmenī par pārējiem gadu gājumiem. Prezidents Niksons to vienmēr ieskatījis par apkaunojošu stāvokli, kādēļ 1969. g. oktobrī proklamēja šo Baltā nama konferenci 1971. gadam, kuŗā piedalītos ļoti plaša tautas pārstāvniecība, kas izstrādātu ne tikvien mērķus, bet reālus plānus vecāko pilsoņu dzīves standarta uzlabošanai.

Prezidenta ieceltā 14 locekļu speciālu uzdevumu komisija izstrādāja 24 ieteikumus ar saukli: „gaišāku nākotni vecajiem ļaudīm". Kongress ar senātu izdeva apvienotu rezolūciju konferences sasaukšanai, piešķirot līdzeļus un nosakot, ka konferencē pieņemtajām rezolūcijām jābūt iesniegtām prezidentam 120 dienu laikā, kas tās virzīs tālāk likumdevēju iestādēm 90 dienu laikā.

Paralleli darbojas senāta vecuma pētīšanas komiteja, kuŗā piedalījās 19 senātori, divos gados sadaloties apakškomitejās un mobilizējot ap 420 speciālistu no visām ieinteresētām organizācijām un iestādēm, kā arī atsevišķus pilsoņus. Komiteja iepazinās ar visām iespējamām problēmām.

Darba rezultāti sakopoti 1970. gada decembrī izdotajā senāta ziņojumā (N. 91-1548). Ieteikumi visumā saskan ar prezidenta komisijas atzinumiem. Priekšdarbi tagadējai konferencei notika visā valstī, visu 1970. gadu: vispirms ar aptaujām, tad apm. 6000 lokālās sanāksmēs, kuŗu lēmumus nodeva katras atsevišķas pavalsts gubernātoram un īpašām darba komitejām. 1971. gadā katrā pavalstī notika atsevišķas sagatavošanas konferences. To iznākumi ir iespiesti dažāda biezuma brošūrās Vašingtonas sanāksmes vajadzībām. Deļegātus nozīmē gubernātori no pilsoņiem, kam ir plaši materiāli, konsultantus, gerontoloģijas studentus u. c. Šīs valsts konferences grāmata, kuŗas veidošanā piedalījušās ap 35.000 personas, nav vēl iespiestas, tāpēc katrs delegāts saņēma 2000 fotostatikas lapas.

Vai šī konference panāks kaut ko tikpat nozīmīgu kā 1961. gadā, ir grūti pateikt, bet var paredzēt, ka radīsies jauns, vispārējs Valsts veselības apdrošināšanas plāns. Ja ne tas, tad katrā ziņā paredzamas nozīmīgas pārmaiņas tagadējā sistēmā. Ienākumu sekcija, protams, cīnīsies par minimālās pensijas paaugstināšanu; nekustamu īpašumu nodokli cer samazināt, atceļot skolām domātos maksājumus. Ieteikts arī ievest mobilas privātuzņēmumu pensijas, resp. darba vietu mainot, uzkrāto kapitālu pārskaitītu jaunajā darba vietā..

Jauns projekts ir pagarināt bezdarba pabalstu 55 — 58 g. veciem līdz jauna darba atrašanai, pēc Norvēģijas parauga. Vispārēja neapmierinātība ir ar piespiedu pensionēšanos 65 g. vecumā, pret ko ir arī pats konferences priekšsēdis Dr. A. Flemings, bij. Eizenhauera veselības ministrs. Mūsu tautieši ir sarūgtināti par to, ka pabalstu saņēmēji ir labākā stāvoklī par visu mūžu strādājušiem pensionāriem. Tā kā neizskatās, ka tieši tāda sūdzība būs formulēta (ir gan runa par trūkumcietēju robežas paaugstināšanu), tad šo priekšlikumu, liekās, varēs rezolūcijas veidā iesniegt republikāņu partijas nacionālitāšu padome. Abu latviešu delegātu stāvoklis ir grūts. Ielūgums saņemts tikai 20. oktobrī, kam par iemeslu bija zināma neziņa par šīs konferences nozīmi.

Latviešus pārstāv Amerikas latviešu republikāņu apvienības reprezentanti Augusts Gulbis un Milda Korsta. Ielūgums bija paredzēts arī Amerikas latviešu apvienības aprūpes daļas vadītājam Valteram, bet dažu apstākļu dēļ nokavējās Valtera biografijas iesniegšana (tika dots ļoti īss iesniegšanas termiņš, un starplaikā ielūdzamo delegātu saraksts jau bija slēgts.

BB.

Mana mīļā mammīte un māsa

Olga Jencs

dzim. 1900. gada 19. augustā,

mirusi 1971. gada 10. decembrī Toronto.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

meita un znots, brālis ar ģimeni.

Un dzīvei izskanot, viss paliek kluss,
Tik mīļa sirds zem smiltīm dus.

Anna Trauciņš

dzimusi 1895. gada 8. februārī,

mirusi 1971. gada 7. decembrī Toronto.

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto
PALĪDZĪBAS FONDS

Jautājumi, kas „karājas gaisā"

(Pārnesums no 11. lpp.)

taujas gaitā, nokļuva agrāk pieminētās trīs ceturtdaļas klausītāju — jā: pašu izmeklēšanas tiesnesi ieskaitot.

Visas šīs trīs ceturtdaļas, protams, to nebija gaidījušas. Vienam, otram šāda lomu izmaiņa nāca kā pārsteigums un vēlāk tie mēģināja spārdīties pretī. Jaunās patiesības tomēr atklājās. Atklājās dzīvas, taustāmas, redzamas, saprotamas un spēka pilnas. Ne — izslejoties no varas pozicijām vai no paslēptuves, lai kādu aizbaidītu, kā pirms 15 gadiem — atskaitot, varbūt, pāris tiepšas un stūrgalvjus, bet tie jau nav nekur aizbaidāmi tā vai tā. Atklājās un izauga kā īstenība, reizē drauds un cerība: drauds vēciem murgiem un mirušā atdzīvināšanas mēģinājumiem, cerība jaunai atdzimšanai, augsmei un briedumam „pazudušo" un vēl „pazaudējamo" atbalstā. Tāpat atklājās, ka pēdējie nekur vēl nav pazuduši. Tie tikai gaida savus uzdevumus un savu īsto laiku atziņu meklētājos tas modināja aizdomas, atjaunoja savstarpējo neuzticēšanos. Tā pilnīgu viedokļu saskaņu vakars nepanāca. Indrānu traģēdijas gaisotne palika neizkliedēta. Kā saindēts izdedžu mākonis tā karājās starp zemi un sauli. Un dzima jautājumi, kas apšaubīja paša tēmata jautājuma uzbūvi un šai uzbūvei lietotos materiālus Tie palika neizteikti. Žēl, ka vakars ilga tikai nepilnas 5 stundas.

Varbūt, labāk, ka tie arī paliek neizteikti. Vismaz pagaidām. Piezīmēm, tāpat kā vakaram, jābeidzas piecas minūtes pirms divpadsmitiem — apziņā, ka pēc katras pusnakts sākās jauna diena.

Osvalds Liepa

SPORTA APSKATS

SVĒTDIENAS BASKETBOLA LĪGA

Toronto 1949. gada novembrī nodibinājās svētdienas basketbola līga. Pirmajā gadā tajā piedalījās 3 ukraiņu un 1 lietuviešu vienība. Nākošā gadā līgai piebiedrojās japāņu, poļu, kroātu un maķedoniešu vienības. Latviešu basketbola vienība — Toronto DV sāka spēlēt šajā internacionālajā līgā 1953. gadā. Līgas vadībā, sākot ar dibināšanas dienu, bija Džīna Majnerika (Maynerick). Svētdienas basketbola līgas nozīmi Kanadas sporta dzīvē savā laikā bija novērtējusi Ontario provinces valdība un atzīmējot Kanadas 100 gadu pastāvēšanu, Majneriku īpašā ceremonijā apbalvoja. Pirms dažiem gadiem Majnerika aizgāja aizsaulē. Pieminot bijušās līgas vadītājas nopelnus, svētdienas basketbola līga nodēvēta viņas vārdā.

Vienību sastāvs līgā mainījies. Tajā tagad senioru grupā spēlē DV, kas ir pagājušā gada meistarvienība, ukraiņu Andis, poļu Trident, igauņu Kalevs un lietuviešu Aušra ar Vītis. Jaunatnes grupā piedalās Toronto latviešu YMCA, kas pagājušā sezonā cīnījās finālā un ieguva otro vietu, igauņu Kalevs, lietuviešu Vītis un Aušra.

Jaunatnes grupas pirmajā spēlē bija spēcīgās Aušras un latviešu YMCAs jaunatnes vienības. Latviešu jaunatne gan sākumā izcīnīja 8 punktu vadību, bet tālākā spēles gaitā ritēja skaista un līdzvērtīga spēle. Pirmajam ceturksnim beidzoties latvieši veda ar 18:15 punktiem un puslaiks beidzās YMCAs labā ar 33:27 punktiem. Otrais puslaiks bija vēl vienlīdzīgāks un puslaika beigās, lietuviešiem pārejot uz „cilvēks-cilvēks" spēles veidu, YMCAs stabilitāte mazliet sašķobījās un pretinieku vienība kļuva sevišķi centīga, gūstot uz brīdi pāris grozu pēc kārtas, samazinot rezultāta starpību. Latviešu zēni tomēr bija tie, kas diktēja spēli un uzvarēja ar 77:72.

Vērojot spēli, varēja dibināti priecāties par latviešu jaunatni, kas parādīja sevi kā daudzsološu vienību, protams, ja vienība turpmākās spēlēs būs pilnā sastāvā.

YMCAs jaunatnes spēlētājs L. Tobiss ir vērtīgs ieguvums šās līgas spēlēs un lieliski papildina pagājušā gada trijotni — V. Pālenu, A. Ozoliņu un I. Kopštālu. Labs ir arī pārējo spēlētāju materiāls, kaut arī tiem ir daudz jāstrādā, lai uzlabotu savus metienus uz grozu.

YMCA spēlēja: V. Pālens — 21, L. Tobiss — 21, A. Ozoliņš — 19, I. Kopštāls — 12, P. Dadzis — 2, A. Fogels un J. Ozoliņš.

Ž. Zentiņš

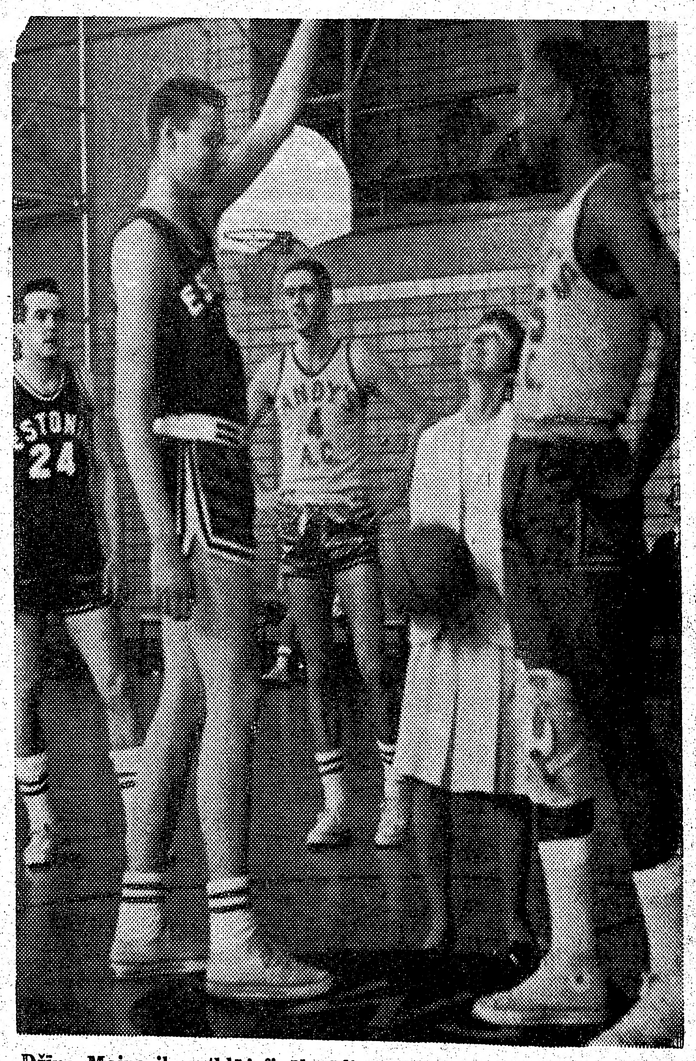

Džīna Mainerika atklāj finālspēli 1966. gada pavasarī. Egils Petmanis (24. numurs) spēlēja igauņu vienībā.

J. Udrova archīvs

Osvalds Akmen

Manit pionie

Pagājušā ga
mā gadu desmit
ka latviešu izceļo
rikas kontinent
Kanadu. Tajā l
un Kanadā vēl
vas zemes. Īpaš
ja par zemkopj
latviešu izceļoja
bet tur tropu k
siem bija pane
prasīja daudz up
ņēmīgākie, iekrā
stāja Braziliju
ziemeļiem — u
zināšanos starp
nentiem uzturēj
laikrakstu pali
tīkotāji nāca n
žādām zemēm,
zemes, Krievijas
rijas.

Kad par Kan
ministru bija K
kas bija iecelot
vēlīgs, viņa libe
ietekmē Kanada
sākās liels uzpl
ņot durvis miljo
ju, arī mūsu t
nadas toreizēj
Vilfords Lurjē
padsmitais gadu
ja Ziemeļamerik
Valstu gadsimts
gadu simts būs
dusimts.."

Latviešu imm
nadā, tāpat arī
dalīt četros
līdz 1905. gada
— līdz Latvijas
nāšanai, 3. —
pasaules kaŗam
emigrācija pēc
kaŗa. Katrs po
vu ainu Manito
kuŗa nesen atsk
simtgadu vēstu
vieši šai laikā
tīties uz 75 ga
ņi spēra pirmo
jās.

Ap 1896. gad
latviešu ļaudis
mazus puduŗu
pēc 1905. gada
vairāk iecelot
šus, kas bija
sacēlušies pret
kungiem — Kr
patvaldību. Kar
saimnieciskās
ņā bija daudz
Eiropas zemēm
tiesību ziņā
saimnieks bija
par brīvāko E
Šādi konstatēj
brošūrās par K
viski iespieda
ziņā veicināja

Laikā no 1911
zirgu ne trakt
svētdienās šis
lonists svētku

Osvalds Akmentiņš

Manitobas latviešu pionieru ceļi

Pagājušā gadsimta beidzamā gadu desmitā sākās plašāka latviešu izceļošana uz Amerikas kontinentu — ASV un Kanadu. Tajā laikā Brazilijā un Kanadā vēl bija daudz brīvas zemes. Īpaši pēdējo dēvēja par zemkopju valsti. Daļa latviešu izceļoja uz Braziliju, bet tur tropu karstums ne visiem bija panesams. Klimats prasīja daudz upuru, tāpēc uzņēmīgākie, iekrājuši naudu, atstāja Braziliju un devās uz ziemeļiem — uz Kanadu. Sazināšanos starp abiem kontinentiem uzturēja ar latviešu laikrakstu palīdzību. Zemes tīkotāji nāca no Eiropas dažādām zemēm, nāca no Kurzemes, Krievijas un pat Sibirijas.

Kad par Kanadas iekšlietu ministru bija Klifords Siftons, kas bija ieceļotājiem ļoti labvēlīgs, viņa liberālās politikas ietekmē Kanadas immigrācijā sākās liels uzplaukums, paverot durvis miljoniem ieceļotāju, arī mūsu tautiešiem. Kanadas toreizējais premjērs Vilfords Lurjē teica: „Deviņpadsmitais gadu simtenis bija Ziemeļamerikas Savienoto Valstu gadsimts. Divdesmitais gadu simts būs Kanadas gadusimts.."

Latviešu immigrantus Kanadā, tāpat arī ASV, var sadalīt četros posmos: 1. — līdz 1905. gada revolūcijai, 2. — līdz Latvijas valsts nodibināšanai, 3. — līdz Otrajam pasaules karam un 4. posms, emigrācija pēc Otrā pasaules kara. Katrs posms sniedz savu ainu Manitobas provincei, kuŗa nesen atskatījās uz savu simtgadu vēsturi. Turklāt latvieši šai laikā varēja atskatīties uz 75 gadiem„ kad viņi spēra pirmos soļus prērijās.

Ap 1896. gadu sāka plūst latviešu ļaudis un veidoja mazus puduŗus, kuŗi vēlāk, pēc 1905. gada atveda šeit vēl vairāk ieceļotājus — latviešus, kas bija savā dzimtenē sacēlušies pret saviem kakla kungiem — Krievijas carisko patvaldību. Kanada jau toreiz saimnieciskās labklājības ziņā bija daudz augstāk par Eiropas zemēm. Arī politisko tiesību ziņā Kanadas lauksaimnieks bija daudz pārāks par brīvāko Eiropas pilsoni. Šādi konstatējumi daudzās brošūrās par Kanadu, ko latviski iespieda arī Rīgā, savā ziņā veicināja latviešu bez-devumā zemnieku izceļošanu uz Kanadu.

Manitobas latvieši grupējās ne vien Vinipegā, bet arī provinces ziemeļos un rietumos, aiz lielā Vinipegas ezera un tālu vēl aiz tā — Dofinā, (Douphin) un Siftonā (Sifton(. Lielais vairums tomēr novietojās starp Līriveras (Lee River) un Birdriveru (Beard River) upju baseinu, izveidojot Lakdubonetes (Lac du Bonnet), Letonijas, Birdriveras, Līveras, Pinavas, Poplarparka (Poplar Park(un Lībavas latviešu kolonijas. Uz Manitobu, tāpat uz pārējām Kanadas provincēm, devās arī ASV dzīvojošie latvieši, kam nepatika darbs smacīgās fabrikās un kas vēlējās dzīvi laukos.

Vēco latviešu ieceļotāju dzīves pazinējs un pētnieks O. Kļaviņš, kas Manitobā intervējis vairākas latviešu ģimenes, klaušinādams ziņas par pagājušiem laikiem, raksta:

„Paši pirmie ieceļotāji Manitobā ir Jānis Allers, Leopolds Salme un Jēkabs Ozols. Jānis Allers par savu jauno dzīves vietu izvēlējās Siftonas apvidu, kur strādāja savā saimniecībā, paralēli vel darbojās par valdības iredni (government agent), ierādīdams citiem iebraucējiem saimniecības u. t. t. Jānis Allers Kanadā ieceļojis no ASV, vilināts ar Kanadas lētajām „homestead" saimniecībām (60 akru zemes par $10), jau 1900 gadā."

Tālāk O. Kļaviņš raksta: „Saimnieciskie bēgļi pa Manitobu, sadalījās pa Dofinas, Lībavas un Lakdubonetas apkartni, retais palika Vinipegā. Gandrīz visi Birdriveras latvieši iebrauca 1910. un 1911. g. no Brazilijas, uz kurieni tie bija izceļojuši jau 1907. g., bet neparastais klimats un slimības (malarija u. c.) spieda viņus meklēt piemērotākas mājvietas. Pirmie no Brazilijas iebrauca Baloži 1910. g. 31. maijā, bet 4. septembrī iebraukuši: Oši, Gulbji, dažas nedēļas vēlāk — Sarapi (pēdējie Brazilijā bija ieceļojuši no Odesas), tad Priedes (no Besarabijas), Šaumaņi (no Sibirijas) u. c. („Dažas jaunas ziņas par Dofinu", Informators Nr. 3 (201), Vinipegā)

O. Kļaviņš, rakstīdams Vinipegas latviešu biedrības izdevumā „Informators" 1968. g. okt. burtnīcā vēl par 1898. g. ieceļojušām divām latviešu ģimenēm raksta sekojoši: „Arī mājvietu katra no šīm grupām ir meklējusi katra savā Manitobas stūrī: viena Siftonā, otra tagadējās Lībavas apkārtnē." Šis fakts ir raksturīgs latviešiem, nevēlēšanās dzīvot svešumā kopā vienā apvidū, bet dzīvot labāk tālāk no sava tautieša, kas konstatējams arī pašā jaunākā emigrācijā.

Gadsimta mijā un pēc tās, ieceļotāju skaits strauji audzis, kad pirmajiem sekojuši jauni — pirmo un nākošo ieceļotāju piederīgie un paziņas. Jaunie ieceļotāji ir sadalījušies pa visu Manitobas provinci, vairākumam tomēr novirzoties uz diviem pirmajiem (Siftonas - Lībavas) centriem, kam klāt vēl nāk jauns — Lakdubonetas apvidus. Vēlāk šī jaunā centra (Lac du Bonnet) iemītnieki sadalās mazākās grupiņās — daļa apmetas tieši Lakdubonetas miestiņā, citi saņēma zemi Letonijā, Līriveras un Birdriveras apkārtnē.

Pašā sākumā niecīgs tautiešu skaits apmeties pašā Vinipegas pilsētā. Vēlākos gados notikusi liela „tautu staigāšana", mainot dzīves vietu savā apvidū un pārejot uz citurieni. Samērā lielas pārmaiņas notikušas Kanadas un ASV latviešu vidū, satiksmei notiekot abos virzienos. Pēc Latvijas valsts nodibināšanās neliels skaits latviešu atgriezušies atpakaļ dzimtenē.

Tādi ir pirmie soļi, sekojot Manitobas latviešu pionieŗu ceļiem. Var jautāt, kāpēc kolonijas bija tik izkaisītas? Vai tiešām tā būtu bijusi latviešu mentālitāte, jeb Kanadas valdības kaut kādi ierobežojumi, lai neizveidotos lielas etniskas kopas.?

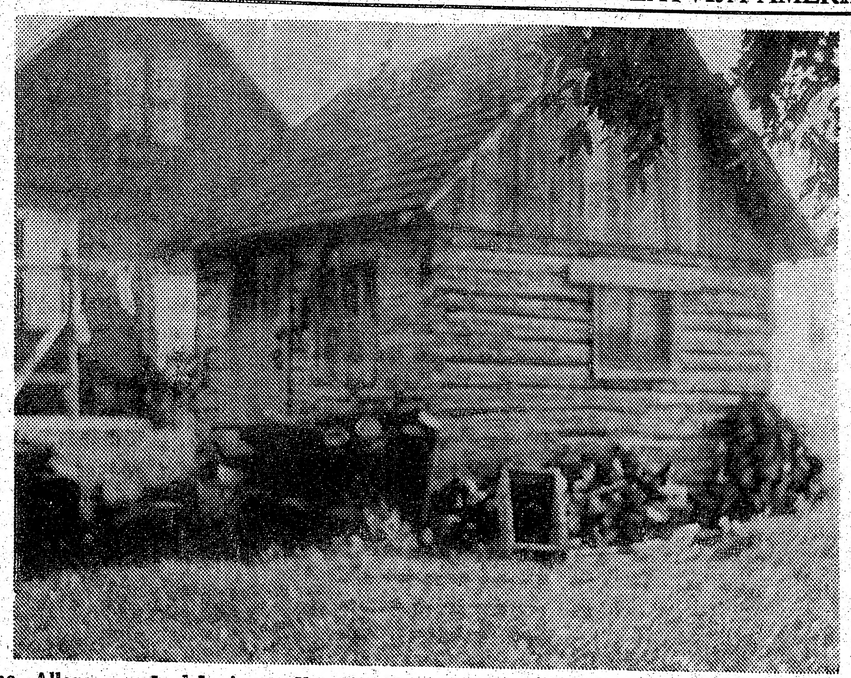

Jāņa Allera vecā dzīvojamā ēka Siftonā, Manitobā. O. Akmentiņa archīvs

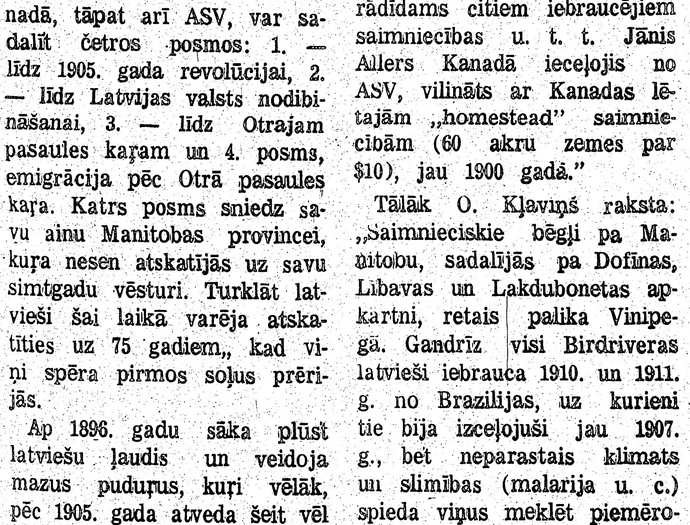

Laikā no 1911. līdz 1920. gadam latviešu kolonijās nebija ne zirgu ne traktoru, bet viņu vietu izpildīja ragainais vērsis. Arī svētdienās šis vērsis veica vilcē ja lomu, kad kāds latviešu kolonists svētku drānās devās uz pilsētu.

O. Akmentiņa archīvs

KANADAS ZIŅAS

SADBERIJĀ

Sadberijā 18. novembŗa svinības ievadīja māc. E. Kerģa dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā. Svētku aktā runu teica LN AK padomes priekšsēdis un politiskās daļas vadītājs V. Upeslācis. Runādams par pašreizējo starptautisko stāvokli, viņš uzsvēra, ka tikmēr, kamēr no mūsu vidus nebūs pārstāvju valsts vadošās iestādēs, nebūs arī ievērojamāku, mums labvēlīgu pārmaiņu Latvijas brīvības atgūšanā. Tikai iekļaujoties šīs zemes politiskā sistēmā, dodot īstos vīrus īstajās vietās, mēs varam gaidīt labus panākumus. Mudinot klātesošos jaunešus, kā dižus piemērus V. Upesiācis minēja ALAs priekšsēdi U. Gravu un LNAK priekšsēdi T. Kronbergu. Sarīkojuma tālākā norisē, ar tautas dziesmām iepriecināja pašu māju jauniešu ansamblis Arijas Grases vadībā, un ar tautas dejām Sūsenmarī jauniešu deju grupa Dainas Kakes vadībā. Patriotisku dzejoli deklamēja Arturs Šiņķis. Sarīkojuma vadītājs Vitolds Kārklinš klātesošos iepazīstināja ar kopīgā likteņa līdzgaitniekiem — igauņu un lietuviešu pārstāvjiem, kuŗi nodeva sveicienus mūsu tautai. Par bagātu svētku mielastu bija rūpējušās Z. Bērziņa un M. Žirbule ar palīdzēm. T. N.

GVELFA

Kanadas ķīmijas institūts (Chemical Institute of Canada) piešķīris balvu Gvelfas skolotājai Ingrīdai Baumanei par izcilām sekmēm ķīmijas mācīšanā Gvelfas kolledžiātā. I. Baumane, dzim. Aivara, ieguvusi gradu dabaszinātnēs un matēmatikā Nansi universitātē Francijā. Kanadā ieceļojusi 1952. gadā. Viņas pirmo vīru nonāvēja raktuvju nelaimē Kirklandleikā. Arī viņas bērni no pirmās laulības, 17 g. v. Benita un 16. g. v. Arturs Gulbis, mācās Gvelfas universitātē. Otrā laulībā devusies ar Dēvidu Baumanu (Bowman), kas ir fizikas doktors un strādā pētniecības laboratorijās Gvelfā. Ingrīdas Baumanes tēvs Pēteris Aigars Latvijas neatkarības laikā bija Rīgas 2. valsts ģimnazijas dibinātājs un direktors, mira pērngad Toronto. Māte, skolotāja Lilija Aivara vēl tagad dzīvo Toronto un sasniegusi jau 87 mūža gadus. Arī viņas otrā dēla Margera mūžs beidzies traģiski, kļūstot par upuri autonelaimē Austrālijā, atstājot atraitni un mazbērnus Jāni un Daiju, kuŗus gatavojas apciemot šajā mēnesī, nebaidīdamās sirmā vecumā uzņemties tālo ceļu uz šo kontinentu. — re.

VINIPEGA

Vinipegas latviešu biedrība 4. decembrī rīkoja Z. un O. Kļaviņu mājā rakstnieka Jāņa Poruka 100 gadu dzimšanas dienas atceres vakaru, kuŗu atklāja biedrības priekšnieks E. Dīriķis, bet skolotājs Antons Staudzs apskatīja Jāņa Poruka dzīves gājumu. Poruka stastus lasīja Leokardija Staudze, bet dzejoļus — Zigrīda Kļaviņa. Atceres vakars bija pulcinājis 40 dalībnieku. V. Z.

Manitobas provinces loterijas D-serijā laimestus ieguvuši: S. Purmalis Vinipegā — 1000 dol., Alise Hāna Asinebojā, Saskačevanā — 500 dol. un Norandas DV nodaļas priekšnies A. Snore — 25 dol. V. Z.

MONTREALA

Montrealas Pointe Claire slimnīcā 24. novembrī 72. g. vecumā miris būvinženieris Jānis Apinis. Nelaika tēvs bija Latvijas armijas ģenerālis Jānis Apinis. Nelaikis bija dzim.s 1900. g. 22. jūnijā. Kara skolu Kazaņā beidzis 1918. gadā, bet nevēlēdamies kalpot sarkanarmijā, abi ar tēvu atgriezās Latvijā un iestājās atbrīvošanas armijā. Jānis Apinis bija viens no pirmajiem studentiem Latvijas universitātes būvinženieŗu fakultātē, reizē būdams arī karavīrs, vairākas reizes piedaloties atbrīvošanas kaujās. Augstskolu pabeidza 1929. gadā ar būvinženieŗa gradu, strādājot šoseju un zemesceļu depatrtamentā, vēlāk par Rīgas rajona inženieŗa palīgu. Savam augstskolas diplomdarbam J. Apinis bija izvēlējies tilta projektu pāri Gaujai pie Siguldas, kuŗa celšanu vēlāk viņš arī pats vadīja. Tiltu izpostīja Otra pasaules kara laikā. Pārceloties uz Kanadu, Jānis Apinis strādāja Jaunskotijas ceļu departamenta tiltu nodaļā, kuŗu vēlāk pats vadīja. 1968. gadā aizgāja pensijā un pārcēlās uz dzīvi Montrealā pie vecākās meitas, pazīstamās baletdejotājas Irēnes Apines. Ir Fraternitas Arctica filistrs. Nelaiķi pārpelnošanai 27. novembrī izvadīja prāv. V. Šēfers, iepriekšējā vakarā aizlūgumu noturot Montrealas pareizticīgo katedrālē. Abās vietās pulcējās tuvinieki, radi, draugi un Fraternitas Arcticas konventa locekļi no Kanadas un ASV. Goda sardzē stāvēja aizgājēja konventa locekļi un Montrealas korporāciju kopa. Fraternitas Arcticas vārdā atvadījās J. Ribakovs, bet no Montrealas korporāciju kopas P. Agrums (Fr. Imantica).

P. Agrums

HAMILTONA

Hamiltonas vanadžu kopa 4. decembrī piedalījās starptautiskajā Ziemsvētku tirdziņā ar savu svētku gardumu novietni. Bez latviešiem vēl bija pārstāvētas 12 tautības: lietuvieši, čechi, rumāņi, igauņi, vācieši, velši, ķīnieši, slovaki, italieši, poļi u.c. Katrai tautībai bija sava novietne, kur tirdziņa apmeklētāji varēja nogaršot viņu tradicionālos svētku cepumus. Bija arī priekšnesumi un tautību pārstāvju paskaidrojumi par viņu tradicijām. Latviešu novietni rotāja deviņzuburains svečturis un senais svētku rotājums-puzurs. Bija nogaršojamas piparkūkas, pīrādziņi un citi gardumi. Par Latviju un latviešu svētku tradicijām un tautas tērpiem stāstīja Baiba Šmita-Kalēja, bet pie galda viesus sagaidīja tautu meitas Inese Tuklera un citas vanadzes. **BŠK**

SV. KATRĪNAS

DV Sv. Katrīnu nodaļas vanadžu kopas rīkotajā gleznu un daiļamatniecības darbu izlozē 28. novembrī izvilkti šādi laimīgo ložu numuri: 930 — sveces, 179 — keramika, 907 485, 260 un 434 — gleznas.

JAUNATNEI

Pēdēja laiva

VALDAS LIEPIŅAS GODALGOTĀ SACENSĪBAS DARBA NOBEIGUMS

(Nobeigums)

Žanis un Maruta paliek vieni. Maruta nevar saprast, kādēļ Žanis Daigai izstāstīja visu, kas notika un vēl pie tam atdeva savu vietu laivā. Žanis nav nelaimīgs par to, ka pat vistuvākie biedri viņam nesniedza roku: Nekāda paldies man nevajaga, un to arī negaidu." Tagad viss, uz ko Žanis var gaidīt, ir lode. — Šī lode var nākt no ienaidnieka, bet varbūt arī no kāda, kuŗa dzīvību viņš bija izglābis. Tomēr Žanis jūt, ka viņš ir rīkojies pareizi un tādēļ, ja viņam atkal būtu jāiet tas pats ceļš, viņš rīkotos tāpat, jo visa viņa rīcība bija iepriekš labi pārdomāta.

Žanis mēģina Marutai izskaidrot, ka ar godu nevar cīnīties, „ar godu var tikai mirt". Cīnoties negodīgi, var iegūt laiku, kuŗā uzvarēt ienaidniekus.

Daži sauc Žani par suni, bet viņi nesaprot, cik grūti Žanim bija dot tādus upurus kā savus draugus. Viņš būtu daudzreiz gribējis būt godīgs cīnītājs, ko ar cieņu pieminēs, bet ja tāda Žaņa, negodīga cīnītāja, nebūtu bijis, tad nebūtu arī ar godu pieminētāju. Žaņa vadmotīvs šajā gadījumā bija: „Un tā kā viņi — godīgie cīnītāji — būs vairāk vajadzīgi par mani, tad es viņus glābu, kaut arī to vajadzēja negodīgi darīt."

Kurzeme ir pazaudēta un visi bēg, tikai Žanis tic, ka kādreiz tā būs brīva un ka viņš to vēl pieredzēs. Ja arī Žanim rastos izdevība, viņš tomēr prom nebrauktu. „Tāda (izdevība) jau nupat man gadījās. Izvilku laimes lozi. Brīdi bija iedegušās dusmas. Un tūlīt sametās kauns no sevis. Ko es gribēju izdarīt? Aizbēgt no šī krasta, kur esmu dzimis un uzaudzis? Pamest šo nabaga zemīti, kas man allaž bijusi laba māte? Lai viņa man varētu pārmest: kā bezgodis esi te dzīvojis un tagad kā gļēvulis bēdz prom? Nē, Maruci, te esmu iesācies un te gribu izbeigties. Jo šī ir mana zeme, un te ir mana vieta. — Ardievu."

Kad Maruta viņam nepiekrīt un mēģina iestāstīt, ka sveši karapulki nomida mūsu laukus un samin mūs pašus, un mēs nekā vairs nespējam šeit darīt, Žanis atbild, ka „tā tas vienmēr bijis. No visām pusēm allaž esam kauti un nicināti. Un tomēr mēs dzīvojam. Un arī turpmāk neiesim bojā. Mēs esam tikai zāle, ko nomin. Bet zeme paliek — un tā zaļos atkal — mūsu zeme."

Ardievas sakot, Maruta piespiežas pie Žaņa pleca un tad aizsteidzas. Žanis ir palicis viens. Viņš iededzina cigareti, apsēžas un skatuve iegrimst tumsā. Cigarete izdeg. Aizveras priekškars. Zālē iedegas ugunis, bet skatītāji klusē. Viņiem ausīs vēl skan Žaņa vārdi: „Bet zeme paliek — un tā zaļos atkal — mūsu zeme."

Tas ir visu sapnis.

Kādi raksturi bija Melnais Žanis, Puika uz goda, Daga un Maruta?

Lugas varonis ir Melnais Žanis, ar kuŗa dzīves filozofiju autors mūs iepazīstina pa lugas darbības laiku. Vai Melnais Žanis bija negodīgs? Tā sākumā var izlikties, bet, kad šis jautājums tiek pamazām iztirzāts, mūsu uzskati mainās. Viņš vairs nav nodevējs, par kādu mēs viņu turējām, bet patriotisks cīnītājs, kuŗš ir pārliecināts par savas rīcības pareizību. Žanis ir pusmūža vīrs, kuŗā vairs nav jaunības degsmes un straujuma. Viņā jau ir izveidojusies nosvērtība un vienaldzība. Žanis zina, ka vienīgais veids, kā var uzvarēt ienaidniekus, kuŗi cīnās ar negodīgiem līdzekļiem, ir cīnīties tādā pašā veidā. Var cīnīties tikai gods ar godu vai negods ar negodu. Melnā Žaņa uzskati ir ļoti līdzīgi kapteiņa Reta Batlera uzskatiem Margaretas Mičeles grāmatā „Vējiem līdzi". Arī Retam bija vienaldzīgi, ko cilvēki par viņu domā. Rets, tāpat kā Žanis, bija negodīgs cīnītājs, lai varētu aizstāvēt savu iemīļoto tautu. Viņi jūt, ka ir „labāk negodīgi glābt, nekā godīgi pazudināt". Par visu vairāk Žanis mīl savu tēvu zemi, ar kuŗu viņš uzņemas kopīgu likteni, cik grūts arī tas būtu.

Puika uz goda ir pretstats Melnajam Žanim. Viņš ir jauns, straujš, neapdomīgs. Sākumā ir grūti par viņa raksturu spriest, jo Puikam ir tīri fiziskas ciešanas. Viņam ir lode plecā un, kamēr tā sāp, dzīvot griba nav pārāk spēcīga. Tomēr viņš sapņo par citām zemēm, kur viņš varētu atkal kļūt vesels un tādēļ dzimteni atstāt viņam nav sevišķi grūti. Puika arī ir cīnītājs par dzimteni, bet viņš cīnās godīgi un godīgi arī mēģina pats sevi glābt. Arī Puika aiziet neatvadījies no Melnā Žaņa. Vai viņš Žani nīda par negodīgo cīnīšanos, vai par to, ka viņš bija izglābis arī Puikas dzīvību? Puikas jaunības godīgums nelauj panākt izlīgšanu ar „nodevēju" Žani.

Daga juta, ka Žanis bija darījis nepareizi, nododot savus draugus. Tas Žanis, ko viņa bija iedomājusies, bija godīgs un labs. To Žani viņa mīlēja ar visu savu jauno būtni, bet, kad izrādījās, ka Žanis nav tāds, kādu Daga bija viņu iztēlojusies, Daga tika dziļi satriekta un viņas mīlestība pārvērtās naidā. Pat arī tad kad Daga uzzināja, ka Žanis izglāba arī viņas dzīvību, viņa nespēja neko citu just, kā naidu.

Selgas Maruta bija pilnigs Dagas pretstats. Šī nosvērtā latviešu zemniece — sakarniece — nesa sevī savas tautas traģēdiju. Viņa ir vienīgā, kas gan neattaisno Žaņa cīņas līdzekļus, bet tos tomēr izprot. Marutas mīlestība pret Žani daudz ko pārvar un dod viņai spēku respektēt Žaņa vēlēšanos. Tomēr tā nav tik stipra, kā Žaņa mīlestība pret tēviju, jo Maruta aiziet tur, kur viņu sauc pienākums, atstājot Žani vienu.

„Pēdējā laiva" ir Mārtiņa Zīverta 34. luga. Tā tika uzrakstīta M. Zīverta braucienam uz Austrāliju 1957. gadā. Savus tēlus viņš ņēma no dzīves. Latvijai ir bijis daudz jācīnās par savu brīvību, gan ar krieviem, gan ar vāciešiem.. Latvijā ir arī bijuši cilvēki, kas ir šķietami gājuši kopā ar okupantiem. Tauta viņiem pārmeta, ka viņi ir nodevēji un tos parasti tiesāja pēc viņu darbiem, neprasot pēc darbības motīviem.

Patiesībā šo cilvēku vidū, kuŗi tika apzīmēti par līdējiem un pašlabuma meklētājiem, bija daudzi lieli patrioti, kas bija gatavi tēvijai upurēt ne tikai dzīvību, bet arī godu, ja tas bija vajadzīgs..

Tā arī laikrakstā „Austrālijas Latvietis" parādījās dažādi lasītāju uzskati par šo lugu K. Freimaņa uztverē. Daļa skatītāju pieņēma, ka pastāv tādas mūžīgas vērtības, kā taisnība, skaistums. Ir arī smadzenes, kas šīs vērtības aptver labāk par mums un tādēļ spēj mums tās parādīt. Mums ir tikai jātic un tādēļ luga nav jākritizē.

Daļa citu skatītāju domāja, ka mums jau apnikuši kaŗi un bēgli. Sirds ilgojas miera, bet mūsu priekšā ir atkal bunkurs. Kaut gan mēs esam tādu laiku pārdzīvojuši, šodien mums ir citādas problēmas risināmas, mēs gribam raudāt un smieties par normālu dzīvi.

Atkal cita daļa skatītāju pārmeta Zīvertam, ka viņam nav morāles un viņa lugas nebūtu rādamas jaunatnei. Kā jaunatne var ņemt par paraugu Melno Žani, kuŗš cīnījās tik negodīgiem līdzekļiem, vai arī — kā var ideālizēt žīdu meiteni, kad tajā pašā laikā latviešu cīnītājs ir rādīts tik tumšās krāsās. Sevišķi rūgtas balsis skanēja Brisbenā, sakot, ka Pēdējās laivas izrādei esot vajadzējis brīdinājumu, ka luga jaunatnei aizliegta.

Kādēļ izskanēja šādi vārdi? Vai tad redzēt lugu, kuŗā aprakstīta latviešu dzīve okupācijas laikā un pēdējās Kurzemes dienas, nav labāk un raāālāk nekā mācīties to no stāstiem? Es domāju, ka katram latviešu jaunietim būtu jāredz luga Pēdējā laiva, lai viņš varētu saprast, kādēļ latviešu tauta ir tagad izkaisīta pa pasauli un kādos apstākļos tā atstāja savu zemi.

Man liekas, ka tieši Kultūras dienām, kur mēs ne tikai priecājamies, bet arī kavējamies atmiņās un tā smeļamies spēkus nākotnei, šī luga ir ļoti piemērota. Tādēļ biju ļoti pārsteigta, ka arī šoreiz tika dzirdēti tādi paši vārdi kā 1957. gadā. Pēc trīspadsmit trimdas gadiem cilvēku uzskati vēl palikuši tādi paši. Tomēr, no izteiktajām piezīmēm ir redzams, ka M. Zīverts savā lugā ir devis vielu pārdomām arī šīsdienas skatītājiem un tas arī ir labi.

ALAs Nopelnu stipendijas pasniegšana 18. nov. aktā Kalamazū. Uzņēmumā latviešu skolas pārzinis Dr. Ģ. Kaugars apsveic Irēnu Ēiksni (pa kreisi); labajā pusē Aelita Ozoliņa, Zinta Aistara un Zinta Muižniece. Foto: F. Ritums

Noslēpumainais atradums

Pa tālruni no Arizonas, ASV

Pagājušo piektdienu, drūmā un lietainā novakarē, noguruši no gaŗā desmit jūdžu pārgājiena, tālumā ieraudzījām kādas ēkas tumšo siluetu. Saņēmām pēdējos spēkus un devāmies ēkas virzienā. Tā bija kādas pamestas lauku saimniecības dzīvojamā māja. Daži logi dēļiem aizsisti, citiem slēģi tikko turējās rūsas saēstajās virās un spokaini čīkstēja.

Mājas bēdīgais izskats mūs neuztrauca, jo lietus sāka gāzt kā ar spaiņiem un mēs bijām laimīgi atraduši pajumti. Durvis bija pusviru atvērtas, ko spēcīga vēja brāzma atsita vaļā, un mums pretim rēgojās necaurredzama tumsa.

Drošsirdīgi, gar sienām taustīdamies, mēs devāmies nama iekšienē. Mana brāļa Jāņa pusizdegušās kabatas spuldzes blāvajā gaismā ieraudzījām vecu dīvānu, lielu kaudzi sadzeltējušu, vecu laikrakstu, milzu trīskājainu apaļu galdu un istabas kaktā, laika un citu ārējo apstākļu nebojātu, melnu ozolkoka šķirstu. Kas gan varēja atstāt tik labi uzglabājušos šķirstu?

Apskatot tuvāk, uz izrotātā šķirsta vāka mēs ievērojām savādu traipu. Vai tās varēja būt asinis? Vējš atkal atsita durvis un ar spēcīgu grūdienu pabīdīja mūs abus uz priekšu šķirsta virzienā. Jāņa kabatas spuldzes vājās gaismas stari lauzās cauri zirnekļu tīkliem un kā lipšus pielipa pie savāda šķirsta. Tur mēs stāvējām, bailēs ieplestām acīm . . .

Laikā, kad mans draugs zvanīja un stāstīja par šo notikumu, Arizonā plosījās negaiss un mums bija saruna jāpārtrauc.

Ko tu domā, kas bija šai šķirstā? Kaut kas vērtīgs? Savāds? Jocīgs? Bīstams? Noslēpumains? Turpini šo stāstu un atsūti nobeigumu man, lai ar laikraksta palīdzību varētu pastāstīt arī citiem. Starplaikā ceru arī no drauga saņemt stāsta turpinājumu.

Ja kaut kas svarīgs, jocīgs, interesants, noslēpumains vai briesmīgs atgadījies arī Tavā pilsētā, mājā, skolā vai kur citur, steidzīgi paziņo man, lai varu to darīt zināmu citiem bērniem. Sazināsimies! Esi mans reportieris!

Vēstules adresējamas: Bērnu priekam, 411 St. Clements Ave., Toronto 12, Ontario, Canada.

Biskapu J. Rancānu pieminot

ATCERES AKTS LATVIEŠU NAMĀ TORONTO

Bīskapa J. Rancāna gaŗais mūžs noslēdzās 1969. gada 2. decembrī Grand Rapidos, ASV. Ar viņa nāvi latviešu tauta zaudēja vīru, kas bija veicinājis Latgales atmodu, veidojis latviešu katoļu baznīcu, stāvējis pie Latvijas valsts brīvības šūpuļa, kā valstsvīrs piedaŗījies tās politiskā dzīvē, piedzīvojis brīvās Latvijas iznīcināšanu un pieņēmis trimdu kā mazāko ļaunumu savas dzīves vakara pusē. Kā persona, kā teologs un kā valstsvīrs, viņš bija kļuvis par brīvās Latvijas simbolu ne tikai latviešu katoļiem, bet arī visai latviešu tautai. Tādēļ bīskapa J. Rancāna nāve latviešu trimdiniekiem iezīmējās kā viens no lielākajiem zaudējumiem pēdējo 20 gadu laikā.

Pieminot bīskapu viņa nāves dienā, J. Rancāna vārdā nosauktais fonds 5. decembrī rīkoja Toronto atceres brīdi, ko ievadīja dievkalpojums lietuviešu baznīcā, pēc tam pulcējoties Latviešu namā kopīgam piemiņas aktam. To Latviešu katoļu apvienības, studentu apvienības Dzintars, korp. Aurora un Lacuania vārdā atklāja bīskapa Rancāna fonda padomes loceklis K. Boriss, akta norisi vadot fonda valdes loceklim K. Znotiņam.

Rīcības komiteja, programmu sastādot, bija atkāpusies no tradicionālās kārtības un sāka svinīgo brīdi ar koncertu. Pusi no koncerta izpildīja visjaunākās paaudzes topošie mākslinieki: R. Upenieks (brača) atskaņoja Leklēra Sarabanda; divus klaviersolo deva P. Zariņš: J. Mediņa — Āriju un V. Ozoliņa Sēru maršu. Jāpiezīmē, ka abu instrumentālistu kopīgais vecums ir 25 gadi. Jaunība, acīmredzot, nav bijis šķēršlis mākslinieciskam briedumam.

Koncerta otrā daļā trīs dziesmas dziedāja A. Sapale-Raikovska (soprāns) V. Kviešu klavieŗu pavadījumā.

Akta svarīgāko daļu veidoja prof. Dr. H. Tichovska referāts, par tematu: Latviešu tautai veltīts mūžs. Pēc īsa biografiska ievada, referents norādīja, ka J. Rancāns ir nācis no tā pagasta, kas devis redzamākos Latgales atmodas darbiniekus: P. Miglinieku, A. Jurdžu, N. Rancānu, Fr. Kempu un protams, arī pašu J. Rancānu. Nautrēnu pagasts bija viens no latviskākajiem apgabaliem visā Latgalē, apliecinot sevi, kā tādu arī sabiedriskā dzīvē. Visa bīskapa J. Rancāna garīgās dzīves struktūra sakņojās savā tautā. Ar savu tautu viņš arī palika nesaraujamā kontaktā līdz savas dzīves pēdējam brīdim.

Pēc priesteŗības sakramenta saņemšanas 1912. gadā, J. Rancānam pirmā lielā uzstāšanās tautas priekšā bija 1914. gada vasarā, kad jaunais priesteris pavadīja archibīskapu Vincentu Kļučinski Latgales katoļu draudžu vizītācijā. Viņa staltais augums, skaidrā vietējo ļaužu valoda un uzstāšanās ir atstājusi neizdzēšamu iespaidu ticīgajos, kas līdz tam laikam bija paraduši dzirdēt tikai sveštautu.

J. Rancāns strādāja pie vēsturiskā 1917. gada Rēzeknes kongresa sagatavošanas, kongresa atklāšanas dievkalpojumā teica galveno spredi̇ki un bija tā referents. Ar Rēzeknes kongresu Latgale iekļāvās brīvās Latvijas sastāvā. Pirmo komūnistu okupāciju 1919. gadā J. Rancāns pavadīja Kurzemē, kur nodibināja ciešu saskari ar pārējo novadu latviešiem.

Pēc brīvās Latvijas nodibināšanas, pavērās plašs darba lauks Latvijas katoļu baznīcas veidošanā. Latviešu katoļi Latgalē un Vidzemē piederēja Mogiļevas archidiecēzei, bet Kurzemes un Zemgales katoļi — Kauņas bīskapijai. J. Rancāns brauca trīs reizes uz Romu ar konkrētiem priekšlikumiem pie pāvesta Benedikta XV. Šo iesniegumu rezultātā atjaunojās Rīgas archidiecēze un radās konkordāts ar Vatikānu. Pāvests Pijs XI izraudzīja J. Rancānu par Rīgas bīskapu 1923. gada 29. oktobrī.

Paralēli sākās drudžainais darbs katoļu piesteŗu audzināšanā. J. Rancāns kļuva pa semināra rektoru un vēlāk par katoļu teoloģijas fakultātes dekānu. Viņa vadītā Latvijas katoļu baznīca kļuva nacionālā baznīca vārda vislabākā nozīmē. Bīskaps J. Rancāns nekad nav atteicies savienot dievkalpojumus ar Latvijas krāsām, himnu un nacionālu noslieci.

Blakus baznīcas darbam, J. Rancāns piedalījās demokratiskās Latvijas politikā, vadot Latgales kristīgo zemnieku partiju un atkārtoti būdams saeimas deputāts, gan priekšsēža vietnieks.

Tāds īsumā bija prof. Dr. H. Tichovska referāta saturs.

Atceres aktu ar savu klātieni pagodināja archibīskaps A. Lūsis, LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, vicepriekšsēdis J. Mežaks un korporācijas Patria globālais seniors A. Kaļiņš, piedaloties ap 200 apmeklētājiem. T. P.

Latgales vakara programmas dalībnieki Latviešu namā Toronto. Pirmā rindā no krcisās Marta Ādama, Silvija Aizupiete, Adele Boriša un Milda Matīsa; aizmugurē — prof. Dr. H. Tichovskis, diriģents V. Rundāns, K. Znotiņš, Edite Āpše un TLB priekšsēdis I. Alksnis.
Foto: J. Ligers

Brīvības saullēkta atcere

LATVIJAS NEATKARĪBAS SVĒTKU SARĪKOJUMS BRĪVO LATVJU BIEDRĪBĀ FILADELFIJĀ

Latvijas neatkarības pasludināšanas gadadienai veltīto sarīkojumu Filadelfijā atklāja biedrības priekšnieks Dr. A. Rudzis. Norādīdams, ka tagad dzimtenē, okupācijas varas ņaugos, tiklab par 18. novembri, tā par Latvijas valsti vispār noliegts runāt, ka skolās no bibliotēkām izņemtas un iznīcinātas visas grāmatas un liecības par Latvijas neatkarības laiku, tiecoties iegalvot, ka latviešiem savas vēstures nemaz nebūtu, viņš turpināja: „Tādēļ mums, kas esam brīvībā, jābūt divkārt aktīviem, lai savas tautas godu un ticību valsts neatkarības atjaunošanai saglabātu audžu audzēs."

Dr. A. Rudzis arī paziņoja, ka Tēvzemes balva šogad pieškirta nelaikim prof. Dr. Leonīdam Slaucītājam. Klātesošie prof. L. Slaucītāja piemiņu godināja ar klusuma brīdi. Svētku runu teica prof. Daumants Hazners, atgādinājot mūsu tautas liktenīgās dienas, kad briesmas mūsu patstāvībai pienāca nemanot, nenojaušot un līdz pat pēdējam acumirklim daudziem neticot, ka „kaut kas tamlīdzīgs varētu notikt."

Norādījis, ka latvieši Pirmā pasaules kaŗa beigu posmā ne vien izcīnīja savu valsti, bet prata tur arī saimniekot, viņš turpināja: „Tajā laikā mums bija gudri un tālredzīgi valstsvīri. Ar sasniegumiem saimnieciskā laukā, kultūrā un izglītībā mēs, latvieši, turējāmies pasaules tautu saimes pirmajās rindās. Atminēdamies, ka latvieši „Jaunajā pasaulē" ieradušies izvārguši pa bēgļu nometnēm, bez valodas un bez pieprasītām aroda zināšanām, ka vecākā paaudze, kaŗavīru valodā runājot, ieņēmuši „aizstāvēšanās pozicijas" ar nolūku sargāt, kas palicis, un informēt patvēruma zemes valstsvīrus un sabiedriskos darbiniekus par stāvokli Latvijā un par to, kas „tie latvieši" tādi ir, viņš atzina, ka šis uzdevums veikts ar panākumiem. Ja pirms tam neviens par okupēto Latviju un par okupantu varmācībām nekā nezinājis, tad tagad nav vairs tādu valstsvīru un sabiedrisku darbinieku, kas par mūsu tautas likteni nebūtu informēti. Tajā pašā laikā ar čaklumu un uzņēmību latviešu trimdinieki arī saimnieciski jau panākuši iezemiešus un dažā ziņā tiem aizsteigušies pat priekšā. Arī kultūras laukā trimdinieki veikuši lielu darbu, par ko liecina dziesmu svētki, mākslas izstādes, grāmatu klāsti, Divreizdivi, Garezers u.t.t. No tā jāsecina, ka trimdinieki savu uzdevumu „aizstāvēšanas ierakumos" izpildījuši. Tagad pienācis laiks apzināties, ka radusies jauna cīņas faze. „Katrs lai dara, kas viņa spēkos", piemetināja runātājs. „Reizē ar to mums jāpārnes cīņas smagums no vecākās uz jauno un jaunāko paaudzi," viņš nobeidza un Ārijai Šulcei spēlējot klavierpavadījumu, divi simti balsīm salejoties, atskanēja tautas lūgšana.

Svētbrīdi vadīja māc. Jānis Siliņš. Izmeklētām dziesmām apmeklētājus iepriecināja brīvmākslinieces Gunta Plostniece, Fanijas Stūrmanes klavieŗu pavadījumā. Filadelfijas latviešu skolas audzēkņu priekšnesumus vadīja skolotāja Alīna Stērstiņa. Ar deklamācijām piedalījās Kārlis Cerbulis un Pēteris Alle, bet ar īpašu uzrunu, „Kas man ir 18. novembris" — 13 gadīgais skolas absolvents Jānis Abens. Uzvarētājiem sacensībās visas Amerikas apmērā un par labākajām sekmēm vietējā latviešu skolā balvas, diplomus un goda zīmes pasniedza skolotāja E. Zante un māc. J. Siliņš. Labi apmeklētais un teicami izkārtotais Latvijas neatkarības svētku sarīkojums deva daudz jaunu ierosinājumu.

K. L.

„18. novembris ir tā diena..."

Kalamazū dzīvojošās, daudziem jau pazīstamās tautietes Alise Ose un Anna Stunda, 18. nov. apveltījušas dāvanām Garezera vidusskolu, grāmatu klēti, Tautas mākslas krātuvi un Kalamazū latviešu ev.-lut. draudzi.

„Domājot par mūsu nākotni, par latviskās dzīves turpināšanu — 18. novembris ir tieši tā diena, kad ikvienam, kas sevi ieskata par latvieti, vajadzētu būt skaidrībā, ko viņš grib atlicināt latviskās dzīves uzturēšanai," avīžniekam izteicās Alise Ose, kad tas ieradās pie viņām „Rockledge Garden" dzīvokļu apartamentos Kalamazū, lai pārliecinātos par atsaucīgajiem devumiem. „Mēs neuzskatam, ka esam veikušas ko sevišķu, jo mūsu rocība kā ilggadējām pensionārēm vēlmes ierobežo," turpina stāstītāja, „bet paldies Dievam, dienišķai iztikai pietiek un ja veselība atļaus, — dosim vēl."

Šis devums ir: Garezera vidusskolas ēku būvei $200, Kalamazū latviešu ev.-lut. draudzei, ticības lietu uzturēšanai $200, Garezera grāmatu klētij komplekts „Latviešu tautas teikas un paskas" vairāk kā $100 vērtībā un Garezera tautas mākslas krātuvei dažādi etnografiski audumi un keramika.

V. Bokis

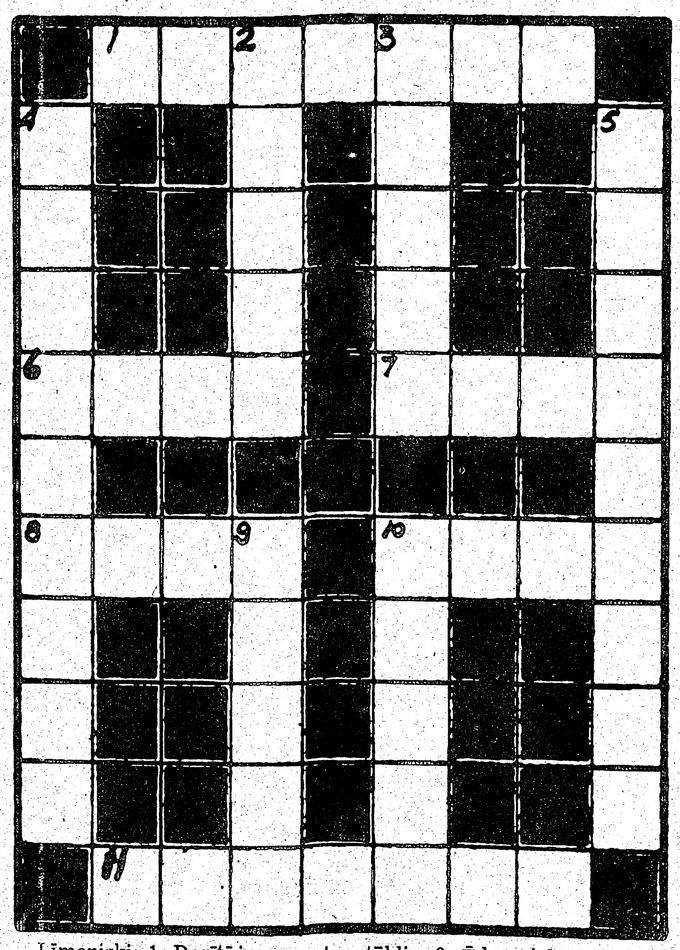

Līmeniski: 1. Darītājs, pamatapstāklis. 6. Ēdamviela. 7. Sanākšme. 8. Nezinātājs. 10. Instruments. 11. Krāms. Stateniski: 2. Krūze. 3. Magoņu sula. 4. Aspazijas luga. 5. Latviešu vēsturnieks 9 Putns. 10. Sievietes vārds.

Iepriekšējās krustvārdu mīklas atrisinājums. Līmeniski. 1. Brītiņš. 6. Rāms. 7. Skaŗ. 8. Tēls. 10. Māsa. 11. Siecini. Stateniski: 2. Īlens. 3. Igors. 4. Akurāters. 5. Caurlaide. 9. Siļķe. 10. Mesli.

Toronto DV nodaļa rīko sestdien, 31. decembrī, plkst. 8 vakarā Daugavas Vanagu namā

Jaungada sagaidīšanas balli

Spēlēs ARRO deju kapella. Pilna bufete. Šampanietis.

Ieeja $5.00 no personas, jauniešiem $2.50. Galdiņi rezervējami pie A. Selgas, tel. 759-0460, pēc plkst. 6 vakarā.

Visus laipni ielūdz DV TORONTO NODAĻA

RUNO ATBILD

Mūsu laikraksta pirmais numurs jaunajā apdarē jau iznācis, bet lasītājus līdz pagājušās nedēļas beigām vēl nebija sasniedzis. Daļa lasītāju par to jau sūdzējušies. Ne mazāk neapmierināti ir arī izdevēji un redakcija. Kas pie tā vainīgs?

Redakcija un izdevniecība savu darbu ir paveikusi laikā. Tā tad, atbildība par tālāko piegādi gulstas uz vietējām pasta iestādēm. Līdzīgs stāvoklis ir arī visām pārējām etniskām avīzēm Toronto un citur. Ne tik daudz paaugstinātie pasta tarifi kā ļoti sliktā pasta piegāde ir lielākais drauds daudzu etnisku izdevumu sekmīgai darbībai.

Pasta ministrijā un citās valdības iestādēs sūdzības krājas kaudzēm. Ir gan saņemti dažādi solījumi, bet uzlabojumi vienmēr izpalikuši. Ne pasta ministrija, ne valdība netiek galā ar dažādajām prasībām, ko tai uzstāda pasta darbinieku arodbiedrība. Pašreizējā svētku laikā, kad pasta iestādēs darba slodze ir sevišķi liela, jauna problēma radusies par palīgdarbinieku pieņemšanu un virsstundu atalgojuma maksāšanu. Kaut gan streika draudi ir novērsti, tomēr jūtami uzlabojumi pasta darbībā nav panākti. Nekādi uzlabojumi nav sagaidāmi arī nākotnē, ja valdība neapsvērs jaunu likumprojektu par arodbiedrību tiesībām un darbības kontroli. Cietēji ir un paliek caurmēra iedzīvotāji, to vidū arī etnisko laikrakstu izdevēji un lasītāji, neraugoties uz paaugstinātiem pasta tarifiem un nodokļiem.

Liekas, ka iepriekš minēto iemeslu dēļ redakcijā nav saņemta neviena vēstule, kas attiektos uz šo nodaļu. Tādēļ šoreiz un arī citos līdzīgos gadījumos šīs slejas izmantošu dažām aktuālām piezīmēm, kas, manuprāt, varētu interesēt lasītāju vairākumu.

Laikraksta jaunais izdevums devis tiešām vairākus teicamus uzlabojumus, bet drukas kļūdu „velniņš" ar savu asti sajaucis šīs nodaļas dažas rindkopas 11. decembŗa numurā. Savos ievadvārdos, 7. rindiņā no apakšas gribēju izteikt solījumu, jeb garantiju, ka visi „Runo atbild" nodaļai iesūtītie jautājumi tiks publicēti un atbildēti, bet velniņa aste rindkopas sajaukusi un tā iznācis lasītājiem nesaprotams teikums. Tā kā drukas kļūdu velniņi vēl nav paspējuši nodibināt savas arodbiedrības, tad šoreiz vaina jāuzņemas redakcijai, par ko lūdzam lasītājus atvainot.

Nesen kādā sarunā, viens no maniem paziņām izteica domu, ka būt latvietim ir dārgs pienākums. Piekrītu, ka tas tiešām tā ir, jo bez tiešajiem dzīves izdevumiem mums jāuztur arī savas draudzes, organizācijas, dažādie jaunatnes un kultūras pasākumi, jāatbalsta māksla, latviešu skolas un daudzi citi nacionāli pasākumi. Līdz šim mūsu nacionālā, sabiedriskā un kultūras dzīve ir bijusi vienmēr aktīva, uzrādot gan lielākus vai mazākus panākumus. Jautājums ir, kāda tā būs nākotnē, pēc pieciem, desmit vai vairāk gadiem?

Optimisti ir pārliecināti, ka nekādas briesmas nedraud un vecās — aizejošās paaudzes vietā stāsies tā saucamā jaunā maiņa. Pesimisti ir ieskatos, ka šī jaunā maiņa nav skaitliski pietiekoša un nacionāli sagatavota, lai kvantitātīvi un kvalitātīvi aizpildītu visus robus. Reālāko uzskatu pārstāvji, kas, liekas, ir vairākumā, domā, ka izšķiroša nozīme ir pašreizējam darbam. Pa lielākai daļai tie ir tie, kas darbojas aktīvi mūsu draudzēs, organizācijās un citos pasākumos. Tie ir pārliecināti, ka ikvienam darbam var būt patiesa nozīme tikai tik ilgi, kamēr tam ir sabiedrības atsaucība un materiāls atbalsts.

Ja nu visu latvisko pasākumu darbība atkarīga no sabiedrības morālā un materiālā atbalsta, tad kāda nozīme ir mana paziņas iebildumiem, ka piederība latvietībai ir dārgs pienākums? Šiem iebildumiem ir vispārēja nozīme, jo ja tādi nepastāvētu, tad nevietā būtu organizāciju bažas par līdzekļu trūkumu un darbību nākotnē. Ja visi latvieši, kā tas jau daudzkārt agrāk uzsvērts, piedalītos katrs pēc savām spējām kopējā darbā, tad nevietā būtu rakstīt arī šīs rindiņas. Tomēr dzīves īstenība tāda nav un tādēļ parēķināsim kāda ir materiālā nasta vai atbildība, kas būtu jāuzņemās kā nacionāls pienākums ikvienam caurmēra latvietim.

Katram apzinīgam latvietim būtu jāsastāv kādā latviešu draudzē. Rēķinot caurmēra skaitļiem, draudzes nodeva varētu būt 30 dol. gadā. Tāpat katram latvietim būtu aktīvi jāpiedalās arī mūsu centrālās organizācijas darbā (Kanadā tā ir Latviešu nacionālā apvienība Kanadā), maksājot 2 dol. gadā. Ja rēķinam, ka ziedojumos izdod ap 10 dol. gadā, 18. nov. un 14. jūnija sarīkojumu apmeklēšanai 5 dol.., dažu grāmatu iegādei 10 dol. un vismaz viena laikraksta abonēšanai 21 vai 22 dol., tad kopējie gada izdevumi būtu ap 80 dol. Kā zināms, katram Kanadas pilsonim ir tiesības bez attaisnojošiem dokumentiem atskaitīt ik gadus vismaz 100 dol. no saviem ienākumiem nodokļu samazināšanai. Tā tad, 80 līdz 100 dol. gadā izmaksa sabiedriskiem mērķiem ir tikai Kanadas pilsoņa pienākums, ar ko reizē varam apliecināt arī piederību latvietībai.

Bez tam apzinīgam latvietim būtu jāsastāv arī kādā lokālā organizācijā. Pieņemsim, ka gada izdevumi, biedru naudu ieskaitot, tur ir 15 dol., koncertu, teātŗu un citu sarīkojumu apmeklēšanai izdotu ap 20 dol., jaunatnes pasākumu atbalstīšanai 10 dol. un vismaz viena lielāka vispārēja sarīkojuma apmeklēšanai ap 10 dol. gadā, kas kopā būtu ap 55 dol. gadā.

Ieteicami būtu arī ilgtermiņa ieguldījumi jeb ziedojumi kopējiem latviešu pasākumiem ar vispārnacionālu nozīmi, kā LNAK mūža biedra karte (100 dol.), Latviešu nama akcija 100 dol. (provinces pilsētās mazāk) u. t. t. Ģimenēm ar skolas vecuma bērniem tie būtu sūtāmi latviešu skolā, arī svētdienas skolā un latviešu skautu vai gaidu organizācijā, kas arī, protams, prasa zināmus izdevumus. Tā, paviršī rēķinot, varam teikt, ka latviešu nacionālās darbības uzturēšana katram apzinīgam latvietim (strādājošam) izmaksā ap 80 — 250 dol. gadā, pie kam daļa no šiem izdevumiem var tikt atskaitīta no personīgajiem ienākuma nodokļiem.

Vienam otram lasītājam varbūt nebūs zināms arī, ka draudžu un inkorporēto organizāciju darbinieki, saziņā ar savām organizācijām, var nodokļu deklarāciju veidlapās atskaitīt arī tiešos ceļa izdevumus (15 centu par jūdzi), kas radušies šo organizāciju pienākumu veikšanā un par ko nav saņemta atlīdzība.

Nobeidzot šīs rindiņas, jāsecina, ka piederības apliecināšana latvietībai prasa zināmus izdevumus, bet tie nav uzskatāmi par tādu slogu, ko ikviens strādājošais nevarētu paredzēt un īstenot savu gada ienākumu robežās. Mūsu šīsdienas darbs un atsaucība ir mūsu pašu un visas latviešu tautas nākotnes pastāvēšanas atslēga.

Runo

Mīļo Ziemas svētku vecīti,

lūdzu atceries Tu mūs,
jo mums nav vairs papiņa.

Rakstīt šīs avīzes kant.
3 MAZI DRAUDZIŅI

Sv. Katrīnu koklētāju ansamblis vanadžu sarīkojumā, no kreisās: G. Laure, S. Šternberga, M. Zālamane (ansambļa vadītāja) un A. Jaunzemis. Foto: J. Liģers

ZIŅAS PAR MŪSU TĒVZEMI

Pēdējos gados par svarīgu eksportostu izveidojusies Ventspils, kuŗas nozīme Pad. savienības tirdzniecībā kļūst aizvien lielāka. Būdama viena no Latvijas neaizsalstošām ostām, tā kļuvusi par otru lielāko eļļas un eļļas produktu eksportceļu un savienota ar Polockas naftas vadu. Piecu gadu laikā ostas paplašināšanā un modernizēšanā ieguldīti 2 milj. rubļu un vēl 3 milj. rubļu paredzēti turpmākiem uzlabojumiem.

Visas Latvijas ostas — Rīgu, Liepāju un Ventspili pārvalda Maskavas okeanu transporta ministrija. Tas pats attiecas arī uz Tallinu. Visu šo ostu administrācija ir krievu rokās, vietējām iestādēm neatstājot tiesības noteikt par ostu izmantošanu vai iegūtā profita sadali.

Novembŗa vidū Rīgā notika Baltijas valstu rakstnieku savienību rīkota literātūras kritiķu sanāksme, kuŗā piedalījās arī padomju delegācijas. Cik ciešos grožos mūsu gara darbinieki tiek turēti, nepārprotami liecina PSRS rakstnieku savienības valdes sekretāra V. Ozerova sanāksmē teiktie norādījumi: „Kritikai liela nozīme kā partijas politikas reālizētājai literātūrā un mākslā.—Niepieciešams paaugstināt mūsu kritikas prasīgumu, pastiprināt tās iedarbību uz literāro procesu." Ar šiem vārdiem okupēto Baltijas valstu literātūras kritiķiem atgādināts, ka tie nav nekas cits kā rakstnieku un dzejnieku vagari, kuŗu uzdevums nav literātūras un domas kvalitātes sargāšana, bet gan tās kalpināšana šaurās „partijas politikas" (pat ne vairs komūnisma „ideāla"! — ref.) reālizēšanai.

Aserbeidžanas dzejnieks Čingizs Alioglu savā Latvijas apmeklējumā vēlējies iepazīties tuvāk ar latviešu literātūru. Šai nolūkā viņš devies uz tuvāko grāmatveikalu iegādāties latviešu valodas mācības grāmatu. Iegriezies vienā, otrā veikalā, pat izstaigājis antikvāriātus, bet — grāmatas nedabūjis. Neesot veicies latviešu valodas mācības grāmatu sameklēt arī pie paziņām — žēlojies dzejnieks.

Vai iespējams, ka trimdas latviešu mazā saime šai ziņā būtu bijusi gādīgāka par mūsu brāļiem tēvzemē?

S. A.

Cērtiet paši svaigas Ziemsvētku eglītes
DRYSDALE FOREST FARM
divās vietās pie asfaltēta ceļa.

1. Brauciet uz ziemeļiem pa 400. ceļu līdz 89. ceļam, tad pus jūdzi uz rietumiem, pēc tam 1½ jūdzes līdz saimniecībai.
2. Brauciet uz ziemeļiem pa 48. ceļu līdz Ballantrae, 2 jūdzes uz austrumiem, pēc tam 1½ jūdzes uz ziemeļiem līdz saimniecībai.

Atvērts tikai 11., 12., 18. un 19. decembrī
Zvanīt — 444-9159 vai 633-0371

A. Eglītis — TV RENTAL
17" — $ 8 mēnesī
21" — $ 9 mēnesī
23" — $10 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

Ja esat nodomājuši iegādāties
JAUNU 1972. GADA AUTOMAŠĪNU, APMEKLĒJIET MOSU
SKATES TELPAS
Chevrolet - Chevelle - Camaro - Oldsmobile - Chevy II - Vega
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE **Tālrunis HO 6-1131**
Robertson Motors Ltd.
1555 DANFORTH AV., TORONTO 6.

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS

ACU PĀRBAUDE, ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES
□ ZEISS STIKLI □
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni

KAKTIŅŠ
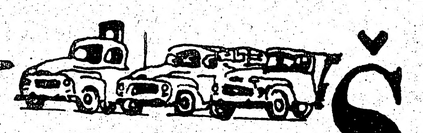
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u.c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619

LATVIJAS ZEMKOPJUS GRIB SADZIT SĀDŽĀS

Pēc vairāk nekā 25 gadu kolchozu un sovchozu saimniecības okupētās Latvijas komūnistu partijas Maskavas kalpi ķērušies pie otras latviešu zemniecības būtības iznīcināšanas fazes sākšanas — zemnieku sadzīšanas sādžās pēc krievu parauga.

Lai propagandētu šo soli, okupētās Latvijas izdevumos jau parādījušies zemnieku pierunāšanas raksti. Tā, piemēram, atskanējusi, žēlošanās par grūtībām daudzo jauno lauksaimniecības mašīnu efektīvā izmantošanā, darbaspēkam dzīvojot izkaisīti lielākos attālumos. Pat ar moderno satiksmi un transporta iespējām nevarot problēmu atrisināt...

Latvijā vēl atlikušas ap 140.000 individuālas saimniecības, kuŗas tad nu likvidējamas. Visos lauku centros (jādomā — mazpilsētās un pagastos: Ref.) valdības iestādes un kooperātīvi ceļ dzīvojamas ēkas. Šīs aktivitātes koordinēšanai lauksaimniecības ministrija nodibinājusi īpašu aģentūru un sagatavojusi jau noteikumus zemkopju piespiedu pārcelšanai no saimniecībām uz sādžām. Nākamajā „piecgadē" paredzēts šādā veidā izputināt 25.000 saimniecību piederīgos; šogad jau pārceltas 1500 personas.

Individuālo saimniecību iznīcināšana, kā arī kolchozu un sovchozu darbaroku sablīvēšana sādžās esot „spiedīga nepieciešamība lauksaimniecības produkcijas kāpināšanai", ziņo okupētās Latvijas prese. „Partijas un vietējām administrātīvām organizācijām, kā arī kolchozu un sovchozu vadībām jādara viss, lai lauku apbūves plānus sasniegtu un pārsniegtu. No tā atkarīgs Latvijas lauksaimniecības progress nākotnē."

Brēcieniem pēc nākotnes progresa un pevēlēm sasniegt un pārsniegt plānus tomēr diezvai būs vērā liekami panākumi. „Lauku apbūvēšanai" taču nepieciešami līdzekļi, kuŗus okupētajā Latvijā var saņemt (ja vispār) tikai pēc garām, sarežģītām birokratiskām procedūrām, kas aizņem ļoti ilgu laiku; vajadzīga arī praktisko darbu saskaņošana, ar ko padomju uzņēmumi un iestādes netiek galā vēl šobaltdien. Bet pār visām lietām „ražas kāpināšanai" nepieciešams individuālā zemnieka darba prieks. Vai tas radīsies, latviešu zemes kopējus sadzenot viņu garam, dzīves un darba ziņai pilnīgi svešajās sādžās, par to jāšaubās.

S. A.

Kanadā dzīvo un strādā ja mēs visi
strādājam kopīgi!

Federālā valdība ir piešķīrusi 498 miljonus dolaru specifiskām programām, lai radītu un sagādātu darbu kanadiešiem. Šinī ziņojumā minētas paredzēto programmu detaļas.

SADARBĪBA AR INDIVIDUĀLĀM PERSONĀM

Aicinām izmantot jūsu vai pašvaldību un vietējo organizāciju iniciātīvu ierosmēm jūsu vietējai iniciātīvas programmai. Piemēram, jūs varētu nodibināt jūsu pilsētā bērnu dienas uzraudzības centru vai citu pasākumu, kas padarītu dzīvi jūsu apvidū labāku.

Bezdarbniekiem pieejama arī programma apmācībai darbā (traning-on-tše job). Šo programmu īsteno sadarbībā ar rūpniecības un tirdzniecības iestādēm. Ja jums ir pamatzināšanas, Kanadas valdības Manpower Training programma palīdzēs jums iegūt papildu zināšanas.

SADARBĪBA AR TIRDZNIECĪBU UN RŪPNIECĪBU

Darba devējiem ir domāta programma, ar kuŗas palīdzību tie var saņemt nodokļu kreditus jeb tiešus maksājumus, lai tādā veidā palielinātu iespējas cilvēku apmācībai darbā.

SADARBĪBA AR PAŠVALDĪBĀM

Minētās vietējās iniciātīvas programmas palīdzēs pašvaldībām atbalstīt projektus, nodarbinot bezdarbniekus.

SADARBĪBA AR PROVINČU VALDĪBĀM

Pašvaldību vietējās iniciātīvas programmas būs cieši saistītas ar provinču iestādēm. Tas pats būs arī ar Federālo-provinču aizdevumu programmu. Kopā ar Kanadas Hipotēku un dzīvokļu sabiedrību (Central Mortgage and Housing Corp.) mēs paātrināsim aizdevumu piešķiršanu māju, studentu dzīves vietu un sanitāro novadierīču celšanai. Mēs arī aizdosim naudu iestāžu telpu un ēku būvēm.

SADARBĪBA AR FEDERĀLĀM IESTĀDĒM

Mēs dosim jums lielākas darba iespējas federālo iestāžu uzturēšanā un uzlabošanā.

KUR VISI STRĀDĀ KOPĀ

Darbs sākas Kanadas darbaspēka centrā (Canada Manpower Center). Palīdzībai un padomiem attiecē uz minētām programmām iegriezieties vietējā Kanadas darbaspēka centrā (Canada Manpower Center). Kanadiešiem sadarbojoties, Kanada dzīvo un strādā.

KANADA DZĪVO UN STRĀDĀ

MANPOWER AND IMMIGRATION
Otto Lang, Minister

MALN-D'OUVRE ET IMMIGRATION
Otto Lang, Ministre

RELIĢISKĀ DZĪVE

DIEVS

Dievs ir, saka Bībele un ne ar vienu vārdu vai teikumu neargumentē par Dieva būt vai nebūt.

Dievs ir. Jēzus ne ar vienu vārdu necentās pierādīt saviem klausītājiem Dieva esamību. „Ticiet Dievam," bija viņa skubinājums, mudinājums, aicinājums.

Dievs ir, saka mūsu ticība. Dievs ir, saka mūsu cerība. Dievs ir, apstiprina mūsu sirds visdziļākās ilgas. Dievs ir, atbalso viss bezgalīgais universs.

Ja Titovs un Gagarins, krievu astronauti, savos lidojumos pa stratosfairu apkārt zemes lodei nav pamanījuši ne Dievu, ne paradīzi, kā viņi to apgalvo, tad viņi tomēr ir apstiprinājuši Bībeles patiesību, ka „Dievu neviens nekad nav redzējis un nevar redzēt" (1. Tim. 6,16; Jāņa ev. 1. 18), un mēs varētu vēl pieteikt klāt — ne virs zemes, ne universā. Jēzus šo izdevību redzēt Dievu ir apsolījis tikai zināmiem individiem, pie tam nākotnē, proti: „Svētīgi sirdsskaidrie, jo tie Dievu redzēs." (Mat. ev. 5.8)

Dievu neviens nevar redzēt, jo Dievs ir Gars. Tie ir Jēzus vārdi, un Jēzus zināja, ko Viņš runā. Un Jēzus vēl papildināja šos vārdus ar tādu teikumu:„Kas Dievu pielūdz, tam būs pielūgt garā un patiesībā" (Jāņa ev. 4.24).

Cilvēki saka: tik daudz baznīcu, tik daudz mācību, tik dažādi mācītāji un baznīcēni, tik daudz novirzienu, kā lai vienkāršais cilvēks zina, kas pareizs, kas nepareizs šajā reliģijas jucekli? Patiesībā nekāda jucekļa nav. Dievs ir Gars, tas ir, Viņš nav piesaistīts vai piesaistāms pie templiem, katedrālēm, baznīcām, lūgšanas namiem, teoloģijām, altāriem, dogmām, vietām, cilvēkiem. Dievs stāv visam pāri. Apustulis Pāvils bija pareizi izpratis šos vārdus, kad viņš uzrunāja grieķu prātniekus Atēnās un sacīja: „Dievs, kas radījis pasauli un visu, kas tajā, pats būdams debess un zemes kungs, nemājo rokām celtos templos un viņu neapkalpo cilvēku rokas... Viņš nav tālu ne no viena no mums" (Ap. darbu gr. 17. 24—27). Šo Dievu nevar redzēt, bet Viņam var ticēt un Viņu var pielūgt.

Ticot Dievam un Dievu lūdzot, mēs nonākam pie otras Bībeles patiesības par Dievu un tā ir: „Dievs ir mīlestība". (Jāņa 1. vēst. 4.8,16). Ja Dievs ir mīlestība, tad Viņš nav kaut kāds bezpersonisks gars. Ja Dievs ir mīlestība, tad Viņam ir arī sirds, kas mīl. Un patiesi: „Tik ļoti Dievs pasauli mīlēja, ka Viņš deva savu vienpiedzimušo Dēlu" (Jāņa ev. 3.16). Dievs mīl un dod, un no tevis un manis Viņš prasa tikai vienu, lai mēs pieņemam Viņa dāvanu, kas ir Jēzus Kristus. Un Jēzus sacīja: „Es esmu nācis meklēt un izglābt zudušo" (Lūkas ev. 19.10). Kas pieņem šo Meklētāju un Glābēju, tas iemanto mūžīgo dzīvību un dzīvošanu,, jo ir rakstīts: „Kas viņam tic, nepazudīs, bet dabūs mūžīgo dzīvību" (Jāņa ev. 3.16). Šis Dievs, kas mīl un dod, mums ir nepieciešams, jo Jezū Kristū Viņš „dziedē salauztas sirdis un remdē to sāpes" (Ps. 147. 3), „piedod visus grēkus un dziedē visas vainas" (Ps. 103.3), „ir žēlīgs un lēnīgs, pacietīgs un bagāts žēlastībā (Ps. 103.8).Šim Dievam nevar, tā gaŗām ejot, drusku ticēt, drusku neticēt. „Paliec mierā (klusu) un atzīsti, ka es esmu Dievs" (Ps. 46.10), ir Bībeles padoms, kuŗu ir vērts ņemt vērā.

Vēl viena Bībeles patiesība ir šī: Dievs ir Tēvs. Jēzus Dievu sauca par savu Tēvu. Kad Viņš bija uzcēlies no miroņiem, Viņš tā teica saviem mācekļiem: „Es aizeju pie sava Tēva un jūsu Tēva" (Jāņa ev. 20.17). Ja Dievs ir mans Tēvs, tad es drīkstu sevi saukt par Dieva bērnu, un kā tāds es varu droši savu dzīvi uzticēt savam Tēvam. Kā Tēvs Dievs ir ieinteresēts manī. Viņš zina, kāds es esmu, kur es esmu, ko es daru, pat ko es domāju. Ja es esmu aizmaldījies prom no Tēva mājām, Viņš gaida mani pārnākam. Ja es esmu Tēva mājās, Viņš priecājas par mani, ja esmu viņa paklausīgais bērns. Jēzus teica, ka Dievam rūp putni gaisā un puķes laukā, bet jo vairāk Viņš ir norūpējies par tavu un manu, savu bērnu, likteni (Mat. ev. 6. 25-34).

Latvieti, šim Dievam, kas ir Gars un mīlestība un Tēvs, ticēt aicina Jēzus tevi, kad Viņš saka: „Ticiet Dievam!"

Praktiskais kristīānisms

Aritmētikā mēs atzīstam, ka 2 reiz 2 ir 4 un ne 3 vai 5. Dzīvē tomēr mēs negribam šo patiesību atzīt. Dzīvē mēs uzvedamies, it kā 2 reiz 2 dotu citu kādu, mums labvēlīgu rezultātu.

Tā domāt ir pavisam aplami. Neviens cēlonis nav bez sekām. Jaunībā mēs mīlējām staigāt ar aizmigtām acīm, bet mūža otrā pusē acis pašas no sevis atvērās, bet tad bija jāpiedzīvo, ka izlietais ūdens nebija sasmeļams. Dzīves skola ir dārga skola. Tā prasa no mums lekciju naudu, vai mēs mācāmies vai ne.

Dzīvē ir tā. Ja mēs sējam vēju, mēs plaujam vētru. Ja mēs tērējam vairāk nekā nopelnam, mēs iestiegam parādos. Ja mēs rādām dūri, mums rādīs dūri un mēli.

Tautas nevar sarīkot Pasaules karus un pēc tam dzīvot it kā nekas nebūtu noticis. Kad ar visādiem propagandas līdzekļiem cilvēkos pamodina naidu, aizdomas un bailes, tad nevar sagaidīt, ka cilvēki un tautas mīlēsies savā starpā. Diemžēl, vēl nav pienācis laiks, kad viena paaudze mācās no aizgājušās paaudzes nelabo izskaust, labo pavairot. Mēs šodien plaujam to, ko iepriekšējās paaudzes sējušas.

Īsumā tas būtu tā: ja mēs citus nicinām, lai negaidām, ka citi mūs cienīs; ja mēs aprunājam citus, lai negaidām, ka tie citi paliks mums parādā. „Ar kādu mēru jūs mērojat, ar tādu jums taps atmērīts", ir rakstīts svētajos rakstos. Aizspriedumi izraisa aizspriedumus, skaudība — skaudību, spītība — spītību, nenovīdība — nenovīdību, dusmas rada dusmas utt.

2 reiz 2 ir vienmēr 4. Ja tas tā nebūtu, tad iestātos chaoss. Chaoss nāk arī tad, kad šo matēmatikas principu aizmirstam pielietot dzīvē. Nekad neaizmirsīsim, ka pie Dieva un saskaņā ar dabas likumiem 2 reiz 2 ir 4.

ASĀS BULTAS

Tas ir velns, kas tevi pārliecina par citu cilvēku grēkiem, bet tas ir Dieva Svētais Gars kas pārliecina tevi par taviem personīgiem grēkiem.

*

Lēnprātība nav vājība, bet rakstura spēks.

*

Nedari nekā tāda, ko tu nosodītu pie citiem cilvēkiem.

*

Nekas nav par mazu lielajam Dievam.

*

Cilvēki, kas kustina pasauli, ir bijuši cilvēki, kas nekad nav ļāvuši pasaulei viņus kustināt.

*

Tā ir tukša lepnība, kas visvairāk un visbiežāk lieto izteicienus: „Es nevaru" — „Es negribu".

*

Paslēp savu galvu Dieva Vārdā un Dievs paslēps savu Vārdu tavā sirdī.

*

Tas, ko mēs saucam par savu, var mums kuŗu katru brīdi zust, bet tas, ko mēs esam uzticējuši Dievam, ir mūsu uz mūžīgiem laikiem

*

ŅEM VĒRĀ SEVI PAŠU

Skaidra sirds, priecīgs prāts, stipra griba palīdz cilvēkam noturēties labā garastāvoklī. Garastāvoklis atkarājas ne tik daudz no ārējiem apstākļiem, kā no cilvēka garīgās uzbūves. Tādēļ — — — domā gaišas, labas, derīgas domas. Katra laba doma iedarbojas pozitīvi. Vingrinies domāt pareizi, sakarīgi, lietišķi. Nelaid savā prātā nekā negātīva. Domā labu par citiem cilvēkiem. Tas pasargās tevi no tukšas iedomības un patmīlības.

Dzīvo vienkāršu dzīvi. Esi mērens savās prasībās. Īsta vienkāršība pasargās tevi no pārspīlētībām. Tērē mazāk, nekā tu nopelni. Bēdz no izšķērdības. Izvairies no parādiem. Mācies pareizi un vietā izlietot savu naudu.

Neesi ietiepīgs. Necenties uzspiest savu gribu citiem. Atzīsti, ka citiem cilvēkiem ir savi ieskati. Ja to tu nevēlies saprast, tu paliksi vientulis.

Esi pateicīgs. Esi vispirms pateicīgs Dievam par dzīvību un dzīvi. Priecājies, ka tev ir griba un patika dzīvot. Iesāc katru dienu ar pateicīgu sirdi par jaunām izdevībām. Kultivē ne kurnēšanas garu sevī, bet pateicības garu.

Ņem vērā savus motīvus. Darbā un atpūtā. Dažus motīvus vajaga apspiest, citus izveidot. Pretojies visiem zemiem motīviem. Neprasi par visu pateicību. Dari labu pašas labdarības dēļ.

Nes upuŗus. Tādi vajadzīgi tavai ģimenei, taviem draugiem, tavai baznīcai. Nav lielāka prieka par to, ka atbalstīt labu darbu. Un nav labāks darbs par to, ko tu dari saviem līdzcilvēkiem, kas ir trūkumā un bēdās. Tas ir dievišķīgs darbs un tādu debesis svētī.

Dievkalpojumi Kanadas baznīcās

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Av.

Sv. Jāņa draudzē Ziemsvētku dievkalpojumi notiks: 24. dec. pl. 4 pēcpusdienā (ar Dainas koŗa piedalīšanos) un pl. 6 vakarā (dziedās DV vīru koris). 26 decembrī dievkalpojums pl. 11 rītā.

Māc. Ā. Čops, 38 Balaby Cr., Don Mills, tālr. 449-4087; Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

19. decembrī, plkst. 3 eglītes dievkalpojums bērniem. Pēc dievkalpojuma eglītes sarīkojums baznīcas zālē: bērnu priekšnesumi, bērnu teātris, Ziemas svētku vecītis, azaida galds, rotaļas.

Piektdien, 24. decembrī, pl. 7 vakarā Ziemas svētku svētvakara dievkalpojums. Draudzes koris.

Pirmo Ziemas svētkos, 25. decembrī, plkst. 10 rītā dievkalpojums.

26. decembrī dievkalpojuma nebūs.

28. un 29. decembrī Kanadas apgabala latviešu draudžu iesvētāmo jauniešu saiets. 28. dec. plkst. 10 Jāņa baznīcā, 29. dec. plkst. 10 Andreja baznīcā.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnava baznīcā, 361 Danforth Avenue.

19. decembrī, plkst. 4 pēcp. Ziemsvētku eglītes dievkalpojums bērniem ar priekšnesumu daļu baznīcas augšējā zālē.

24. decembrī, plkst. 7 vakarā Ziemsvētku dievkalpojums.

31. decembrī, plkst. 7 Vecā gada vakara dievkalpojums.

BRAMPTONĀ

25. decembrī, plkst. 11 Ziemsvētku dievkalpojums Grace United baznīcā.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

Sestdien, 18. decembrī, plkst. 5 p.p. Ziemsvētku sarīkojums Redeemer baznīcā. Svētbrīdis.

19. decembrī, plkst. 9.30 no rīta Svētdienas skola un jaunatnes dievkalpojums.

Ziemsvētku svētvakarā, plkst. 7.30 vakarā (24. decembrī) dievkalpojums. Dziesmu lapiņas.

Ziemsvētkos, 25. decembrī, pl. 1.30 p.p. dievkalpojums.

26. decembrī dievkalpojuma nebūs.

Vecgada vakarā, 31. decembrī, plkst. 8 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu.

2. janvārī, plkst. 11.00 dievkalpojums jaunatnei.

9. janvārī, plkst. 1.30 p.p. dievdievkalpojums.

OTAVA

Māc. E. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

19. decembrī eglīte (paredzēta) mūsu draudzei. Sīkāk nāk. draudzes Vēstīs.

24. decembrī Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums Sv. Pētera lut. baznīcā plkst. 6 vak. Dziesmu lapiņas. Kollekte — ziedojumi pašu draudzes vajadzībām.

26 decembrī pēdējais dievkalpojums ar dievgaldu šinī gadā Sv. Pētera lut. baznīcā plkst. 2 pēcp.

Vēršu draudzes locekļu uzmanību uz to, ka dievgalds šinī gadā būs vēl tikai reizi — 26. decembrī — otros Ziemas svētkos.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze, 18 Victoria Ave. S.

18. dec. pl. 6.30 vak. Ziemsvētku ieskaņa. Draudzes koris, jaunatnes ansamblis solisti.

19. decembrī pl. 11 dievkalpojums; pēc dievkalpojuma baznīcas telpās draudzes svētdienas skolas Ziemsvētku uzvedums „Katru gadu no jauna."

LŪDZU KLAUSIETIES
raidījumu 15. gadagājumā
Toronto Latviešu misijas radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs (vilnis 1270)
Informācija — tālr. Toronto 261-4218.

Liesma

SVĒTCEĻNIEKS

Lai viņu krastu aizsniegtu,
Tev jātop svētceļniekam;
Tev jāuzņemas ceļojums,
Kas svešs ir zemes priekam.

Ceļš vedīs tevi kalnup vien,
Būs stāvs un smagi ejams;
Būs vientulīgs un asaru
Uz tā būs arī lejams.

Bet reiz tu sācis ceļu šo,
Tu iemīlēsi viņu,
Jo aicinājums ceļu sākt —
Tev dots ar Dieva ziņu.

No Viņa sirds ir nācis tas,
No mūžības vissvētās;
Un kad reiz ęsi atsaucies,
Tad bēdz no dzīves lētās.

Toronto metropoles pašvaldības paziņojums par taksametru brauciena likmju paaugstināšanu

Toronto metropoles noteikumu un plānošanas komiteja tuvākā nākotnē apsvērs Metropoles licenču komisijas ierosinājumu paaugstināt Toronto taksametru brauciena likmes uz 60 centiem pirmajā ceturtdaļjūdzē vai tās daļā un par 10 centiem katrā nākamajā cetrutdaļjūdzē vai tās daļā.

Individuāli interesenti un organizācijas aicinātas iesniegt rakstveida piekrišanu minētajai taksametru brauciena maksas paaugstināšanai līdz 1972. gada 7. janvārim

Kenneth C. Heidi, Esq., Secretary,
Legislation and Planning Committee,
2nd Floor, City Hall, Toronto 1, Ontario.

Pēc tam jautājumu apspriedīs publiski, komitejai apsverot **vienīgi rakstveida iesniegumus**, kas saņemti pirms 1972. g. 7. janvāra. Šīs publiskās apspriedes datumu izziņos vēlāk. Sīkākai informācijai zvanīt 367-8017.

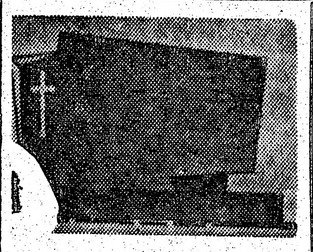

PIEMINEKĻI

Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
Starp Eglinton un Davisville
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

kas? kur? ko?

Town & Country Real Estate
V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246

Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA
OBLIGĀCIJAS UN NOTĀRS
316 Harbord Street, Toronto, Ont. Tel. 534-9447

UNO MANKIN Real Estate
392 Danforth Avenue, tālr. 461-1114 Toronto.
Latviešu pārst.: Konst. KĀRKLIŅŠ Tālr. 691-3873
Lūdzu sazināties mājas pirkšanas un pārdošanas gadījumos.
Izkārtojam obligācijas un sagādājam aizdevumus mājas pirkšanai.

Biroja darbinieces - mašīnrakstītājas

Toronto pilsēta piedāvā darbu pieredzējušām mašīnrakstītājām. Darbā ietelp informācijas sniegšana un palīdzība apmeklētājiem, korrespondences mašīnrakstīšana, norakstu u. c. dokumentu nokārtošana (filing) un citi biroja darbi.

Aplikantēm nepieciešama 2 gadu darba pieredze saskarē ar publiku; minima izglītība — vidusskolas vai līdzvērtīga. Bez runātā vārda un rakstveida angļu valodas pārvaldīšanas vēlamas arī zināšanas italiešu, grieķu un portugaļu valodā.

Sākuma alga 112.00 dol. par 35 stundu darba nedēļu, gadskārtēji paaugstinājumi pēc individuāliem nopelniem līdz 133.00 dol. nedēļā. Ekscellenti bonusi.

Pieteikties personīgi personāla daļā, pilsētas valdes rietumu tornī, 17. stāvā.

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
YORK CHAPEL
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

A. KRISTAPSONA
gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen). Perupieniņš (Royal Jelly) no ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM
30 Dewson Street, Toronto 17. Tālr. 534-0563

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks St. ČIŪKULS

Angļu valodas
STUNDAS
pasniedz skolotāja ar pieredzi: Mrs. PERRY
161 Oakwood Ave., Apt. 1403
Toronto — 651-5538

Astro Travel Service

2198 Bloor St. West, Toronto 9, tālrunis 766-1118

Izkārtojam ceļojumus par pazeminātām cenām visā pasaulē

Izkārtojam iecelošanas dokumentus Kanadā

Lūdzu zvanīt tuvākai informācijai Mrs. V. Vasara.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250
Piedāvā zāli pirmā stāvā (ar gaisa dzesinātāju) dažādiem sarīkojumiem. Pieprasiet telefoniski —
465-5225
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
OTRĀ STĀVĀ
ATVĒRTS BIEDRIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI NO PL. 4 p.p. — PL. 1 NO RĪTA, SESTDIENĀS NO PL. 12 DIENĀ — PL. 1 NO RĪTA.
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām
Uz redzēšanos!

EXPRESS TV SERVICE
HI-FI un TV DARBNĪCA, tālr. 769-6732
no plkst. 9 — plkst. 9 vak.

Vajaga naudas?
Aizdevumu lietas kārto
ātri un efektīvi
Notārs
OSKARS PERRO
Pieņem klientus, iepriekš pieteicoties pa tālruni
LE 5-5555, Toronto.

KALUPE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 961½ Bloor St. West, Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905 *Ausma Miķelsone*

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30—6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos.
470 College St., Toronto.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

AUSTRA ŠMITS
dāmu frizieŗsalons
737 BLOOR ST. W., PIE GRACE, Toronto. LE. 5-6792

LATVIEŠI, PIEDALIETIES DAUGAVAS VANAGU PALĪDZĪBAS DARBĀ!

LATVIEŠI!

Tuvojas atkal Ziemas svētki, kad gaiss vibrē un virmo no dziesmu un zvanu skaņām, kas brīvajā pasaulē vēsti brīnišķīgo Kristus piedzimšanu. Šai svētku laikā arī cilvēku sirdīs mostas vēlēšanās dalīties savā labumā un priekā ar līdzcilvēkiem, kuriem liktenis nav bijis tik labvēlīgs

DARĪSIM ARĪ MĒS TO!

Neaizmirsīsim, ka Vācijā palika vairāk nekā 2000 latvieši - invalidi, slimie un vecie cilvēki, kuri nevarēja izceļot uz „bagātām zemēm". Neaizmirsīsim arī „bijušos cilvēkus" ienaidnieka okupētā Latvijā, kas vēl arvien dzīvo uz bada robežas. Sevišķi grūtā stāvoklī ir bijušie leģionāri un tie latvieši, kas vēl arvien nes smagās verdzības važas Sibirijas vergu darba nometnēs.

NEAIZMIRSĪSIM VIŅUS KRISTUS DZIMŠANAS SVĒTKOS!

Daugavas Vanagi Kanadā novēl visiem latviešiem gaišus un priecīgus Kristus dzimšanas svētkus un panākumiem svētītu Jauno gadu, un cer uz katra latvieša atbalstu grūtdieņu palīdzības darbā, par ko jau iepriekš izsakām sirsnīgu latvisku paldies!

DAUGAVAS VANAGU ORGANIZĀCIJA KANADĀ

Kritizē politisko nemiernieku ievietošanu vājprātīgo iestādēs

Pasaules psichiatru 5. kongresā Meksikositijā piedalījās 4000 ārstu un zinātnieku no 52 valstīm, ieskaitot 12 Pad. savienības delegātus. Kongresa prezidents Dr. Ramons de la Fuente, kas ir arī Meksikas medicīnas akadēmijas rektors, kritizēja Pad. savienību par politisko nemiernieku sodīšanu ar ievietošanu psichiatriskās slimnīcās.

Padomju delegācijas vadītājs Dr. A. Snežņevskis, padomju veselības ministrijas galvenais psichologs un medicīnas akadēmijas psichiatriskā institūta direktors, pievērsa sev starptautisku uzmanību, sakarā ar krievu brāļuZoŗa un Roja Medvejevu sarakstītu grāmatu „Vājprāta jautājums". Grāmatā aprakstīts, ka Pad. savienība izmanto psichiatriskās klinikas, lai iebiedētu un pārvaldītu tos, kas nepiekrīt komūnisma sistēmai. Zoru Medvejevu, prominentu padomju zinātnieku, piespiedu kārtā ieslodzīja vājprātīgo iestādē un atbrīvoja tikai pēc draugu nemitīgajām pūlēm. Runāja, ka Dr. A. V. Šņežņevskis bijis opozīcijā Medvedeva ieslodzīšanai, jo baidījies, ka tas varētu atbbalsoties internacionālās konferencēs.

Meksikositijā kongresa laikā, kas ilga veselu nedēļu, grupa amerikāņu un kanadiešu ārstu mēģināja panākt rezolūciju, kas nosoda Maskavu, ka tā praktizē politisko nemiernieku ieslodzīšanu vājprātīgo iestādēs. Padomju delegācija draudēja atstāt pasaules psichiatru kongresu, ja šādu rezolūciju pieņemtu, nosaucot to par „aukstā kara manevriem". Viņš arī noliedza apvainojumus par komūnistu „smadzeņu mazgāšanas" techniku, jo tie esot neapzinīgi pārmetumi, kas tēmēti „uz parasto cilvēku bez medicīniskām zināšanām".

Amerikas latviešu republikāņu apvienības vadība un darbinie ki sarunā ar republikāņu partijas centrālkomitejas priekšsēdi R. Doli. No kreisās: nac. daļas vadītājs L. Paštors, politiskās komitejas priekšsēdis V. Korsts, ALRA priekšsēža sekretāre Inta Sama, senātors Dole, nacionālitāšu padomes adm. asis tente Dagnija Krēsliņa, latv. rep. apvienības priekšsēdis profesors D. Hazners un ģenerāl sekretārs profesors T. Šmits.

Stāvoklis Polijā

Ilgi gaidītais poļu komūnistu partijas sestais kongress iesākās 6. decembrī Varšavā, kur ieradās arī Pad. savienības komūnistu partijas vadītājs Brežņevs un pārējie Austrumeiropas komūnistu vadītāji, lai apspriestu internacionālos jautājumus. Kongresu atklāja poļu komūnistu partijas vadītājs 59 g. vecais agrākais ogļraktuvju strādnieks Edvards Gīreks, kas varu pārņēma pirms viena gada, pēc asiņainiem strādnieku nemieriem. Gīreks sacīja, ka viņa galvenais mērķis ir sistēmātiska dzīves standarta uzlabošana Polijā. Lielākā viņa runas daļa bija par saimniecības uzlabošanu, palīdzību strādniekiem, rūpniecības produkcijas celšanu un vispārējās labklājības pavairošanu, sevišķi dzivokļu jautājumā. Šie solījumi bija kontrastā ar viņa priekšteča Gomulkas agrāk dotajiem solījumiem. Tajā laikā poļu komūnisti bija nodarbināti ar intrigām sāncensu starpā un uzbrukumiem cionistiem. Turpretī Gīreks aicināja sadarboties visus poļus, ieskaitot bezpartejiskos un katoļticīgos.

No 1815. kongresa delegātiem liels skaits bija strādnieku pārstāvju, vairāk kā līdzšinējos kongresos, apmēram 43 proc. Kongresa delegāti uzņēma savu viesi — Brežņevu ar skaļiem oficiāliem aplausiem kultūras pilī Varšavā, kur viņš teica plašāku runu par ārlietu politiku. Kongress ilga 5 dienas. Šajā laikā Austrumeiropas komūnistu partiju vadītāji izmantoja gadījumu, lai apspriestu internacionālos jautājumus un Eiropas drošības konferences sasaukšanu.

Ļoti nozīmīga attīstība ir tā, ka poļu komūnistu partija izraudzījusi gados jaunus galvenos vadītājus nesenajās centrālkomitejas vēlēšanās, izmetot no politbiroja valsts galvu Jozefu Cirankēviču un ārlietu ministru Stefanu Jedrichovski.

Pirmoreiz kongresa norisi pārraidīja televīzijā. Uztvērēji bija pārdošanā jau vairākas nedēļas pirms kongresa atklāšanas. Polijas komūnistu partijas augstākie funkcionāri aicināja atlaist nespējīgos apgabalu pārstāvjus un atbalstīja tālejošu reformu plānu. Kopš agrākā komūnistu partijas vadītāja Vladislava Gomulkas nomaiņīšanu 1970. gadā, par drastisku cenu pacēlšanu īsi pirms Ziemsvētkiem, Polijā jūtams cits politisks klimats, Baltijas jūras pilsētu strādnieki pērngad izgāja ielās un uzsāka cīņu ar policijas spēkiem. No piekrastes nemieri draudēja izplatities uz valsts vidieni un ģenerālstreiks likās nenovēršams.

Pilna apmēra revolūcijas draudos Gomulka atkāpās pagājušā gada 20. decembrī, pie varas nākot Silēzijas apgabala komūnistu partijas vadītājam Edvardam Gīrekam. Gomulka tagad klusībā vada savas pensionāra dienas. Viņš atteicies no visām partijas privilēģijām, šķīries no sievas, atstājis savu pašcelto māju un devies jaunā laulībā ar savu agrāko sekretāri.

Kopš Gīreks nācis pie varas, situācija Polijā ievērojami uzlabojusies. Decembŗa drāma, kā to nosauc prese, nav aizmirsta, strādniekiem noliekot vainagus uz kritušo darbabiedru kapiem strādnieku svētkos. Poļi uzskata Gomulkas laiku par noslēgtu nodaļu valsts dzīvē. 1970. gada nemieri atjaunojuši poļu pašpaļāvību. Viņi apzinās, ka nav bezspēcīgi iepretī komūnistu autoritātēm. Tauta runā brīvāk un nebaidās kritizēt valdības politiku. Prese ir brīvāka un atklāti apcerē dažādus tematus, kas agrāk bija „tabū".

Lai gan Gīreka valdība nav mainījusi savu politisko sistēmu, tomēr pieņēmusi jaunu stilu. Gīreks ir ieinteresēts ekspertu padomos. Konsultēšanās tagad plaši izplatīta. Viņš daudz ceļo pa valsti, lai satiktos ar tautu, noklausītos tās sūdzībās un prasītu sev atbalstu. Gīreks runāja ar nemierniekiem Štetinā un Gdanskā. Speciāli norīkota valdības referenta uzdevums bija informēt ļaudis par valdības aktīvitātēm. Atcēla ne vien nepopulārās augstās pārtikas cenas, bet zemāko algu katēgorijas strādniekiem paaugstināja algas, apsolīja darba uzlabojumus rūpnīcās un dzīvojamo māju sagādi.

Poļu valdība centās izpatikt arī zemniekiem. Viņiem nodrošināja privātīpašuma tiesības un ar 1972. gadu atceltas piespiedu nodevas valstij no zemkopības ražojumiem. Dažas koncesijas dotas arī intelligencei: skolotāju un universitāšu profesoru algas ir paaugstinātas. Speciāla ekspertu komisija apskata izglītības programmas reformas. Ir ievērojami uzlabotas valdības attieksmes ar katoļu baznīcu. Oficiāli atzīti valsts īpašumi agrākās vācu territorijās. Poļiem, liekas, patīk Gīreka jaunās idejas un tie sagaida, ka tās virzīs valsti patiesas demokratijas virzienā, bet tieši šajās cerībās viņi kļūst domīgi. Pirmkārt, Gīrekam ir liela opozicija pašā komūnistu partijā. Viņš sekmīgi atcēla Gomulku un pēc tam sakāva otru sāncensi — vareno „partizānu" frakcijas vadītāju ģenerāli Mečislavu Moczaru. Daudz gomulkiešu, kā arī „partizānu" palikuši galvenos partijas posteņos. Radušās divas grupas, kas potenciāli bīstamas Gīrekam. Viena no tām apvienojusies ap jauno arodbiedrības priekšnieku Vladislavu Kruczeku, kas ir agrākie staļinisti, kurus Gomulka apspieda, bet tagad tie atkal parādījušies uz politiskās skatuves. Otra grupa atrodas komūnistu partijas Varšavas sekretāra Kempa vadībā, kas pulcina partijas birokratus un pretojas Gīrekam dēļ jaunu funkcionāru piesaistīšanu Varšavā no Silezijas.

Lai sasniegtu partijas vienību, Gīreks sasauca kongresu, cerēdams, ka tas viņu atkal ievēlēs par komūnistu partijas pirmo sekretāru valstī. Ir cits jautājums, vai viņš varēs sasniegt partijas vienotību. Kaut Gīreks iegūtu stingru kontroli par galvenajām partijas virsotnēm, tad tomēr viņam būs ievērojama opozicija partijas vidējos funkcionāros, kas dziļi iesakņojušies vecā vidē un kam Gīreka jaunais valdīšanas veids ir nepatīkams. Daudz partijas birokratu darīs visu, lai nodrošinātu reformu nesekmību. Lai pārveidotu poļu komūnistu partiju efektīgā varas instrumentā, Gīrekam būtu jāuzņemas lielākas tīrīšanas vidējā rangā. Tauta spiež Gīreku reformas turpināt. Ja viņš to nedarīs, būs atkal jāsaduras ar jauniem nemieru viļņiem. Padomju komūnistu partijas vadītāja Brežņeva klātiene Varšavas kongresā rādīja, ka Maskava tur acis vaļā, lai poļu komūnisti neizslīdētu no ģenerāllīnijas. Brežņevs tikai „draudzības" dēļ vien uz Varšavu nebrauca.